

3290

Bibliothek
des
Zentral-Instituts
für
Oberschlesische Landesforschung

Zentral-Institut
für
Oberschlesische Landesforschung

Bücherverzeichnis Nr. 3290
Buchzeichen Nr. A / Polm. f. 11.
Standplatz Nr. D / 22

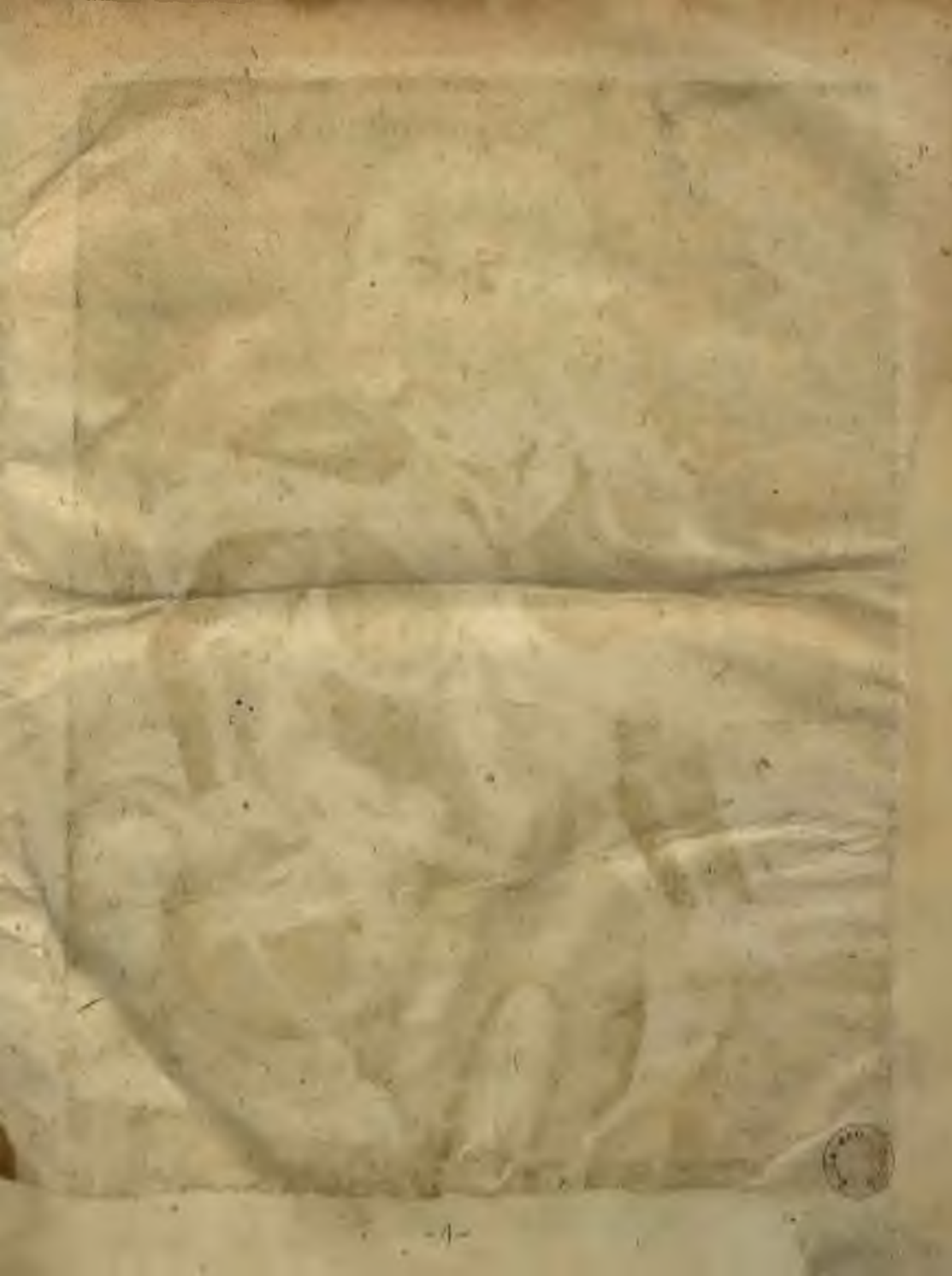

S2 XVIII
p. 91

Tablet no. 712263

8.9.27. p. 91.

AUGUSTUS II. REX POLONIAE. *Sen. J. J. J.*

ADNOTATIONES HISTORICÆ

De

ORIGINE, ANTIQVITATE, EXCELLENTIA,
HEROICI AC CELEBERRIMI

IN REGNO POLONIÆ ORDINIS

EQUITUM AQUILÆ ALBÆ.

Per

Sacram Regiam Majestatem Orthodoxam

AUGUSTUM II *theat*

è diversis revolutionibus

VINDICATI *ts*

nec non

CIRCA INITIA PRÆSENTIS SÆCULI

ad amplissimū præcipui Honoris splendorem

intra & extra Regnum

SUBLIMATI

AUTHORE

JOANNE FRIDERICO S. R. I. Comite in Koden SAPIE-
HA Castellano Trocensi, Præfetto cum Jurisdictione Palatina-
tūs Brestiensis, Marefchalco Supremi Tribunalis Magni Duca-
tūs Litvania, ejusdem Ordinis Equite.

accessit COROLLARIUM celebriores in Christianitate Ordines
nunc vel olim florentes succinctè enumerans.

COLONIÆ apud Adamum Cholinum. 1730.

In Heroicum Monile AQUILÆ ALBÆ

*Egnatrix Volucrum, Decus
immortale Poloni
Nominis, & Generis! supe-
ras candore ligustra,
Vincis ebur nitidum, puriq; liquami-
na lactis,
Canitie nivèa præstantes vincis olo-
res,
Imò nives ipsas pennarum albedine
vincis!
Dum tamen Heròum, pro nido pe-
ctus adornas.
Candidior non es DONANTIS Corde
Monarchæ,
Nec te GESTANTIS sinceri pe-
ctore Lechi.*

Specimen

S E R E N I S S I M O
^{AC}
P O T E N T I S S I M O
P R I N C I P I
A U G U S T O I I.
DEI GRATIA
P O L O N I A R U M
R E G I
O R T H O D O X O &c:
DUCI & ELECTORIS SAXONIÆ &c.

JOANNES FRIDERICUS COMES SAPIEHA
Castellanus Trocensis, Longævum & Faustum
Regimen
P. P.

SERENISSIME & POTENTISSIME
REX, DOMINE CLEMENTISSIME.

PEr climactericas aliquot Sæcu-
lorum revolutiones, vix non te-
studineo passu, reptare visa, en
ad præceptum Tuum elevatur Aquila:
a2 la:

*REGUM POTENTISSIME. Alibi
quidem illa in arduis ponit NIDUM,
in petris manet, in præruptis silicibus, at-
que inaccessis rupibus commoratur; nul-
libi tamen excelsius, quàm in Tuo, Tuo
rumque Civium PECTORE -nidificat.
Regale nimirum pectus, Libani cacumi-
na, imò Cedrorum Libanitidum tran-
scendit fastigia: sive molem grandescen-
tium curarum; sive Magnanimitatis im-
mensæ metiamur sublimitatem. Quan-
tùm Sol Regnator Planetarum; tantùm
distat à terrarum convallibus AUGU-
STI Regia Pectoris; quia cordiali Sole
illustratur. Corda Principum Soles-
Regnorum sunt, intra pectoralem re-
clusi Zodiacum. Ibi arridentes fortu-
næ Subditorum anni, propitij menses, se-
reni dies, tranquillæ noctes, aureæ ho-
ræ cuduntur ab Auroræ Solisque Fa-
bri-*

bricatore. Si Cor REGIS in manu
DEI est, utique non sine concomitante
pectore? Eandem utrumque sequitur
Motricem Intelligentiam, & ideo utri-
que eminentiorem communi Sole eleva-
tionis gradum assignamus. Altiùs nè
igitur attolli poterat SARMATICÆ
NIDUS AQUILÆ? cùm Tuo REX
SERENISSIME admotus Pectori, ad
Astrorum invidiam, supra visibilem So-
lem constitisset. Inde Regnatricis alitum
vicinos conregnantis Phæbi, irretortâ
pupillâ haurit radios: nè plus quàm
duodenis annosior sæculis, degenerem ali-
unde indolem hausisse censeatur. Ibi
Nutrix olim atque collactanea,
Lechiadarum habet Regem Nutritium,
ac mamilla Regis lactatur, ut renova-
tam identidem demonstret Juventutem.
Ibi vicissim lacteo pennarum candori in-

*natat; nè AUGUSTO nostro etiam lac
avium desit in Polonia. Quauquam
absit vel primis calami labris lactescentes
delibare delicias! quandoquidem in Re-
gali Pectore nidificantem Aquilam ocu-
lis delibamus. Odit videlicet hic Pecto-
ralis Nidus soporifica blandimenta im-
bellis ignaviae: chalybeis ramentis, non
gossipinis stramentis; inspergitur. Ex-
duratis Martiali labore Palmarum fron-
dibus contextus, imò de SAXONICO
silice excisus formidandas Hostibus ja-
culatur scintillas; COR Clementissimi AU-
GUSTI, non ausim dicere lapideum!
Utpotè tenerrimis mellitum emollitum-
que charitibus, dicam tamen audacter
Adamantinum: quia nullo valore taxa-
bile, nullo robore superabile. Cordialem
Regifici Pectoris Solem favorabiles equi-
dem circumambiunt radij, sed, & Gra-
di-*

*divi tela & decussatim dispositi EN-
SES irradiant! quatenus POLONICA
VOLUCRIS extra COR ac PECTUS
REGIUM, nullibi quærat præruptas-
Silices aut inaccessas Rupes ad nidifi-
candum. Quantam ei quàmq̃ quieto
sopori simillimam securitatem provide-
rint vigilantissimi Cordis Tui CORO-
NATE EXCUBITOR! insomnes cu-
ræ? fateatur ipsa candidè (nisi in mon-
strosam ingratitudinis noctuam conver-
ti malit.) AQUILA Sarmatarum.
Plangere tunc solùm didicit, clangere
planè dedidicit; quando ferocientibus
Gothiçi Leonis ungvibus in collisiones
intestinas attracta, in diversas partiali-
tates distracta, Grandium Alarum subsi-
dio spoliata, post ereptam Cedri medul-
lam, post ruptos Belli Nervos, post con-
trita Avitæ Fortitudinis ossa, jam pænè
ener.*

Anno 1705.

*enervis, atque implumis tabescebat. Quis
palabundam ? quis langvescentem
AVEM velut errabundam, immò per-
ditam Ovem, non modò Purpuratis im-
posuit humeris ; sed etiam intimo ap-
pressit Pectori ? nonne Tu PRINCEPS
OPTIME ! nunquam immemor Obliga-
torij characteris : Pro Fide Grege &
Lege ? Quamprimùm in hoc Amoris-
Fortalitio nidificare cæpit, quamprimùm
rediit ad COR sui CAPITIS, mox illa
quondam Altilium Domina ; tandem
Columba seducta non habens Cor,
respiravit, revixit, triumphabundis alis
plausum dedit. Tum demùm Aquilinâ
specie reassumptâ, restituto nativo cor-
de, provocans Pullos ad volandum, ita
duntaxat super eos volitabat ; ut ad Pe-
ctoralem PATRIS PATRIÆ Nidum
revolans, omnes ad idem securitatis asy-
lum*

*lum congregaret. Nec mirum illuc tam
 properè congregatas fuisse Domesticas
 Aquilas; ubi in uno REGNI CAPITE
 totius Reipublicæ Corpus erat, siquidem
 capacissimum AUGUSTI Pectus extra-
 neis quoque Hospitibus basilicam ibidem
 concessit mansionem. Hæc Ædes Con-
 cordiæ Quirinali longè augustior, desi-
 derabilem universo Orbi complectitur
 Sodalitatem Sinceritatis, arctissimum
 vitæ socialis vinculum, firmissimum ami-
 citiarum retinaculum, ingeniosum SA-
 XONICÆ atque Brandeburgicæ Domûs
 inventum. Huic inexpugnabili affectuum
 propugnaculo, Præsidarium Elephantis
 cætum inclusit DANIA, ut eburneis
 vallatum turribus, ipso autem ebore can-
 didius omni custodia servet Cor Prin-
 cipis, ex quo vita nostra procedit. In
 hac planitie Pectoris fæderatam Velleris-*

Ordines à
 Serenissimo
 Rege su-
 scepli.

aurei aciem locavit HISPANIÆ, quia
nullum inter suos Argonautas Jaso-
nem, tam pretioso servando Deposito
reperit aptiorem: cujus Præcordia quan-
tum libet Tyriæ Lanæ muricibus tra-
ctabiliora, rabidus livor arietare non
audet. Erexit in eorundem Præcor-
diorum Sanctuario Aram, ANDRÆ
Septemtrionalium Populorum Apostolo
RUSSIA. Nulli enim commodius Vo-
tivas Paëtorum initorum Tabellas ap-
pendere, nullibi competentius, quam ad
istam Aram sancire poterat colligatio-
nem adunatarum Potentiarum, pro aris
& focis militaturarum. Ita unius Pe-
ctoris immetatâ peripheriâ Heroicorum
Insignium comprehendisti quinarium,
ut adhuc locus pateat millenario. Dis-
persisti cum Sole innutritam Soli ALI-
TEM, nec tamen in partes divisisti,
sal.

*salvâ minimarum plumarum integritate. Quam blandè foveat traditam à Te sibi SARMATICAM VOLUCREM AUGUSTI Spes magna, quin imò Merces jam maxima PATRIS, Princeps Regius FRIDERICUS AUGUSTUS? vel inde satis liquet; quòd ei Vellus aureum supposuerit, ut in Porphiretico pectore molliùs quiesceret. Viderat avida aliorum aucupia Victoriosus Monarcha Roxolanorum Petrus secundus, & mox albam Aquilam, nigrescenti sociavit, ut opposita propiùs posita venustius elucescerent. Spectaverant eadem aucupia cognati conterminique Principes. Fridericus Electoralis Brandenburgicus Hæres, tum Vei-
semsfeldij Sprembergenses, Barbieneses Virtembergenses, Hassenses, Anhaltini, aliique celeberrimi Duces: & pul-*

*cherrimâ æmulatione succensi ad suorum
Pectorum Nidos Lechicam invitavêre
AQUILAM, inter Heroici fervoris in-
cendia, more Phœnicis perennaturam.
Quid memorem tantos candidæ Alitis
Portitores? Sub Tuo REX Inviçtissi-
me Supremo Magisterio ad portandum
Orbem terrarum eruditos Atlantes. Ter-
geminos supra viginti extra Sarmatiæ
limites Aquiliferos, obsequiosâ Tibi pen-
nâ licuit assequi, cùm istius lucubratio-
nis cursum consummarem. Ex eorum
serie reliqui quotquot sumus, intra
Tui Imperij fines rapimur in aëra, ut
Te velociorem Aquilis, super Astra in-
assequibilis Gloriæ Nidum locantem,
haud passibus æquis comitemur. Habes
plurimos, in quorum sinu, ad normam
DIVORUM PRÆDECESSORUM
securè queas quiescere; singuli subjecto-
rum*

*rum Civium tale CORONATO CAPI-
TI Cervical offerunt, alacrius verum-
tamen illi, quos intenta in omnes conte-
standæ gratitudinis occasiones vigilantia
dormitare non sinit. Unica omnino
Trias SAPIEHANÆ Tribûs Aquiliferorum gremio aggregata, nunquam
scgnis erit ad Tuæ Majestatis obsequia.
Ego autem à teneris Tuorum, Regum
Clementissime favorum Alumnus, dum
in rudi folio Historicas de Origine, An-
tiquitate, & Excellentia Heroici Or-
dinis Aquilini Tibi dedico Adnotatio-
nes; ex animo voveo, quatenus multi-
plicatis annosissimi ævi diebus, non solum,
quot EQUESTRIUM ORDINUM in
præsenti volumine specificandorum, sed
etiam tot sis REX annorum, quot Sub-
ditorum. Dij Patrij servate Domum,
servate Nepotes. die 1. Februarij Anno
Domini 1730.*

Discursus Præliminaris de Equitibus.

Priusquam recentiore Eque-
stris Dignitatis Eminentiam
ordiar enucleare; haud mo-
dicum operæ pretium spero, si vetu-
stiorē ejusdem Excellentiam, Lecto-
rum aspectui, tanquam Iliadem nuci in-
clusam proposuero. Quemadmodum
enim industrij Patrisfamilias meretur
en.

encomiū, quib, de thesauro suo profert
nova & vetera, ita peregrin, in propria
domo censetur, qui solas exhibet novi-
tates, conservandæ suppellectilis, per,
tot rētroacta sæcula collectæ, omninò
incurius. Vix igitur imò nec dum Or-
bis adoraverat Romam, jam inter He-
bræos atq; Græcos, prærogativa Equi-
tum specialibus honorabatur adoreis.
Crediderim potius post primā aurei ævi
innocentiam, tranquillitatemq; frigidis
illis verbis: *meum & tuum*, penitùs ge-
latam, simul cum ætate ferrea, avaræ
cupiditatis incendia, ambitionis æstus,
bellorum ignivomos torrentes mun-
dum sublunarem inundasse. Hunc
rursus necessarij bellis gerendis exer-
citus, Exercitibus Duces, Ducibus mi-
lites, militibus competentia arma, ge-
standis armis apti Sonipedes, Elephantia,
Ca.

Cameli, istis verò regendis idonei Sessores enataverunt. *Tunc erat omnis Eques nonnisi Sessor equi.* Quod attinet Græcorum Monarchiam, legimus antiquissimum ibidem morem, præter Pallia Macedonum Bellatoribus antea conferri solita, præter armorum Insignia, Vexilla, Torques, ampla Privilegia, talari etiam Togâ (quam Græci *Stolam* vocant) Victores Patrios vestiendi. Certum est nihilominus Græcos non primos ejusmodi præmiorum inventores fuisse, siquidem longè prius apud Assyrios, apud Medos, Persas, Chaldæos, & Hebræos ut infra patebit viguerunt. Sic jure quodam Gentium acceptata consuetudo, ad Romanā tandem transijt Rempublicam. An enim aliquid Orbis didicit, aut scivit, quod Roma ignoraverit? inter ipsa statim
assur.

affurgentis tantæ machinæ principia
Romulus Urbis Conditor, sexcentos
de populo Viros pro sui Corporis cu-
stodia selegit, speciosoque Equitum ti-
tulo decoravit, in meliorem deinde
Ordinem coalescente formâ Regimi-
nis; Filij Patrum conscriptorum, sive
Senatorum, ad Equestrem dignitatem
evec̃ti, appellabantur *Celeres*, ut inter
Senatum ac plebem tenendo æquili-
brium, haud segniter bonum publicum
promoverent. Aggrégabantur Eque-
stri Ordini à *Censoribus* vel Stationum
Præfectis, non sine multiplici ceri-
moniarum varietate. Nam præter
annulum, inter solennia inauguratio-
nis sibi traditum, idque semper gestan-
dum, tum Magnificos Illustrum &
Splendidorum titulos, habebant jus-
utendi Purpurâ auro intertextâ, simil-

limá talari Togæ Senatoriæ, cum stri-
ctioribus tamen manicis elaborata, quæ
vocabatur: *Angustus clavus*, ad distin-
ctionem à Procerum *Laticlavij*s. Pau-
lò post Equites Romani æquiparari
cæperant Quiritum Eminentia. Cùm
etenim *Junius Brutus* Rempublicam
à tyrannide *Tarquinij* superbi vindi-
câset, perpetuumquè Regibus indi-
xisset exilium, mox trecentis adlectis
Equitibus, eorundem ope decus ad
gloriam Patriæ restituit, vacantesquè
post fata Senatorum Curules imple-
vit. Iterum sub *Cajo Graccho* Eque-
stris Ordo Senatui permixtus fuit: Si-
quidem inter alios, Frater Tiberij, &
Livius Drusus plenariam obtinuerunt
licentiam assistendi gravissimis Curia
deliberationibus, seu Senatûs Consilijs,
dandi suffragium voce liberâ, audien-
di

di causarum controversias, tractandi
 negotia majoris momenti, id est ad
 rationem Statûs pertinentia. In Ludis
 quibuscvis solennibus, aut spectaculis
 Publicis. Equites honoratiora Am-
 phitheatri loca occupabant, nempe jux-
 ta Legem *Rosciam* super gradum *Oscali-*
num sedebant, aureorum annulorum
 gestamine à populo discreti. Iidem
 ferè soli, gladio subactis præerant Pro-
 vincijs, specialiter autem continuum
 Ægypti regimen habuère. Successu
 temporis totum Reipublicæ corpus ex
 tribus membris principalibus compo-
 nebatur attestante Pòeta: *Martia Ro-*
ma triplex Equitatu, Plebe, Senatu. Cui *Ausonius*
Édil. 11.
 etiam alter accinit de libro suo lo-
 quens: *Ille dabit Populo, Patribusq;* *Martialis*
l. 3. Epig. 1.
Equitique, legendum &c: Crescebat,
 Equestris Dignitatis æstimatio, cùm ex
 illa

illa citra ullam gradationem, ad summos fasces, quasi per saltum fieret, ascensus. Taliter ille magnus Libertatis Propugnator *Pompeius*, Equitatum in supremum Consulatum commutavit. Tiberius cuidam Equiti commisit Præfecturam super quinque millia aliorum Equitum, qui dicebantur: *Augurtani* vel *Auguriales*, claudebantq; intra suos contubernales, Filiū illi, Drusum cum Nepotibus Tito Claudio & Germanico. Titus deinde admot, Imperio, nemini Prætorialem, aut Custodiæ corporis prærogativā conferebat, nisi esset de numero Equitum. Quanto interea delectu quærerentur ejus Ordinis Candidati? quantis gauderent, Privilegijs? audire libeat *Alexandrum* ab *Alexandro* dicentem: *Cautum! nefas esse Cives Novitios inter Equites*

numerari, nisi Novitiatus sui tempus ex-
plevissent. En veteranæ dexteritatis,
essentiale requisitum! Cautum! præ-
terea, ne huic Ordini adscisceretur,
neve jus annulorum aureorum daretur,
nisi ipse ingenuus, Pater & Avus in-
genui forent. Unde Severus Impera-
tor, severissimo edicto prohibuit, ne
ad Equitis dignitatem manumissus ul-
lus admitteretur. En liberam nec
vulgarem nascendi sortem! Denique
cautum perpetuo Senatûs consulto, ne
cui Pater, Avus, aut Maritus Eques
Romanus fuisset, indignis artibus se pollue-
ret. En derivatam ad Posteror glori-
am, ac nonnisi Liberalium Artium
praxim. In tanto nihilominus quali-
ficatorum Virorum delectu, quàm
grandis fuerit multitudo? vel inde col-
ligi potest, quòd Juratus Romanorum
hostis Annibal, memorabili clade ad

Cannas, deletis Adversarijs, in signum certæ victoriæ, plurimos Equestrium annulorum modios miserit Carthaginem. Antesignanus Historicorum, æquè ac Politicorum *Tacitus*, varias Equestris militiæ divisiones recenset, nimirum *Ramnenses*, *Tacienses* *Cornicularios*, *Commeatiles*. Accedebant his *Trecenses*, quibus annuli & Torques aurei conferebantur. *Monozonij* seu *Unicingulares*, quibus unica Zona militaris debebatur. Floruitque talis remunerationis modus, ante Monarchiam Romanorum, apud Trojanos eorum Protoparentes, cujus meminit *Homerus de Achille & Hectore*, necnon de *Patroclo*: *Virgilius Maro de Aenea*, ac *Turno &c.* Facile qui voluerit reperiet apud *Tacitum* antiquissimam consuetudinem tribuendi gladios Bel-

la

latoribus post pugnam Victoriosam :
*Arma sumere (inquit ille) non ante
cuiquam fuerat moris, quàm Civitas Sus-
fecturum probaverit. Tum in ipso
concilio, vel Principum aliquis, vel Pro-
pinquus, scuto, frameâq; juvenem or-
nant. Hæc apud illos Toga, hic pri-
mus juventæ honos: Ante hoc, Domûs
pars videntur, mox Reipublicæ &c: Cin-
gulorum autem, auro gemmisq; rutilan-
tium non est oblitus Claudianus in
secunda Panegyri Styliconis, inter
cætera donaria masculæ virtutis præ-
miativa, videlicet equos, phaleras, en-
ses, thoraces, vestimenta, ad longam
posteritatis memoriam conservanda.
Utilissimus omni ævo fuit annulus au-
reus, atque Torques Teste Dione & Ci-
cerone in *Vertinis*. Verùm non omni-
bus Torquibus, eadem paritas respon-
de-*

debat, quandoquidem Majorum ac Minorum meminere, marmorea veterum monumenta inferius alleganda. Circa Torquium formam, illud notandum occurrit, quod passim ab eisdem dependebat Effigies Principis donantis, qua ornati *Equites Baltheati* nuncupantur. Quid mirum igitur, statim à primis Christiani Orbis incunabulis, deposito inanum Deastrorum onere, Imperatores, Reges, Principes, tum ipsos, ad institutos per se Equestres Ordines turmatim convolasse, tum alia præstantioris extractionis, & meritum subjecta, ad eosdem aggregasse. Primum locum tenet ille Ordo, quem Primas Monarcharum Sacro latice ablutorum condidit *Constantinus Magnus*, postquam edomita Maxentij Tyrannide, ac Rebellionem triumphabun-

bundus Româ redijt, atque Crucem,
victoriæ suæ prænuntiam, pro Insigni
dedit Equitibus. Revoluta deinde
multoties annorum & Imperatorum
series, mox eam Equestrium Dignita-
tum reddidit feracissimam. Ita enim
in Austriacis Annalibus à *Lasio* con-
scriptis legitur. *Anno millesimo cen-
tesimo quarto, Leopoldus Marchio
Sanctus, accinctus est gladio. Anno
millesimo centesimo octogesimo. Oto-
cher ex Marchione Styriensi, Ducis-
nomen adeptus est, eo Anno, quo ☞
gladio accinctus. Anno millesimo du-
centesimo vigesimo quinto, Frideri-
cus Dux Austriæ & Styriæ, consecra-
ti ensis dignitate Viennæ sublimatur.*
*Anno millesimo ducentesimo quadragesi-
mo quinto, (nempe Imperij sui primo)*
Fridericus Dux Austriæ auro plenus

Et argento, in Festo S. Gregorij 140 Ju-
venes de Terra sua Nobiles, apud Vien-
nam honorifico donavit gladio, Et cingulo
Militari. Dignum præterea observa-
tione videtur illud, quòd Regum Filij
ad aliquam Aulam externam, passim à
Parentibus mittebantur, ut ibidem
Equites crearentur. Refert *Paulus
Diaconus*, antiquum Longobardorum
morem his verbis: *Apud Longobar-
dos consuetudo est, ut Regis Filius cum
Patre non prandeat, nisi prius à Rege Gen-
tis exteræ arma suscipiat.* Sic *Hen-
ricus* secundus Eques creatus fuit à
Davide Scotiæ Rege, qui vicissim ad
priorem misit Filium suum *Malkomum*,
ut similem honorem reciperet. *Petrus*
Arragoniæ Rex ab *Innocentio III.* Pa-
pa Cingulum Equestrem accepit. *Ale-
xander* *Gvilhelmi* Scotiæ Regis Fili-
us,

us, ab *Henrico II.* Rege Angliæ, *Eduardus I.* ab *Alphonso XI.* Castiliæ Rege. *Ferdinandus* Joannis I. Arragoniæ Regis Filius à Duce Candiæ, *Joannes I.* Brabantiae Dux, à Rege Franciæ, & sic de cæteris; quos longum esset numerare. Armatura tunc illis conferri solita; habebat appellationem: *Armorum Militarium* vel *armorum Virilium*, quasi per talem inaugurationem, à minorenni pueritia, ad virilem maturitatem subito pervenissent. Justam interim admirationem excitare potest, extraordinaria praxis, vi cujus eminentis quidem conditionis Magnates, verumtamen subditi, Principibus proprijs, Heroicorum Ordinum investituram contulerunt: quemadmodum *Franciscus I.* Rex Galliarum à *Petro Terrailly Domino de Bayard*, *Henri-*

cus II. à Mareschalco du Buies, *Ludovicus* à Philippo Bono Duce Burgundiaë, *Edwardus IV.* à Duce de Devonshire. *Henricus VII.* à Duce de Aronde. *Edwardus VI.* à Duce de Sommerseth, ordinari voluerunt. Tanta, videlicet Equestris signaturæ extitit æstimatio, ut à Coronatis Capitibus, pulchro ambitu, etiam ex inferiore manu descendens avidè captaretur. Jam verò eandem prærogativam Subditis impertiendi, vel pro beneplacito Insignia partim permutandi, partim augendi, frequentissima erat Regum occupatio. *Carolus Magnus* ad gladium, & cingulum adjecit *Maniculas*. Addita sunt deinceps Calcaria aurea, circa quorū collationem memorabilis relatio invenitur apud *Mezerium*; nempe S. Ludovicum Regem Franciaë, ejusmodi

di Equitum albo inferuisse Nepotes-
suos, Filios Roberti Comitis Artesien-
sis in Ægypto occisi, eamque inaugu-
rationem maximo apparatu fuisse ce-
lebratam. Etiam *Bye* in metallica
historia Galliae, proponit unum numi-
sma, cujus altera facies repræsentat
Monarcham folio insidentem, Regali-
que vestitu conspicuum, præcingentem
Torque geminos Adolescentes flexis-
genibus, coram se subnixos, in circuitu
Numismatis, adjectâ inscriptione: *Ut
satis præcincti virtutibus*. Aliud exem-
plum adfert *Mennens* extractum ex
Annalibus Angliæ. *Anno* (inquit)
*millesimo trecentesimo decimo sexto, Do-
minus Richardus de Rondney factus fuit
Miles apud Kienskam, die Translationis
S. Thomæ Martyris, in præsentia Do-
mini Amalrici Comitis de Zembroke,*

qui cinxit eum gladio, & Dominus Mauritus de Barklay super pedem dextrum posuit unum calcar, & Dominus Bartholomæus de Badelismet Baruterque, posuit aliud super pedem sinistrum in Aula, & hoc facto recessit cum honore. Hucusque stylus Historici. Quamquam quælibet Natio, imò Regio, particulares ritus sive consuetudines in creatione Equitum observabat. Ignulphus describit morem antiquorum Saxonum, Lege quadam inviolabili roboratum; ut qui militiæ legitime consecrandus esset, vespere præcedente ad Episcopum, Abbatem, Monachum vel Sacerdotem contritus accederet, ac de peccatis Confessionem faceret, & absolutus Orationibus deditus in Ecclesia pernoctaret, tum in crastinum Sacrum auditurus, gladios super Altare offerret, & post
Evan.

Evangelium Sacerdos benedictum gladium collo militis cum Benedictione imponeret, & communicatus Sacris Mysterijs CHRISTI, denuo legitimus Miles permaneret. Has quoque Cerimonias apud Septentrionales Populos viguisse docet Joannes Episcopus Salisburgensis, ubi ait: Inolevit consuetudo solennis, ut ea ipsâ die, quâ quisque Militari Cingulo decoratur, Ecclesiam solenniter adeat, gladioque super Altare posito & oblato, quasi celebri Professione factâ, se ipsum obsequio Altaris devoveat, & gladij id est Officij sui jugem Domino spondeat famulatum. Simile quid reperitur apud Petrum Episcopum Blesensem Epistola 49. Hodie Tirones, enses suos recipiunt de Altari, ut profiteantur se Filios Ecclesiæ, atque ad honorem Sacerdotij, ad tuitionem pauperum, ad
vin.

vindictam malefactorum, & Patriæ liberationem Gladium accepisse. Adducit huic spectantia aliquot exempla Ottho Abbas Frisingensis, videlicet Friderici I. Imperatoris, & Gvilhelmi de Rosse Regis Angliæ, qui ab Archiepiscopo Lancfrancensi, Gvilhelmi Comitis Hollandiæ, qui Anno millesimo ducentesimo quadagesimo octavo in Comitibus Colonienfibus, à Rege Bohemiæ, cum assistentia Petri Capputij Cardinalis S. Gregorij, ac Legati Apostolici, ante impositionem Coronæ Imperialis, Aquisgrani Equestri Ordini fuerant aggregati. Ad satiandam Lectoris laudabilem curiositatem, referam singulos Ritus, in præcitata inauguratione servatos. Post Evangelium cantatæ Missæ, Comes Hollandiæ propositus fuit à Rege Bohemiæ, & præsentatus his
ter.

terminis: *Vestræ Reverentiæ Pater Al-*
mislue præsentamus hunc Armigerum,
devotissimè supplicantes, quatenus Vestra
Paternitas votivam ejus Professionem su-
scipiat, ut Militari nostro Collegio inscri-
bi valeat. Tunc Cardinalis explicavit
illi vim istius verbi: Miles.

Deinde prælegit illi, instructionem
vero Militi accommodatam, ut sequi-
tur. *Hæc est Regula Ordinis Militaris.*

I.

In primis cum devota recordatione
Officium Dominicæ Passionis diutur-
natim audire.

II.

Pro Fide Catholica audacter cor-
pus exponere.

III.

Sanctam Ecclesiam, Ejusque Mini-
stros, à quibuscunque grassatoribus libe-
rare.

e

IV.

IV.

Viduas, Pupillas, & Orphanos in-
corum necessitate protegere..

V.

Injusta bella vitare..

VI.

Iniqua stipendia renuere..

VII.

Suo Principi reverenter in tempo-
ralibus obedire..

VIII.

Pro liberatione cujuslibet Innocentis
duellum inire..

IX.

Rempubicam illibatam in suo vigo-
re conservare..

X.

Bona feudalia Regni vel Imperij
nunquam alienare..

XI.

XI.

Irreprehensibiliter apud DEUM & homines in hoc mundo vivere.

Hæc Statuta Militaris Regulæ si devotè custodieris, & pro Virili diligenter adimpleveris, scias temporalem te honorem in terris, & post hanc vitam requiem æternam in Cælo mereri.

Quo finito Comes jussu Cardinalis ambas man, junctas posuit super Evangelium, quod in Missali lectum fuerat, quæsitq; idem Romanus Purpuratus: *Vis Militarem Ordinem in Nomine Domini devotè suscipere, & Regulam tibi verbotenus explicatam, pro tua possibilitate profiteri?* Cui respondit Comes: *vol.* Demùm porrectum sibi à Cardinali textum juramenti pronuntiavit, tenore sequenti: *Ego Guilhelmus Hollandiensis Militiæ Princeps Sacri Impe-*

*ry Vasallus liber, Jurejurando profite-
or Regule Militaris observantiam, in
præsentia Domini mei Petri ad Velum
aureum Diaconi Cardinalis, & Aposto-
licæ Sedis Legati, per hoc Sacrosanctum
Evangelium, quod manu tango. Tan-
dem addidit Superarbitrè: Hæc de-
vota Professio, sit peccatorum tuorum
vera remissio. Amen. Mox Bohemiæ
Rex dixit: Ad Honorem DEI Omnipoten-
tis, te Militem ordino, ac in nostro
Collegio te gratanter accipio: & mement-
to, quòd Salvator mundi, coram Anna
Pontifice pro te colaphizatus & illusus
est, coram Pilato Præsìde flagellis cæsus,
ac spinis coronatus, coram Herode chla-
myde vestitus & derisus est: coram omni
populo nudus, ac vulneratus, in Cruce
suspensus est, cujus opprobria memora-
ri te sùadeo, cujus Crucem acceptare te,*

con-

consulo, cujus etiam mortem ulcisci te moneo. Denique omnes audito Sacro de Templo exiverunt, resonantibus tubis, atque tympanis, Comes autem cum Filio Regis umbratilem pugnam lanceâ peregit, deinde gladium evaginavit, quasi voluisset incipere functiones Ordinis, quem receperat. O Equestris Professio? Palestra probitatis, Gymnasium perfectionis, encyclopædia Sanctimonix! si hæc omnia Statuta ad amissim implebuntur, tot erunt Cælitates, quot Equites. Ex dictis colligat, Lector, quàm simile quondam rigidissimorum Cænobitarum Professioni fuerit Militare institutum? quàm ingens Authoritas in Christiana Republica, accesserit huic ipsi nomini *Miles*, quandoquidem inter gentilitatis umbras, pari splendore destitutum nomen istud,

cuilibet pediti, seu pedestri Pugnatori tribuebatur, derivatum à numerabili voce *Mille*, cùm à teneris Romanorum primordijs numerus peditum à Romulo definitus fuerit Millenarius, jam verò succedaneæ ætates, ejusdem nominis æstimationem, eo excrevisse viderunt; ut alijs intitulationibus anteponeretur. Probat id haud paucis exemplis *Hebricomtijs*, ac ex antiquioribus Bullis Pontificum evidenter probari potest. In Archivis quoque Lovaniensibus asservantur talia documenta, ubi præter Militaris denominationis præcedentiam, expressè prohibetur, ne quisquam Equestri cingulo præcingi audeat, vel appellationem Equitis usurpare, nisi ter saltem in expeditionibus bellicis Principis lateri, adhæsisset. Excipiebantur à prædicta obli-

obligatione Regum Filij, præsertim in Regno Galliarum, ac alijs Europæ Aulis. Nam *Philippus Augustus* Filium Ludovicum cum centū Nobilibus co-ætaneis cingulo ac dignitate Equestri donavit. *Compiennijs*. S. Ludovicus idem præstitit Philippo III. hic Philippo pulchro, iste tribus Filijs, præsentē Edvardo II. Rege Angliæ Genero suo. Solebant ejusmodi cincturæ, inter summas publicitates, atque convivales pompas absolvi, ut scribit *Joinville* in vita Divi Ludovici, quòd statim à peracta inauguratione Comitum Pictaviensis & fratris ejus in *Saumur*, tale tamque sumptuosum epulum hospitibus apposuerit, ut ei æquale retroacta sæcula nequaquam aspexisse, communi judicio crederetur. Quanquam erat in potestate Principum, ommissi-

pu-

publicis ritibus, privatim idq; in locis
extra Regnum positis Equites creare.
Dignus fide *Trithemius Abbas* testa-
tur: Fridericum II. Imperatorem in
arcano colloquio cum Sancto Ludo-
vico Rege Franciæ, nullâ adhibitâ ce-
rimoniâ, Comiti Provinciæ Equestrem
prærogativam indulgisse, mense Majo,
Anni millesimi quadringentesimi quin-
ti decimi. Similiter ferè Sigismundus
Cæsar, cum in Parlamento Parisiensi
adesset, litigio exorto inter Dominos
Postellan & *Signelli*, primusque alteri
exprobrâisset; quòd non esset Eques, ad
reconciliandos eosdem protestatus est
palam, competere sibi jus Equitum
creandorum, moxq; propius acceden-
tis ac genuflexi *Signelli* dorsum attigit
ense, quem tunc à latere Aulici sui ac-
ceperat; deinde unum è proprijs cal-
car

car- pedi ejus aptari jussit, demùm
gladio donatum, Equitem proclamavit.
Quo factò (ut advertit *Tillius*) nihil
juri, vel Authoritati Regis Galliæ, à
Cæsare derogatum fuit. Refert eti-
am *Cuspinianus*; Rudolphum Imperato-
rem plusquàm ducentos Equites au-
ctorâsse, quemlibet unâ manu tenen-
do, alterâ humeros leniter pulsando,
in præsentia Regum; Bohemiæ, Hun-
gariæ, & Poloniæ: tum singulis novi-
ter creatorum, Equitum ensẽ accin-
gi mandaverat, nullâ prætea adhibitâ
publicitate. Habet insuper specialem
valorem Equestris dignitas ex eo, quòd
sit quasi Lydius lapis Originariæ No-
bilitatis à Majoribus derivatæ, pro-
betq; Virum de stemmate natum. Ita,
ut utroque Jovem de Sangvine ducat.
Singulare aliquid notandum occurrit,

in Regno Arragoniæ, ubi omnes ex Equeſtri Origine ſeu proſapia nati vocantur *Infants & Infantes*. In eodem Regno quilibet Filius, deſtinatur armis gerendis, ideoque vocatur *Miles*. Patrio idiomate *Ricos Hombres*, ac ideo obligantur Parentes Maſculam prolem bellicis applicare obſequijs. At quia ibidem variæ ſunt ſpecies d^r *Infants*, propterea obſervari debet diſcrimen inter *Ricos Hombres*, & alios *Milites*. Ex his nonnulli appellantur *Mefnadarij*, nonnulli autem purè, atq; ſimpliciter *Milites*, ex eo quod à Militibus ortum traxere, quamvis etiam, ibi nomen *Militis* ad eos propriè pertineat; qui à Rege, Principe, Præſato, cingulo ornantur. Hi genuinè vocari ſolent *Cavalleros*; cùm *Infantes* vocentur, *Hyaſ Dalgo*. Priorum excellentia in

eo consistebat, quòd haberent à Rege assignatos proventus optimos ex domibus, Civitatibus, Terragijs, ideoquè in prælijs, pro Rege vel Patria tenebantur aut vincere, aut mori. Olim *Ricos Hombres* summam habuerunt Authoritatem, siquidem illis, velut ipsis Principibus, præferebantur Insignia dignitatum: Filij tamen illorum vocitabantur *Infantiones*, nec priùs Equites censebantur, quàm à Rege Equestrem prærogativam cum solitis cerimonijs accepissent. His præmissis circa authorizationem Equitum, adhuc minimè inutilis quæstio proponi potest: in quibus nam circumstantijs temporum, distributivam Militarium Insignium Justitiam Principes communiùs exercebant? Respondent Chronographi; practicatam fuisse pro libitu promoventi-

nm, vel ante præliares expeditiones,
vel in ipso procinctu præliorum, vel
immediatè post triumphalia Bellonæ
certamina. Testatur *Burchen*; Anno
millesimo ducentesimo octogesimo
octavo, *Joannem Ducem Brabantium*
ante *Varringiensem* pugnam, ex
generosioribus Indigenis, triginta &
unum Equites instituisse. *Godefridum*
Bullonium priùsquàm iter heroicum
ad Terram Sanctam aggrederetur, duo-
decim è fortioribus Civib9, in memoriã
numeri Apostolorû, armis præcinxif-
se, Anno millesimo quadringentesimo
quingentesimo secundo. *Philippus Bon9*
Dux Burgundiæ, in puncto certaminis
cum *Gandavensibus* duodecim subditos
ense ac cingulo armavit. *Carolus audax*
protunc Comes de *Chavalles*, in simili
circumstantia, Anno millesimo qua-
drin-

dringentesimo sexagesimo quinto plurimos Equites caracterizavit. *Maximilianus Dux Brabantinus* ante praelium *Blangienſe*, plusquam viginti suorum Commilitonum insignivit. Verumtamen sæpius usitatâ praxi non solebant creari Equites, nisi finitâ fortunatè pugnâ, ad accendendos magis animos Prætendentium. Sic *Ferdinandus Dux Castiliæ*, (ut refert *Hispana Historia*) *Rodericum Diaz de Vivar*, Virum celeberrimum, nonnisi post suppeditatum opportunè succursum, *Conimbricensibus* Equeſtri ſublimitate honoravit. *Carolus VIII.* Rex Galliæ similem pompam exhibuit post victoriam *Fornuenſem*. Idem præstitit, *Carolus V.* Imperator post debellatum Ducem Saxoniae ac Fortalitium *Tunis* per deditionem occupatum: Et Jo-

annes de Austria post victum Exercitum Gallorum, Anno millesimo sexcentesimo quinquagesimo septimo. Interim communissimè, nostro etiam ævo, ipso die Coronationis, cingulo & ense armantur à Principibus Candidati. Ensis quidem eo fine datur, ut eo ad coronati Capitis defensionem utantur. Cingulos autem ideo, ut suo Principi & Patriæ inseparabiliter alligentur. Attigi superius; potestatem creandorum Equitum communicatam fuisse, alicubi à Principe personis eminentioribus, imò etiam Comitibus, sed quia ex inferiore conditione conferentis, decrescere sensim videbatur valor dignitatis Equestris, usus ille abrogari debuit, mansitque præfata facultas penes Monarchas, & liberas Respublicas. Dubitari ex hac occasione potest;
utrum

utrum præter Christianas Majestates,
Sarraceni quoque, & alij expertes Ba-
ptismatis, consequenter hostes Crucis,
in hæreditarijs Imperijs valeant legiti-
mè authorizare Equites? dubitat *San-*
sovinus, neque vult agitare quæstio-
nem de legitimitate actûs, licet affir-
met, tanquam oculatus Testis; quòd *Ma-*
chomotes secundus Gentili (hoc nomen
gerebat, revera Catholicus) *Bellino*
Italo Pictori celeberrimo, ad pingen-
das quasdam porticus Constantinopo-
lim accersito, dederit Equestre Privi-
legium; insuper pulcherrimum & ma-
gni pretij torquem, cum dependente
Luna, more aliorum Imperatorum do-
navit . Fueritne interim *Bellinus*
verus Eques? & an licitè potuerit ac-
ceptare illos honores, indecisam con-
troversiam cæteris decidendam relin-
quo.

quo. Sed jam omiffis alijs feftinanti
ad finem præliminaris proloquij, cur-
fim aliquid de *Scutiferis Gallicè Ecu-
jers & Banarettis* Equitibus dicendum
reftat. Scutiferi igitur, è primis Ro-
manæ Militiæ fontibus exorti, ideò fic
appellabantur, quia præter alia armo-
rum genera Scutum geftabant. Nunc
fecundùm diverfas diverfarum Natio-
num confvetndines, in plures Claffes
dividuntur, ex quibus nonnulli funt
Primogeniti *Equitum aureorum*, non-
nulli autem Principibus intimâ familia-
ritate conjuncti. In multis Italiæ lo-
cis titulus *Scutiferi* eft hæreditarius,
quemadmodum & in Anglia præfer-
tim *Campionis*, cui ex Officio incum-
bit, poft coronationem Regis, per
Triclinium deambulare; eosque ad cer-
tamen Monomachicum, five duellum
pa-

palam provocare, qui legitimo Principi recognitionem cum obsequio præstare recusarent. Plura circa multiplices Scutiferorum species videantur, apud varios Authores. Ad *Bannarettorum* seu *Baronettorum* declarandam nomenclaturam & qualitatem obiter, digreditur calamus. Sub hac itaque denominatione, passim in exteris Gentibus, comprehenditur Nobilitas amplissimarum Ditionum, intra suæ jurisdictionis limites collectam Equestrem Cohortem proprio sumptu sustentandam devovent servitio Regis ac Reipublicæ, habentq; Jus Vexilla erigendi cum titulo *Bannaretti*. Non sine solennitatibus à Principe sibi collato. Ita *Caroli Loyscau* verba sonant: nostro modo loquendi. *Bannaretti ex convocatione vel evocatione illorum, &*

*Vasallorum eorum sub ipsis, pro defensione Regni sic dicti. Addit insuper, : Equites qui vexillum erigere poterant id est, qui talem & tantum Vasallorum numerum habebant, qui sufficeret ad complendam Equestrem cohortem, vocabantur Equites Bannaretti. Priscis ætatibus communiter ex generosioribus deligebantur à Principibus Milites ad gestandum Vexillum, utpotè Sequacem trahens exercitum universum, præterea aliunde nemini ignotum est, erepto seu amisso vexillo protinùs confundi Ordinem Exercituum, ac proinde maintenancem illius, nonnisi fortissimis debere concedi : Ejusmodi apud Romanos erant: *Præfecti Labarorum*, succedaneis postea sæculis cogniti sub mutato novoque nomine *Bannarettorum*. Similis quamvis sub alio nomine*

ne

ne ut diximus. Dignitas in Hispanijs concedebatur solùm viris in Regno Nobilissimis, qui primùm post Regem locum obtinebant. *Regnante Adoloinda Alphonsi Catholici Filiâ, connubiali sedere juncta Donsilo, eoque sublato è vivis, Anno septingentesimo octogesimo tertio, Ricoshombres supradicti ibidem oriri cæperunt;* ut probat Tabula Genealogica Domûs Regiæ. Tanta erat eorum Authoritas, ut possent in propria jurisdictione copias congregare, nec fas fuit Regibus Milites conscribere, multò magis bellum declarare absque Equestri Ordinis, ut in Polonia practicatur consilio & consensu. In Gallijs olim, & in Flandria nemo poterat Bannaretti intitulatione honorari, nisi priùs esset Eques: qui verè eâ decorabantur; ad minimùm viginti quinque

Nobilium Satellitum assistentiam circumducere tenebantur ; eadem præterea dignitas manebat hæreditaria, penes Familias annexa Feudis Ducatum, Marchionum &c: Ritus inaugurationis *Bannarettorum* præcipuè in Ducatu Burgundiæ (ubi essentialiter ad hunc Honorem requisita accuratè servabantur) talis practicabatur. Præco armorum præsentabat Principi Equitem manutinentem lanceam, è qua dependebat vexillum, cum intertextis ipsius stemmatibus, dicebatque formalia: *Potentissime ac Supreme mi Domine! Ecce humillimus subditus tuus, ex antiqua è subditis tuis Bannarettorum stirpe oriundus, sed stante Feudo, & Dominio Bannaretti, intra manus Superioris sui, non potest, nec debet absque ipsius jussu vexillum erigere, licet ex tali*
do.

domo sit oriundus, tamen antiquum Dominium possidet cum Jure Feudi, & Jurisdictionis. Supplicat igitur, ut digneris in considerationem præclaræ suæ Originis & servitiorum Majorum suorum, illum Bannerettum creare, licentiamque vexillum erigendi concedere. Hac spe fretus ipsius Vexillum & Stemma hic tibi præsentō: viginti quinque etiam Satellitibus, ut moris est, comitetur. Cui Princeps respondebat: Veniat! Illum libenter faciam Bannarettum. Tunc præco Principi gladium porrigebat. Princeps verò sinistra manu armatâ, lanceam accipiens, cum affixo eidem Vexillo, dexterâ fimbriam Vexilli amputabat, ut fieret quadratum. Denique labarum in manus Candidati à Præcone tradebatur, ita loquente: Generose Eques, accipe honorem, quem

tibi hodie Dominus & Princeps tuus
concedit! & esto in posterum bonus Eques,
Vexillo tuo ad stirpis tuæ gloriam uten-
do. Tali planè ritu Anno millesimo
quadringentesimo quinquagesimo se-
cundo, Ludovicus de *Vico Ville* Domi-
nus de *Saias à Philippo* Bono Duce Bur-
gundiæ evectus est, cum multis alijs
Rupelmundæ ad Equitis Bannaretti præ-
eminentiam. In Anglia sub nomine
Baronets, plurimi hucusque inveniun-
tur, quorum vexilla decorantur stem-
matographis notis in quadrato Num-
mo expressis; quo schemmate demon-
strant se à Bannarettis traxisse Origi-
nem. Verùm omnes hæcenus enu-
merati Militarium dignitatum splendo-
res, partim notabiliter sunt obscurati,
partim extincti in favilla delitescunt.
Sola Flandria umbratilia, quædam
eo.

eorum vestigia retinere videtur, à Burgundicis Ducibus conservata; quam veteri normæ adeo difformia, ut jam nemini competat Jus colligendi Militares copias, nisi dependenter à Regum diplomatibus, quibus etiam multi Equites præmiari solent. Aucter proinde dixerim citra ulliusjactantiæ censuram; relegato nomine, reale, Bannarettorum munus vigere in Polonia. Hic videlicet Equestris Ordo, id est universa Nobilitas, multò magis Proceres, juxta antiquissima Privilegia, prævijs literis Regijs, habent potestatem erigendi vexilla in obsequium Reipublicæ. E sola *Srzeniavitarum* Familia, in pugna Grunevaldensi, sub Jagiellonide Rege, vexillatas cohortes de integro stetisse legimus. Occurrent facile Chronica nostra lustraturis:

Wisz.

Wiszniowiecciana, Ostrogia, Potocciana,
 Chodkiewicziana, Sapiehana &c:
 Profapiae, quæ numerosas legiones, va-
 lidissimasque copias. contra Crucige-
 ros, Moschos, Svecos, Tartaros, Tur-
 cas, Cosacos, pro tuitione communis
 Patriæ, Martialibus campis intulerunt.
 Vetustissima demum Ducum atque Re-
 gum nostrorum Privilegia, edicta, de-
 liberativa Oracula remonstrant po-
 steritati varios Nobilitatis titulos, pas-
 sim expressos hoc stylo Curia. *Ex*
consilio Prælatorum, Procerum & Ba-
ronum Regni nostri &c: Quo apertè
 denotantur Episcopi, Senatores, ac sub
 denominatione Baronum diversi Or-
 dinis Equestris Dignitarij. Invenien-
 tur in archivorum monumentis plures
 Genealogicæ Domus ultra Principum,
 Ducum, Comitum magna nomina, eti-
 am

Privilegia
 Jagielloni
 Casimiri
 & aliorum

am Antonomasticè *Magnorum Comitum*
titulis eminentes, qualis inter cæteras
fuit *Teczynia*. Quisquamne dubita-
bit? omnibus istis Jus plenum commu-
nicativum fuisse, colligendi sub signa,
phalanges, condendi propugnacula, sti-
pandi latus frequentissimo aulicorum
& Satellitum comitatu? quod ad præ-
sentia usq; tempora practicatur, cum
tamen plebejorū nulli tantæ potestatis
concedatur participatio. Accumulavit
supra modum præsentis ætatis fausti-
tatem Honorarius *Ordo Equitum*
Aquilæ albe, non ita pridem instar
Aquilinæ Juventutis intra Sarmatiam
renovatus, imò ultra ejus terminales
columnas auspicatissimè propagatus: ad
cujus primordia & Excellentias expla-
nandas dum currit dextra, hæc Lector
amice perpende, secutura lege, & vale.

AUTHORES

ad hoc Opus adhibiti.

Aëtius. Alexander ab Alexandro.
Almoldus. Anselmus. Aufonius. Be-
emannus. Bielski. Bonanni. Bouffiers.
Burchen Bye. Calendarium Saxoni-
cum. Cambdemus. Cavelier. Charisi-
us. Chruscinski. Chwałkowski. Cice-
ro. Claudianus. Constitutiones Re-
gni. Cromerus, Cuspinianus Danetus.
Dion. Favinus. Franxius. Gryphyus.
Gvagninus. Hartknoch. Hebriconti-
us. Heisz Heliot. Herburt. Hermanus.
Homerus. Honorius à S. MARIA.
Ignulphus. Ines. Joannes Salisburgen-
sis. Joinville. Jus Prussiae. Justiniani.
Kadłubek. Kołucki. Lazius. Livius.
Loiscau. Lymnæus. Martialis. Men-
nens.

nens. Mezerius. Michieli. Morerius.
Neugebauer. Okolski. Otto Frisingen-
sis. Paillotus. Paulus Diaconus. Petrus-
Blesensis. Plinius. Pomponius Ietus.
Prætorius. Sacra Scriptura. Sansovinus.
Sarbievius. Schoonobek. Schurtz-
leichius. Spelmannus. Spenne-
rus. Sulikovius. Tacitus. Tenze-
lius. Tillius. Trithemius. Valle-
mont. Vapovius. Vilson. Vir-
gilius. Zalaszewski. &c.

SYLLABUS

Capitum totius Operis.

Discursus præliminaris de Equitibus.

CAPUT I.

De Ordinibus Heroicis in genere fol: 1.

CAPUT II.

De varijs Classibus Ordinum Equestri-
um . . . . . fol: 24.

CAPUT III.

De Origine Polonici Ordinis Aquilæ al-
bæ . . . . . fol: 36.

CAPUT IV.

De antiquo usu in Polonia Heroici Or-
dinis Aquilæ albæ . . . fol: 50.

CAPUT V.

De reinstitutione Ordinis Polonici
Aquilæ candidæ . . . fol: 63.

CA.

CAPUT VI.

*Ordo Aquilæ albæ sub nomine Balthæi
Militaris nonnullis emeritis Viris
confertur . . . . fol: 79.*

CAPUT VII.

*Colligitur Excellentia Ordinis Polonici
ex eo, quòd Serenissimis Personis sit
collatus, titulog Equitum aureorum
ab Historicis auctus . . fol: 88.*

CAPUT VIII.

*De Equitibus, die Coronationem imme-
diatè sequente, à Regibus Poloniarum
in foro Cracoviensi creari soli-
tis . . . . fol: 110.*

CAPUT IX.

*De Reassumptione Ordinis Polonici Aquilæ
albæ sub tessera & Protectione Im-
maculatæ Conceptionis B. V. DEI-
Paræ . . . . fol: 125.*

CAPUT X.

De restituto iterum intra & extra Poloniam splendore Ordinis Aquilæ albæ per Serenissimum & Potentissimum Augustum II. Regem Poloniæ, ac Electorem Saxonie . fol: 160.

CAPUT XI.

Equites viventes ac defunctos intra & extra Regnū Poloniæ recenset fol: 189.

CAPUT XII.

Syllabum Regum Poloniæ Senatorum ac Officialium Regni exhibens fol: 199.

Corollarium.

Celebriores in Christianitate Heroicos Ordines nunc vel olim florentes succinctè enumerans . fol: 221.

CAPUT PRIMUM

De Ordinibus Heroicis in genere.

Heroicorum, seu Militarium.
Ordinum (qua latè patent
per Orbem) appellationem
obtinuere adunati per aggregationem
particularium Personarum, honorifi-
cis quibusdam Insignibus decoratarum
cœtus, ab Imperatoribus, Regibus, Prin-
cipibus, liberarumve Rerumpublicarum
supremis Magistratibus. Confereban-
tur ea semper selectioribus viris, ob fi-
A nes

nes diversos; videlicet; vel ad continuanda Christianæ pietatis exercitamenta per commilitones, simili schemate, characterifatos, ac in unam politicam familiam conflatos; vel ad aliquem rerum eventum celebrem quodammodo immortalifandum; nempe seræ posteritatis memoribus fastis imprimendum. Hic erat acer stimulus bellatricis Magnanimitatis, in tuitione Provinciarum ab hostibus, tum Religionis, tum Patriæ palam exerendæ. Idem fuit præmium Civium tam in Toga quam in Sago benemeritorum; idem aulici Comitatus speciale ornamentum, augendo Regalis authoritatis splendori accommodatum. Insigne etenim ejusmodi rutilans in pectoribus, Proceres & Ministros intimæ admissiois, atq; collatera-

ra-

rales Soliorū Adstites, à remotiore Affe-
clarum turba distingvebat. Tales au-
tem tesserae quasi notæ censebantur
plerumq; Torques aureus, Cingulus, Zo-
na, Baltheus, seu Fascia, Vitta, Tænia
certi coloris, ad expressionem hujus di-
stinctionis assumpta. Torquibus ni-
mirum colla vel latera, Baltheis ab hu-
mero ad lumbos obliquè defluentibus,
(uti & nunc Heroum Imagines orna-
ri solent) fortissimorum Equitum Cor-
pora cingebantur. Inde emanavit an-
tiquitùs *Baltheorum Militarium* nuncu-
patio, tanquam evidentium documen-
torum exhibitæ in Arena Martiali dex-
teritatis, partarumq; multoties victoria-
rum, aut in Torneamentis, Hastiludiis, &
aliis, haud umbratilem Gradivi scenam
repræsentantibus spectaculis probatæ

activitatis. Nemini verò de grege Plebejo præter solam duntaxat Generis vetustate præcellentem Nobilitatem, ad Heroos ejusmodi ludos patebat accessus. Magna quippè differentia inter generosam, & vulgarem Indolem elucet. Quis enim in hominibus ad actiones arduas applicandis nascendi fortem, tanquam virtutis Comitem non inquireret? Ritus autem inaugurationis Equitum (*Teste Sansovino*) circa sæculum XI. à CHRISTO Nato iste servabatur: peracta pridie peccatorum Confessione, ducebatur Candidatus à duobus Equitibus antiquioribus ante Conspectum Regis, qui post receptum iusiurandum super observandas leges Ordinis, Gladio priùs benedicto Caput vel Scapulas Equitis leviter tangere sole-

lebat, proferendo: *DEUS Te faciat
bonum Equitem & Sanctus N. Tutela-
ris Ordinis.* Superveniebant deinde se-
ptem Nobilissimæ Puellæ albo colore,
amictæ in memoriam septem Gaudio-
rum Beatissimæ MARIÆ, cingebantq;
Equitem Cingulo Militari, Ense onu-
sto, comparebant demùm quatuor præ-
stantiores Equites Evangelistarum nū-
merum repræsentantes, qui eidem cal-
caria aurea vel deaurata adaptabant.
Tandem Regina ipsa apprehenso bra-
chio dextro, & alia Ducissa sinistro,
comitabantur Neo-Equitem ad ornatif-
simam sedem, illumq; in medio assidere
faciebant, cuius Collo imposito Torque,
Rex à dextris, Regina à sinistris, cæte-
ræ Personæ primæ extractionis utri-
usq; sexûs, inferiorem tribus gradibus

locum capiebant. Monebatur expost
 à Solennifante Prælato Eques his fere
 verbis: *Sis magnanimus in adversita-
 te, ingenuus in Consanguinitate, largifluus
 in honestate, egregius in curialitate, stre-
 nuus in virili probitate.* Profiteberis
 insuper Fidem nostram toto corde, pu-
 rè & integrè absq; ulla notâ; loca San-
 cta, videlicet Templâ, Monasteria, Xe-
 nodochia visitabis, pauperibus opem
 feres, Hæreses fugies, imò te ipsis op-
 pones, Sacerdotes honorabis propter
 illorum Ministerium, res iam appro-
 batas non condemnabis, in proprio
 sensu non abundabis, futura curiosè non
 inquires, offensas sincerè ignosces, ho-
 spites amicè recipies, veritatem semper
 dices, convivia luxuriosa declinabis,
 non vagaberis, otium vitabis, utiliter
 tem-

tempus consumendo, militiam exerce-
 bis, ab inhonestis voluptatibus abstine-
 bis, Officia charitatis proximo præsta-
 bis, grandævus ætate & Magistratus
 veneraberis, cum Magnatibus conver-
 faberis, agenda expeditè ages, non li-
 tigabis, nec contentiones excitabis, te-
 metipsum non laudabis, congruâ mo-
 destiâ uteris, maturus & serius ubiq;
 locorum comparebis, viros doctos fre-
 quentabis, excessivas divitias anxie non
 appetes, mundi misérias tolerabis pati-
 enter, nihil nisi justum & Christianum
 molieris, oppressis, viduis, & orphanis
 opem feres, post DEUM, Principi &
 Patriæ fidelis eris, cum splendore con-
 gruo incedes, in simplicitate cordis cum
 hominibus, & puritate mentis in DE-
 UM vives, armatus iuxta D. Paulum fide
 &

& DEO, cum thorace justitiæ, cum scuto Fidei, cum Galea salutis, & cum gladio simplicis & puri animi. Claudebat cerimoniâ amplexus Principis ac Basium, quorum utroq; Neo-inauguratus Eques à Confratribus longo Ordine succedentibus salutabatur, ad extremum toti Actui finem imponebat epulum opulentissimum. Mos fuit ad hæc usq; tempora devolutus, non tantum latera vel pectora, sed etiam Stemmata, Signacula, Imagines prædictis Insignibus circumdare. Probè itaq; *Spernerus* in opere Heraldico, inter Insignia Ordinum Equestrum annulos aureos, Torques, Armillas, Baltheos, Cingulos recenset. Primi è Christianis Principibus, Constantinus Magnus, Carolus M. Henricus Auceps Imperatores sicut

cut Torneamentorum seu Ludorum Equestrium, ita horum Insignium Inventores assignantur. At usus eorum retroactis quoq; sæculis viguisse verisimilius creditur. Idem enim supra citatus Spenerus (ait.) *Quemadmodum incitamenta virtutes Romanæ in Pace quædam Domiꝰ fuerant, ita foris in prælijs stimuli ad res præclare gerendas majores erant, dona scilicet militaria prudenti ratione primum excogitata, & deinceps cum Imperio ita aucta, ut quot quisq; stipendia fecisset, quot Coronas & quales meruisset, quot armillas cristasq;, quot Torques, quales Phaleras, hastas, pilas, Balthæum: hæc omnia supra clypeum & galeam opposita in Bellis gestari solita.* Cum Pacis munia iterum foveret, domum regressus optimus quisq; ea suspen-

debat, atq; ornamentorum sive Insignium locò, longa successione ad posteritatem trans mittebat. Duces enim præmij gratiâ, ob fortitudinem hæc dona Militaria & certas Imagines Militibus dare consueverant. Apud eosdem Romanos prima Cohors gestabat Aquilam, unde Aquilifera vocitata, hæc alias Cohortes numero Militum & dignitate prævolabat. Hactenus verba Speneri: Spelmannus autem Baltheum diagonum & triumphalem, olim à Romanis ad humeros Militares aptatum extitisse asserit. Nam Balthea quæ victis ademerant, proprijs applicabant humeris Victores, pro immortalis gloriæ & obtenti de hoste triumphii documento, prout Manlium Torquatum fecisse dicemus inferiùs. Huc spectant illa Metra Maronis:

Hume-

Humero cùm apparuit alto
 Baltheus, & notis fulserunt cingula
 bullis,
 Pallantis pueri, victum quem vulnere,
 Turnus
 Straverat, ac humeris inimicum insigne
 gerebat.

Actius affirmat, zonam ad humeros
 suspensam victoriæ argumentum fuisse.
 Hinc pariter *Manlij* paulò ante memo-
 rati Torques perennem celebritatem,
 & summum in Romana Republica me-
 ruit honorem, tanquam opimum spoli-
 um Gallo detractum, indeq; Torqua-
 torum nomen, nec non avitum Fami-
 liæ Stemma ad posteros derivatum.
 Propterea succedanei istius Prosapiæ
 furculi, *Torquati* sunt nuncupati, Teste
Svetonio; ubi ait de abrogato eidem Tor-

que post factam à Caligula proscriptionem. Vocabantur insuper alii *Tor-*

Plinius de
prijs Ro-
manor: em-
porib.

quati Duplares alii *Simplares* Equites.

Prioribus offerebatur Torques ex auro solido cum duplicata Annona, præter publicum virtutis encomium. Posteriores unius tantum Annonæ stipendio debebant esse contenti. Conferrebantur etiam antiquitûs Cinguli Militares, diversi tamen à Baltheis, nam isti adinstar Fasciarum humeris adaptabantur, illi verò femora Equitum unâ cum pendulo gladio præcingebant, serviebantq; suspendendis pharetris, ensibus, hastis aut cuneis quadratis, quibus emeriti Milites à Principibus donabantur, tanquam præmijs laudabilis facinoris ac virtutis. Id quod Claudianus in secunda Panegyri Styliconis innuere videtur.

Cui

*Qui & Sidonias chlamydes & Cyngula baceis
 Aspera, gemmatasq; Togas viridesq; Smaragdo
 Loricas, galeasq; renidentes hyacinthis,
 Gestatosq; Patri capulis radiantibus enses,
 Et vario lapidum distinctas igne coronas,
 Dividis ex equo.*

Longè tamen vetustior usus præfa-
 torū Cingulorum Militariū à Trojanis
 Equitibus demonstratur, ex vindicta
Achillis in Hectorem ratione Cinguli *Pa-*
trocli, & *Aeneæ in Turnum* respectu
 Cinguli *Pallantis*. Alexandrū quoq; Ma- *Virgilius.*
 gnū Majorum suorū insistentē vestigijs
 referunt Scriptores: plurimos Milites
 belli artib, conspicuos, ex consilio Ari-
 stotelis Philosophi creasse Equites, il-
 lisq; arma, insignia, stemmata, Vexilla,
 Balthea, Cingulos Torques, ampla Pri-
 vilegia & alias honorabiles notas con-
 tulisse. Apud Romanos itidē Cingulis
 Militaribus donati Heroes, *Monozonij* *Livius.*
 B3 Equi.

Equites vocabantur, illi quib; Monilia argentea conferebantur; cum corniculis *Cornicularij* dicebantur; Torquati pendulâ effigie Principis, *Baltheati* nuncupabantur; *Ramnenses*, *Tatienses*, *Commeatiles* Equites, coronas, galeas, tum
Tacitus. alia distincta signa, in vim meritorum recipiebant. Habebant præterea ultra eximias prærogativas, concessum sibi amictum Purpuræ, & jus portandi annulos aureos quib; sequentibus sæculis successerunt calcaria aurea vel deaurata. Unde Franciscus *Filelfus* Vir sui ævi doct; prim; Equites tales *auratos* nominavit, ut intelligant teneri, munere suo equitatem fungi, nã us; calcariũ nisi Equitantib; convenit. Luculentiùs præmissa patebunt ex vetustissimis Inscriptionibus, marmori insculptis in Italia reperi

ribilibus, & quidem *Paduæ* in æde Pau-
 li Ramusij Viri Doctissimi, tenoris se-
 quentis: *Sanfovinº.*

JANO PATRI.

AUG. SACR.

C. JULIUS C. F. SER.

ÆTOR. ÆD.

DONATUS. AB. TI. CÆS.

AUG. F. AUGUSTO. TORQUE.

MAJORE BELLO DALMATICO.

OB. HONOREM II. VIRATUS.

CUM LIBRIS SUI POS.

Similes leguntur characteres in Civitate
Castella dicta in Statu Florentino sita.

Q. ALBIO. Q. F. HOR. ILLICI.

T. LEG. XX. V. V.

CORNICULARIO. PR. P. R.

DONIS. DONATO. AB. DIVO.

TRA.

TRAIANO AUG.
 TORQUIBUS, ARMILLIS,
 PHALERIS, BELLO PARTHICO. ET. AB.
 IMP. CÆSARE TRAIANO.
 HADRIANO. AUG. HASTA PURA.
 ET. CORONA AUREA.
 AVILLAI. SOTERIS MATER.
 FILIO, OPTIMO, PIENTISSIMO.
 L. D. D. D.

Ibidem

*L. Sicinius Dentatus, Trib: Pleb: Centi-
 es vices præliatus, octies. IX. provoca-
 tione victor. XLV. cicatricibus adverso
 corpore insignis, nulla in tergo; idem. Spo-
 lia cepit XXXVII. donatus hastis puris.
 XLIX. Phaleris XXV. Torquibus
 CLXXXIII. Armillis CLX. Coronis XVI.
 Civicis XIII. aureis VIII. mural. III.
 obsidionales L. Fisco, æris X. Captivis XX.*

Im.

Imperatores VIII. ipsius maximè opera triumphantes secutus.

Enimverò extra Urbis Orbi dominantis limites, quantam æstimationem habuerint apud exteras Gentes similes honoris notæ, divinius pagina manifestè attestatur : quandoquidem Ægyptius Phraeo in supremæ dignitatis verticem evecturus Hæbreorum speciale decus Josephum, annulum digito Regali detractum dedisse in manum ejus, vestivisseq; eum Stola byssinâ, & collo Torquem auream circumposuisse legitur. In Apocalypsi quoq; futurorum eventuum augurijs, ac reconditioribus refertâ Mysterijs, Victori CHRISTO *Balthus* circa mamillas tribuitur. Jeremias DEI Mandato, evehendo in Equitem Judam, extendit gladium &

C di.

dixit: *Accipe hunc Sanctum Gladium
 Donum Divinum, cum quo destrues Ad-
 versarios populi ejus Isrâël.* Solebant
 adhuc veteres superaddere Torquem
 aureum Heroibus in signum strictioris
 vinculi & specialis favoris. Libri Ma-
 chabæorum idem testantur, dum aiunt:
*Quicumq; hoc scriptum leget & mihi in-
 terpretabitur, induetur Purpurâ, gestabit
 in collo Torquem aureum, & erit tertia
 Persona Regni mei.* Nunc ad recentio-
 ra procedimus. In Hispania celebra-
 rimum floruisse Ordinem *Equestris Bal-
 thei*, seu de *Banda* Spenneri calamus ad-
 notavit. *Alphonsus* (inquit:) *Secundus*
Rex Castellæ 1332. Anno, antequam Re-
 gnum capesseret, in Urbe *Victoria* sive *Pa-
 lentia*, ordinem instituit de *Banda* dictum:
 quia quo die à Rege, Ordinis Magistro
 cre-

*creabantur Equites, Fasciam rubeam quatuor digitos latam gestabant ex humero dextro, sub brachium lævum dependentem. In eum admittebantur Nobiles, qui Decennium contra Mauros in Militia exegissent. Idem in Svecia meminit Ordinis sub nomine Balthei Militaris, Torquem nempe conficiebant, Equites ex gladiis in eodem pendulis, invicem sese contingentibus, ideoq; speciem quandam cruentæ aciei ad conflictum concurrentis remonstrantibus. Non incongruè proinde Joannes Lymnæus Author non ignobilis cum aliis plurimis, cunctorum Ordinum Torques (Gallis *Colliers*, Italis *di Collona*) dictos, cæteraq; insignia sub nomine *Baltheorū Militarium* ut infra dicetur complectitur. Verùm quid juvat Politioris Eu-*

ropæ morem, quò ad hoc punctum obiter commemorare, quandoquidem nec inculta Barbaries distinctivis honorariorum Schematum destituitur ornamentis, velut inter horrida desertæ Arabiæ dumeta speciosi subinde oriuntur flosculi; sic inter mores Barbaricos emicat rectæ rationis scintilla, terrioris culturæ defectum supplente naturali prudentiâ. Ita Reges Tafileti Mauri fuscis vultibus diffformes, quia formosioris prærogativæ candidè avidi, pro differentiali signo catenâ aureâ utuntur. Nec Americana ruditas expers est Equitum insignium, attestante *Schurtzfleischio*, de Ordinibus §. 10. pag: 8. in hæc verba: *Imò quod mireretur licet, Imperia & Regna Orbis remotissima, eaq; nec literis culta, nec Christi-*
sti-

stianorum Sacris mitigata, Ordines huiusmodi receperunt & approbârunt. Mexicani & Parcani Tecuïjtlos suos & Ore-gones vulgò dictos habuerunt, haud secus apud Japones Nerigori, inter Turcas Equites à Luna cognominati, Sousae, Lusitani, Sansovini & Mennenii testimoniis celebrantur, quoniam constitutis hisce Sodalitatibus, potentiam & auctoritatem inter Barbaros retinuerunt. Turcarum pariter Sultani aliàs Ottomanici Imperatores, sub tempus inaugurationis, magnorum Wezyrorum, Collo Sigillum Imperij, Torqui aureo appensum imponunt; ut suæ potestatis vicariam præ-eminentiam iisdé delatam demonstrent. Si tamen retrogradâ pennâ in Europam revolare licet; nescio quis ignorat Venetam & Batavicam Rempublicam;

haud aliter Legatos Principum post,
 finitam functionem expedire Domum,
 nisi Torque aureo decoratos, cujus pri-
 vationē, in læsivum suorum Principali-
 um dishonorem communi verterent,
 arbitrio. Domesticorum etiam fasto-
 rum monumenta similibus non carent
 exemplis, nam ut multa præteream, uni-
 cum produco, quod *Demetrius Sulikow-*
ski suis inseruit Commentarijs: nempe
 Legatos Polonorum ad Henricum An-
 degavensem electum, Gentis liberrimæ
 Regem, ad occupandum Solium invi-
 tatos, non aliter nisi splendide Tor-
 quatos à Carolo IX. Rege Franciæ fuis-
 se dimissos. Quin-imò dubitari nequit,
 nullum planè Monarcham, nullam præ-
 fertim libertate pollentem Rempubli-
 cam, reperiri, cui ingeniosa desit indu-
 stria,

stria, honorarijs quibusdam characteris, tum Civium Patriæ præcellentiora merita remunerandi, tum Amicorū viciniorumq; affectus strictius obligandi. Potentissimi scilicet sunt nexus talium Societatum, dum amabili Fratrum nomine plus quàm affinitatis vel Consanguinitatis nodo, quantumvis distantes ab invicem Socij vinciuntur. Hinc ipsæ Principum Purpuræ his aggregatæ Coetibus, supremi eorundem Magisterij titulum nequaquam erubescunt. Libenter Regalem supereminentiam, cum subditis fidelibus hoc modo partiantur, quos ad participationem similis decoramenti admittunt; pendulis quasi à corde emeriti honoris fructibus manifestant, quòd fortium rectefacta virorum sterilescere non patiantur.

Nec

Nec Bellonæ tantum , sed Minervæ quoq; devota pectora pro scientiarum sublimitate, pro subtilitate Artium liberalium, aliorumve talentorum præstantia, Torquatis Clenodijs coruscare, frequenter conspiciuntur. Deniq; istud est universale seu Togatæ, seu armatæ virtutis præmium, veluti jure Gentium honorandis Illustribus Personis adjudicatum, cujus pretium ne subsequenti- bus vilescat ætatibus, justè sapientissi- morum Principum obviat providentia. Mihi interim generaliter de illius an- tiquitate ac valore hucusq; dicta suffi- ciant.

C A P U T II.

De varijs Classibus Ordinum Equestrium.
Inter pulcherrimas varietates Coetuum

He-

Heroicorum, diversa Imperia exornantes, præter non nullos purè Religiosos seu Spirituales, inveniuntur tres Classēs atq; divisiones. Ad primam Classē pertinent *Regulares simul & Militares*, quales sunt Melitenses. Hi enim aliarū Religionum more, triplici voto in professione solenni obstringuntur. Paupertatis quidem; cū nullam proprietatem habeant, nec ultimæ voluntatis tabulas, sive testamenta, autoritate propria condere possint, & quidquid acquirunt, id universo Ordini acquirant. Ad hæc obstricti sunt voto Castitatis, aliàs Cælibatûs perpetui; quia absq; dispensatione Summi Pontificis, Matrimoniale statum validè ac licitè amplecti nequeunt. Deniq; vovent obedientiam tam Sedi Apostolicæ, quàm

D

Su-

Supremo fui Ordinis Magistro, Sacro-
 sanctè spondendo, se militaturos ad usq;
 vitæ tempora, contra juratos hostes
 Salutiferæ Crucis, nec ulla Pacta aut
 Pacis foedera cum illis conclusuros.
 Enimverò vix gloriosior excogitari va-
 let professio! eosdem cum Numine ha-
 bere adversarios, adversùs insanam Gi-
 gantomachiam Superos propugnare,
 unitis viribus tueri Cultum Conditoris
 omnium Creaturarum. Similes quon-
 dam floruerunt Equites Theutonici, di-
 cti Crucigeri in Prussia, Ensiferi in Li-
 vonia: verùm svave Jugum votorum
 Regularium, unâ cum Fide Catholica
 excusserunt. Vigebant insuper aliquan-
 do in Christiana Republica Equites
Hospitalarij Militares pariter; quibus ex
 obligatione incumbibat munus provi-
 den-

dendi securitatem viarum , peregrinantibus ad Loca Sacratiora, videlicet in terras Palestinæ, Redemptoris nostri pretioso cruore resperfas, item ad Compostellanum Divi Jacobi Sepulchrum; nec non leprosos, cæterisque ægritudinibus oppressos, in publicis Hospitalibus seu Nosocomijs exquisitis operibus charitatis fovendi. Reliqui Ordines, qui passim in multiplicibus Regnis visuntur, sunt merè Heroici, nec non insimul Honorarij & Civiles. De numero ejusmodi Equitum, nihil determinatum dici potest; quandoquidem is certus vel incertus esse soleat, secundum beneplacitum Principum ac institutorum! Sicubi certè in hujus computationis definienda certitudine, stat pro firma lege voluntas. Promoven-

tur autem aliquando, in convocato per Monarcham publico congressu, intra tremenda incruenti Sacrificij Myſteria, aliquando privatim inveſtiuntur, regulis quibuſdam circumſcribuntur, prærogativis donantur, amplioribus ditantur proventibus. Aliquibus tamen nulli attribuuntur proventus, uti Equitibus aurei Velleris, Elephantis, Perifcelidis, S. Andreæ, Aquilæ nigræ, plurimisq; cæteris; apud quos ipſa ſibi virtus pretium & præmium eſt, ſoliusq; honoris cauſa, grande motivum Heroica procurandi geſtandiq; inſignia. Ex his nonnulli geſtant ſolos Torques, aut ſolas Tænias, alijs autem Tæniæ ſimul cum Torquibus conferuntur, ut Equitibus S. Spiritûs in Gallia, qui Torque utuntur, ſolenniſſimo eoq; Titulari Die

Pen-

Pentecostes, nec non in celebrioribus per decursum anni Festivitatibus, vel maximè autem interveniente plausibili Actu, tum propriæ, tum aliorum Equitum inaugurationis. Cæteris quibusvis temporibus, ad manifestandum suscepti Ordinis prærogativam Baltheo, seu Tænia cærulei coloris (Gallis Cordon Cleu) cum pendula Cruce, effigie Columbæ insignita diagonaliter præcincti incedunt. Juvat nimirum rememorativos eminentioris dignitatis characteres jugiter subjectos oculis demonstrare; ne obligationis inductæ, ad proportionatam statui generositatem ubiq; exhibendam, obrepat animis oblivio. Ex altera parte, prout varietas rerum in sublunari Orbe auget universi decorem; sic alterna ejusmodi Mar-

tialium ornamentorum mutatio magis curiosos delectat spectatores, quorum familiaris & quotidianus usus facile pareret vilipensionem. Quoniam autem de Ordine Melitenſi in Regno Poloniæ florentiſſimo, pauca ſuperius innumimus, non ingratum fore curioſo Lectori arbitramur, ſi ejusdem principalia ſtatuta & leges huic capiti inferemus.

*Statuta quædam Generalia totum
Ordinem concernentia.*

HAbent ſupra enumeratæ lingvæ proprias ſuas Domos, quas Cænobia vocant, ubi Equites ordinariè ſolent convivari, in quovis Cænobio quædam perticæ ſunt erectæ, quibus in magnis Feſtis tria ſinuofa vexilla explicantur.

Ple.

Plerumq; in uno extant insignia magni Magistri, in altero Patriæ suæ seu Regni, in quo nati & educati, in tertio totius Ordinis cum octangulâ magna Cruce, in Area sanguinei coloris; quæ singulare ornamentum ædibus, ubi panduntur præbent.

Quamprimum Eques Nationis Germanicæ venit in Conventum Capitularem, oportet eum confestim numerare, præsentem pecunia ducentos coronatos, vel ipsi Capitulo in Germania, vel in Malta publico ærario; quod vocatur Justranfitus, & ipsi nummi Pastasi pecunia ab ipsis appellantur.

Singulis Equitibus per totum vitæ suæ curriculum, qui Valettæ degunt, eò se conferentes, ordinaria sternitur mensa in Cænobio suæ Nationis, & præte.

terea XXII. coronati ex Ærario numerantur. Si verò eidem non placeat, in hoc suæ Nationis diversorio, sed alibi in Urbe, victum suum sumere, quotannis ei L X. sexaginta coronati pro alimentis assignantur; qui Novicij sunt Equites, primo Anno præter tabulam convictus, nonnisi septem coronatos accipiunt.

Numerus Equitum partim Maltæ, partim alibi in diversis Regnis degentium, excedit tertium Millenarium: quorum tamen major pars semper in Insula.

Omnes Equites, etiam Clerici, & servientes, nullo excepto, ad pericula Bellica contra Turcas; singuli pro se ad minimum ter, semestri ad singulas vices tempore subeunda tenentur.

Por-

Porro observandum, quemlibet captivum Equitem teneri se redimere ex manu Turcarum propriâ sui Patrimonij vel Familiæ pecuniâ.

Equitibus planè interdictum Conjugio, vel transitu ad illud per votum, multò minùs per ipsum Actum & consummationem, atq; adeo procreatione liberorum legitimorum, quia est Ordo Ecclesiasticus Equëstris.

Consimiliter ipsis non licet Hæredes instituere Bonorum suorum mobilium, cùm obeunt diem suum. Siquidem cuncta relicta absolutè redeunt ad Ordinem, & ex Jure ejusdem in ærarium referuntur.

Si forsitan Eques quisquam contra Christianum, ejus lædendi gratiâ gladium stringat, vel hostiliter invadat,

E

ex-

excommunicatur Ecclesiasticè & Civili quoq; pœna juxta delicti sui mensuram severè castigatur.

Nulli Equitum integrum est ad electionem magni Magistri armatum vel gladio saltem cinctum apparere; aut aliàs in Palatio magni Magistri coram Capitulo se taliter sistere (exceptis illis solis qui magnum Magistrum comitantur) alioquin amittit suum Votum, vel Triennem suum honoris & libertatis Possessionem. Verùm circumstantijs pensculatis, si deprehendatur illud alio casu & non ex proposito factum esse, tunc Nationes vel Prioratus à tali damno absolvere & honorem statim reddeere possunt.

Inter alia, si Eques contra Canones Ordinis graviter impeerit, ei pœna qua.

quadraginta dierum (la pæna della quarantena) imponitur; primò totum septendium cogitur consumere in carcere, solo atro pane & aquâ limpidâ victitans. Deinde extrahitur quidem carcere, at non licet ei usq; post trigesimum tertium diem liberè ingredi Cænobium, ullius Nationis, vel intra hunc terminum, cum Equitibus alijsve Nobilibus Personis conferre, & ullam habere communionem.

Ultra alias prærogativas plures hac etiam particulari pollet in Polonia propè dictus Ordo, quòd Equites sui Instituti ex nobilissimis selecti Familijs tam Spiritualium beneficiorum, quàm Senatoriarum Curulium Regni, cæterarumq; dignitatum sæcularium capaces censeantur. Nostris temporibus Hie.

ronymus Lubomirski, Professus olim
 Eques Melitenfis, Mareschalcus Curia
 Regni simulq; Commendatarius cen-
 tum villarum Abbas Tinecenfis Regulæ
 D. Benedicti extiterat. Enumeratis
 iam generaliter signis militaribus, à qui-
 bus numerosi Ordines traxerunt Ori-
 ginem, ad nostrum in particulari eluci-
 dandum descensus arridet.

C A P U T III.

De

Origine Polonici Ordinis Aquilæ Albæ
 SI quis acutiore intuitu, scrutetur exte-
 riorem albescentis Aquilæ formam,
 specialiter Ordini nostro appropria-
 tam; illam certè cum nascente Polonia
 natam, & in primævis Regni incuna-
 bu-

bulis repositam fuisse deprehendet. Hanc procul dubio principalissim, Conditor Lechus circa Annum CHRISTI quingentesimum quinquagesimum, futurarum libertatum haud vanum augurum, quia (ut Author Lechiadis observavit) bis Jubilæum, pro stemmatographo signaculo successuræ Lechitarum propagini assignavit. Quale nam ad hoc stemma deligendum impellens innocentivum habuerit? nihil certum variantium Authorum conjecturæ concludunt. Nimirum ut fontem Nili non tam ipsius fluminis amplitudo, quam immemorabilis occultavit antiquitas, frustra; illius Indagatores, Lympharū abundantia, sudoris guttas affundunt; sic in elucidandis antiquitatum tenebris parum proficit recentiorum Hi-

Ines.

istoricorum solertia. Quidquid de remotissimis à recordatione propinquo-
 ris ævi sæculorum actis affirmant; du-
 bitandi locum relinquunt posteris, non
 nisi humanæ fidei ancipiti lance eo-
 rum testimonia ponderantibus. Hinc
 sæpenumero Scriptores in paginarum
 arena discrepantibus sententijs bellige-
 rant, & calamis digladiantur. Refe-
 runt nonnulli: à vetustissimis Sarmatis
 (unde suam ducunt Poloni propagi-
 nem, passim Sarmatæ ac Sauromatæ
 nuncupati) Orbis ferè totius habenas
 moderante Augusto Cæsare, in victo-
 rioso prælio, inter alia spolia ereptas fuis-
 se argenteas Aquilas tribus Romano-
 rum Legionibus, sub *Quintillio Varro*
 militantibus, conflictum hunc trium-
 phalem Anno CHRISTI decimo in-
 West.

Pomponius.

Letur.

Kadiubek.

Westphalia propè Amasin & Lupiam,
 contigisse, atq; post illam sensibilem
 cladem, statutum perpetuis Legibus; ne
 tot Imperiorum Domitores Exerci-
 tûs Sarmatiæ fines temerè irritarent.
 Nec Leo quippe Belluarum ferocissimus
 aliena infestat cubilia, contortis emi-
 nus iaculis inde propulsatus. Solùm
 indocile animal musca, centies à fronte
 rejecta, tam diu assultum repetit; donec
 vindice manu conteratur. Innotuit
 forsitan per ætatum traditiones tri-
 umphus ille celeberrimus, fero Sarma-
 tarum Nepoti Lecho; ideoq; pro ævi-
 terno anathemate, quasi unam ex præ-
 datricibus Ausonum volucris (quæ
 Aboriginibus in prædam cesserat) ar-
 gento utiq; concolorem, Genti à se
 conditæ reliquit characteristicam. Vi-
 ci-

cinior interim & origini Polonici Nominis, & verosimilitudini videtur aliorum Chronologorum relatio. Afferunt isti, cum Antesignano annalium Patriorum Cromero: quod Lecho è Sclavonia Civilibus agitata motibus inciteriorem Septemtrionem Advenæ, prima quædam statio extiterit in campis latè patentibus, ad augendam loci amœnitatem denso nemore veluti coronatis. Ibi pulchritudinem sitûs exploranti hospitis oculo; obtulit sese spectandam ingens nidorum Aquilinarum multitudo. Visâ est res fortunati omnis, superstitiosis præsertim ritibus innutrito Principi; & ex fortuito quovis spectaculo futurorum eventuum formanti vaticinia. Unde non solum pro universali succrescentis Regni stem-

mate assumpta candescens Aquila; verum etiam furrecturæ protinus Urbi inditum vocabulum Gnesnæ, quæ in Idiomate Sclavonico *Nidum* significat. Subsistit hætenus eadem Civitas, licet alternante temporum vicissitudine diminuta, speciosis tamen grandescens titulis nimirum Primatialis ac Metropolitanæ Sedis Archiepiscopi primiq; Principis, Senatoria Castellani dignitate, Equestri, præterea Gubernatoris, seu Capitanei prærogativâ sublimis. Pridem id non tam fragilibus chartis, quàm perennantibus Carpathi Saxi insculpta Metra testantur sequentia.

Quæ modo Sarmatia est, quondam
deserta fuerunt.

Invia, post magnas Deucaleonis aquas.

F

Pri-

Primus in hæc Lechus populum
deduxit agrestem.

De Patria pulsus seditione Domo.

Dalmata vir, Phariis claro Patre
natus in agris,

Quos rapidus curvis Crupa pererrat,
aquis.

Colle super pulchro properatæ mæ-
nia Gnesnæ,

Struxit, & à nidis nomen habere dedit.

Omine permotus; multas ibi namq;
videbat

Per vicinum Aquilas nidificasse nemus.

Exule Patre sumus: sed plurima

Regna per Orbem,

Principia Exulibus dant sua, Roma

Lupæ.

Consonam igitur veritati narratio-
nem texuit *Schonebekius*, Ordinem

Aqui-

LECHVS PRIMVS PRINCEPS
POLONIAE ET INSIGNIVM OR
DINIS AQVILAE ALBAE AVTHOR.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY
CHICAGO, ILL.

Aquilæ Albæ Historico stylo enucleans: plurimos nempe reperiri Annalistas, qui non tantum ejusmodi Insigne Polonis à Lecho traditum esse asserant; sed eundem Ordinis, Aquilam candidam gestantis institutorem agnoscant. Nec hoc incongruum alicui videri debet. Quidni enim exterarum Monarchiarum, morumq; illis usitatorum notitiâ eruditus Princeps, ad imitationem Romanæ Reipublicæ, Heroica Bellatorum facta, simili donario præmiare potuerit? quandoquidem postliminio Premislai II. perspicaciam nequaquam efugit politicum artificium, pari methodo Loricatorum Commilitonum egregios ausus remunerandi, & Spartanis æmula muris pectora, Militaribus adornandi munusculis; prout infra latius

dicetur. Absorpta tandem Protoparentis Polonorum Lechi, nec non Craci, Lescorumq; posteritate, pœnalibus votivorum murium faucibus, in Popieleo II. per liberam Electionem devolutum est Regnum versatili fortunæ Rotâ ad Piasum Crusvicensem Rotificem, deinde ad Successores ejus; Zemovitum, Lescum quintum, Zemomyssum, Miecisslaum primogenitum in Lechia, Orthodoxæ Ecclesiæ, Boleslaum Chrobry Polonici Diadematis Phosphorum, Miecisslaum secundum, Casimirum primum, & Boleslaum Audacem recentissime irradiantium Paternorum Caputum fatalem Hesperum. Horum omnium figilla, Imagines, numismata, simulacra, nulli videre contigit, sine pectore figurâ albæ Aquilæ exornato. Quamquam

quam Boleslao tyrannicè audaci, quia Divi Stanislai Cracoviensis Episcopi interfectori, mox ut Regalis titulus cum regimine, ob tam enormè facinus, fuit abrogatus; universa Regni decora presumivè, imò tota Reipublicæ forma diu squallida mansit atq; deformata. Adeo purpuratorum pœnas delictorum subjectæ luunt chlamydes, ut saltim lachrymarum fonte eluant. Unius quasi Protoplasti Regnorum crimen ac supplicium, ad vastam populorum communitatem extenditur. Boleslaus itaq; Crivoustus, sive contorti oris, illius audacis ex Fratre Germano Nepos, ex eo tenax rectitudinis, quod temerariæ audaciæ expers: ex eo autem obliquior, quòd aliquantùm generosiore, imo prudentiore magnanimitate destitutus,

nempe iam solo Ducis non Regis titulo contentus, ut magis Regni calamitates adunaret, Regnum integrum in quinque Filios divisit, circa Annum 1140. Vladislao natu maximo summam rei commisit cum Cracoviensi, Siradiensi, Łenczyciensi, Territorio, superaddito Ducatu Silesiæ. Boleslao Crispo Kujaviam, Culmensensem, ac Dobrzynensem, tractum: Miecyslao Gnesnensem, Posnaniensem, Calissiensensem cum Pomerania: Henrico Sandomiriensē ac Lublinensem ditionem attribuit: Casimiro autē Infanti prorsus nihil contulit, non absq; mysterio, ænigmaticis prædictionibus involuto. Quemadmodum enim Cygnus Cantator funeris ipse sui creditur, sic longè veriùs moribundi præsaga fundunt Oracula.

Vicina longissimæ nocti humana mortalitas, dum incipit palpebras claudere; videt acutiùs posthumas rerum revolutiones. Tali scissione per Crivoustum dismembratum in obliquas partes Corpus Reipublicæ, distortissimam faciem Orbi exhibuit, cum quisq; Jure, proprio administraret Provincias, privatæ potiùs quàm publicæ utilitati intentus. Tunc ipsum avitum stemma, albæ Aquilæ fuligine oblivionis denigratum, antiquatum, ferèq; penitùs deletum videbatur. Omnibus his disparitatis Principibus, neglectâ Regnatrice Alite, Majestatico Sigillo, idest Personam Solio infidentem repræsentante utentibus, prout ex vetustissimis Diplomatis comprobatur. Similiter exemplo Ducum inhærendo Partiales Provin-

vinciæ, particularia sibi adaptaverunt insignia, hæcenus in stemmatibus Palatinatum, atq; Terrarum spectanda. Quibusdã nihilominus ephemeris Patriæ Notarijs, præsertim *Paproccio* ad stipulantibus placet, adhuc à *Boleslao Chrobræo*, diversitatem stemmatum Palatinatus accepisse, cùm eam nonnulli referant ad usq; duodecem Palatinos. Sit sua fides Authoribus. Certius est (teste *Bielscio*) sub Principibus Silesiæ; Aquilam albam, in nigras, flavas, rubicundas, diversicolores degenerasse. Quis neget Regionum decora, volubili transmigrationi subjacere? quandoquidem mors etiam Regnis, Imperijsq; venit, scilicet Climacterica potentiae & prosperitatis periodus. Quis miretur præterea, in tam deplorabili
sta-

SIGILLVM VETVSTISSIMVM
MAIESTATICVM DVCVM ET
REGVM POLONIÆ

Ian Surmochi

REGNI POLONIE
MAJESTATIS DACIAE ET
SICILIAE VETUSTISSIMAM

statu Lechiæ, sub Vladislao sputatore,
 Boleslao Crispo, Mieczyſlao ſene, Ca-
 ſimiro Juſto, Leſcone albo, Boleslao
 Pudico, Leſcone Nigro, ac Henrico
 Probo; Aquilam albam, nequaquam re-
 novatâ Juventute, obſcuratam mortu-
 ali caligine, ejuſdemq; Ordinis extin-
 ctum plûs quàm per gemina ſæcula
 ſplendorem evanuiſſe? nemo utiq; re-
 accendit ignem, iam pridem pallidis in-
 ſepultum cineribus. Faciliùs ſatiscen-
 tia ædium ſaſtigia reparantur, quàm è
 ruderibus eriguntur collapsa. Si non
 eſt ſub ſole novum, annofas arbores,
 poſt longa incrementa, intra unam
 horam extirpari; certè prodigij ſpeci-
 em haberet eventus, ſi olim extirpa-
 tæ, ſubitò affurgendo virescerent.

CAPUT IV.

*De Antiquo usu in Polonia Heroici
Ordinis Aquilæ Albæ.*

FRustra indignamur; veterem illam Pæræmiam : *Serò sapiunt Phryges*, fingnanter in Polonicæ Nationis transijisse censuram. Gloriosius est aliquando saltem sapere; quàm semper desipere. Satis benè ibi error corrigitur; ubi advertitur. Postquam ergo Proceres Regni nostri, ab una parte in fumosis quidè à longævitate, sed præclaris ab invicta fortitudine Regum anteriorum indaginibus, tum rerum antea bello & pace à Prædecessoribus gestarum magnitudine defixerunt obtutum; ab alia verò deplorandam in plures Ducatus Reipublicæ distractionem, horren-

rente probra propria aspectu penetra-
 vère; saniora (propitiato Numine) me-
 ditari Consilia, eaq; ad effectum dedu-
 cere cæperunt. Visum est cunctis opti-
 mè sentientibus unum, ex multis Prin-
 cipibus caput, liberis suffragiis consti-
 tuere, unicum videlicet Regnatorem,
 qui dismembrata Regni fragmenta col-
 ligeret, salutem ac pacem subditorum
 generali providentiâ procuraret, atq;
 à singulis coleretur. Quoties in fir-
 mamento Cæli duos aut plures Soles
 videmus, ementita ad solam apparenti-
 am parælia fulgere arbitramur, vel por-
 tentum Cometis minacibus æquivalens
 obstupescimus. Solùm Solem, unamq;
 Lunam ordinariè minora sydera se-
 quuntur. Monstrum erat (si non
 in fabuloso Pòëtarum cerebro natum)

Hydra septiceps, inquilina lerneæ paludis; ideoq; citò perijt, diversis capitibus, diversa effugia quærentibus. Multi oculi fastuosi pavonis caudam illuminare videntur; nullus videt. Anno proinde reparatæ Salutis humanæ millesimo ducentesimo nonagesimo quinto, die solis, vigesimo sexto Junij, Divorum Joannis & Pauli Martyrum anniversaria festivitate clariùs illustrato, adoravit Lechicus Mundus, exorientem primæ magnitudinis Planetam, Serenissimum Premyslaum secundum. Gravior is certè post nubila Phæbus post oblitteratum nempè ab annis ducentis quindecim Regium Titulum, præter dispersos quaquaversum supremæ dignitatis radios, nativæ Indolis honestissimis moribus, ac ad ausus Heroicos infusæ
 pro-

propensionis Luce Patriam serenavit. Conservato per tanta temporum intervalla, sub vigilantissima Virorum Ecclesiasticorum custodia diademate, unâ cum Conforte Rixâ, Ritigero Sveciæ Rege prognatâ, à Jacobo Swinka Archipræsule, in Metropolitana Ecclesia Gnesnensi, assistentibus Antistitibus, Prælati, Palatinis, Baronibus, interplaudentium populorum faustas appreciationes coronatus resplenduit. Fuit ille Præmyslai primi Ducis Posnaniensis posthumus Filius, ex Elisabetha Henrici pij Silesitarum Principis Filia genitus: Vladislai Sputatoris, Christianæ (quam Henricus quintus Imperator procreaverat) Mariti Nepos: Miecyslai senis, Matrimonio copulati cum Gertrude Filia Geizæ Hungarorum.

tertij Regis, Pronepos: Boleſlai Crivo-
uſti Abnepos, Vladislai Hermanni Tri-
nepos: Vir acerrimus, & ad ardua quæ-
libet gerenda peridoneus. Acceſſio-
ne plurimarum Provinciarum, ſucceſſi-
vo Jure ad ſe devolutarum; utpote
Marchionatu Brandeburgico; Pomera-
niâ, Cracoviendi, ac Sandomiriendi Re-
gionibus, in unius Reipublicæ Corpus
coagmentatis, conſequenter validiſſi-
mis opibus auctus; in id maximo co-
natu incumbibat; quatenus vetera In-
ſignia, ſplendoremq; Regno de integro
reſtitueret. Quapropter ante omnia
Sigillo magno, ex una parte effigiem
Aquilæ albeſcentis, ex altera ſuam Ico-
nem Majeſtaticam, ſcilicet Regem in
Throno confidentem inſculpi manda-
verat. Alludens ad reſumptionem

antiqui stemmatis, talis circa Aquilam
legebatur Epigraphe.

Reddidit ipse suis victricia signa Polonis.

Jam verò in circuitu Regalis Imagi-
nis, exarati visebantur characteres: *Si-
gillum Præmyslai Regis, Ducis Pomer-
niæ.* Non sine solido igitur funda-
mento, observatâ similium simulacro-
rum expressione in Vexillis, numisma-
tibus atq; nummis monetarijs, quidam
Historici; Præmyslaum secundum, Or-
dinis Polonici Aquilæ candidæ Reas-
sumptorem, imò primarium Invento-
rem indigitant. Ipse enim verò, adversus
Litvanos tunc Ethnicos ad usq; Lan-
ciciam hostili excursionē sævientes, in-
star Aquiliferæ Romanorum Cohor-
tis, cæteras æstimatione præcellentis-
cataphractam quandam Phalangem mi-

litum Torquatorum, dependente super pectora Aquilæ albæ simulacro munitorum, instituisse perhibetur. Durat etiamnum istius militiæ genus, sub nomine Hussarorum, ex lectissima nobilitate conflatum, principale robur exercituum, nec non uberrimū Dignitariorū Regni Seminarium. Hospes certè in Domo propria, ac in fastis Patrijs esset Peregrinus, qui ignoraret, quanta tunc Littavicorum, Theutonicorumq; Bellorum incendia, livore malevolentiae vicinæ, identidem è dolosis induciarum cineribus eventilata, per intima Rei publicæ Polonæ viscera grassarentur, ac florentissimarum Provinciarum, Civitatum, Municipiorum, medullas absumerent. Quare nec licet ambigere; tum ad extinguendas desolatoriorum

Car.

PREMISLAVS II REX POLONIE DVX
 POMERANIE ORDINIS AGVILÆ ALBÆ
 INVENTOR EX ANTIQVISSIMO PRO
 TOT YPO DELINEATVS.

TOT YPO DEINEATVS
 INVENTOR EX ANTONIOSSANO
 POMPTANINE ORDINE VALLIS
 PREMIATVS ET XICOLIN DV

Carbonum vastationes, tum ad memoriam restitutorum decorum, nec non tersioris Civitatis moribus expoliti Regni, magnanimum Præmyllaum præ-nominato invento Civium suorum animos ferè langventes erexisse. Crevisset in immensum, quotidie grandescens Regij Nominis magnitudo, nisi edacissima conterminarum Gentium invidia, atroci dente eam præcidisset, atq; citatissimum Gloriæ cursum præcoci fato abrupisset. Sic magnis Numina rebus crescendi posuere modum: Inter Solum & Sarcophagum, sceptrum & ligonem, vicissitudo humanæ fortis modicam reliquit distantiam. A summis in ima, tanquam ex monte in convallem præcipiti lapsu ruimus. Tali præcipitio succubuit celeberrimus Prin-

H

ceps

ceps Premyslaus; cū Domi amorem
 omnium ob prosperrimum Dominatum
 adeptus; foris multorum odia, propter
 nimiam potentiam incurrisset. Ab
 Othone siquidem Lango, alioq; ejusdem
 nominis, à Joanne præterea, Marchio-
 nibus Brandeburgensibus, Conradi Fi-
 lijs, suis autem ex Constantia sorore
 Nepotibus, suggerente sangvinaria con-
 silia Venceslao Rege Bohemiæ, ad Ro-
 goznum oppidum, crudeliter octavo
 Regiminis mense trucidatus occubuit.
 Incidit grandis victimæ cædes, in di-
 em Divæ Dorotheæ Virginis & Mar-
 tyris, non Hibernarum Rosarum inno-
 cuo murice, sed cruore notandum, tri-
 gesimo octavo ætatis Anno; jam qui-
 dem florem Rosarum excefferat; nec
 dum tamen attigerat maturam caniti-
 em

em liliorum. Tumulatus in Paterno
 sepulchro Posnaniæ, cum lampade,
 mortuali Regnum tradidit in manus
 Venceslai Bohemi, ac Vladislai Loctici
 per divisa suffragia electi. Unica ejus
 Filia Rixa, tunc decennis memorato
 Venceslao tandem ad Poloniæ thro-
 num sublimato, connubiali fœdere co-
 pulata, palmare mortalibus exhibuit
 documentum: Carissima Parentum pi-
 gnora, unâ cum partis copioso sudore
 laureis, collectis opibus, emeritis hono-
 ribus sæpenumero capitalibus in spoli-
 um cædere inimicis. Frequenter ad-
 mirabili casuum interveniente Cata-
 strophe, hic pretium sceleris laqueum
 tulit, ille Coronam. Aulici Præmy-
 slai Regis, de Armis Zaręba & Nałecz,
 nefandi siccatarius complices, in pœnam

Herburt.

perfidiaë, cum integris familijs privati
sunt nobilitari præeminentiâ, prohibi-
to insuper usu coloris rubei tam in Si-
gillis, quàm in amictu, satis nimirum
à profuso sanguine Herili rubescences.
Verùm tamen fideliores Regibus ac Pa-
triae Profapiarum istarum Successores,
laudabiliter à Majoribus degenerando.
Contractam Originalem labem, eliquato
galeatarum oneribus frontium stillicidio,
vulnerumq; profluvio diluerunt, &
pristino honori sunt restituti, dum Ca-
simiro magno strenuam in prælijs con-
tra Russos operam navarent. Fallit
videlicet non semel, si generaliter su-
matur Vatis effatum: *ætas Parentum tu-
lit nos nequiores, mox daturus Progeni-
em vitiosiore.* Sæpe errata progeneri-
torum emendant nati, neq; more pecu-
dum,

dum, eorum qui prævivere insistant, vestigijs, sed per virtutis rectos trames, eunt quâ eundum est. Interea non desunt Scriptores firmiter asseverantes, supplicio adeo infausti interitus, ideo affectum fuisse Præmyflaum; quia primam Uxorem Laugardam, seu Ludgerdem Brandenburgicam, utiq; inculpabili sterilitatis vitio obnoxiam, violentâ clandestinæ suffocationis morte; è vivis tolli mandaverat. Etiam, coccineo byssinové pallio cooperta crimina diu latere nequeunt. Differt ictum vindicis gladij, non aufert justa Nemesis. Lentiùs intentat plagam Regijs cervicibus, ut potentiùs feriat. Occultatas iniquitates exitus vitæ manifestat. Huic Regi, Guagnini manus tale, expressit Elogium.

H3

Ob

Ob scelus audacis, raptum diadema
 Polonis,
 Rettulit istius gloria, luxq; Viri.
 Magnus erat, tantum peperit qui
 primus honorem
 Nobis: magnus & hic qui revocavit, erat
 Splendidus antiquis certans Heroi-
 bus omni
 Virtute, in summo quam decet esse viro.
 Cæditur infidijs, celebrans solenne
 Liici;
 Invidiam virtus dat sibi & illa necem.
 Et cautè, & timidè genio servite
 potentes:
 Exitio multis lux genialis erat.
 Hac Cyrus interiit, Macedo inte-
 riitq; Philippus,
 Hac est Argolicis, Troja cremata rogis.

CAPUT V.

*De Reinstitutione Ordinis Polonici
Aquilæ Candidæ.*

POst præmatura actragica fata Præmy-
slai secundi, lis erat seu controversia
de legitimitate successionis, inter illius-
Generū Venceslaum Regem Bohemiæ,
atq; Vladislaum Cubitalem, aliàs Lo-
citicum. Verum Parcarum forfices,
præciso alterutri vitæ filo, satis citò
litem diremerunt, postquam intra pau-
cos annos, vix in Polonia visus, multis ni-
hilominus invisus Venceslaus, Pragæ in
Bohemia ultimum claudendo diem, pa-
cатиorem viam, quia competitore vacu-
am, ad destinatum Thronum Vladislao
aperuit. Fuit hic Ducis Kujaviensis
& Lenciciensis Filius, ex Gertrude Du-
cis.

cissâ Vratislaviensi genitus, Conradi Ducis Masoviae Nepos, Casimiri secundi, Fratris germano Miecyslao senegloriantis Pronepos, Vladislai Hermani Trinepos. Nuncupationem Loctici à pusilla statura sortitus, tam nominis, quam parvæ molis mensuram, giganteâ famâ superavit. Cum valido antagonista, paulo superius memorato Venceslao Bohemo, de Regni summâ dimicans, gravibus insuper bellorû insultibus, circa Annum millesimum trecentesium vigesimû, à Crucigeris, Litvanis Gentilibus ac Tartaris vexatus, ad suorum finium tuitionem, colligatarumq; in perniciem Regni potentiarum dissolutionem, collapsum Aquiliferum Ordinem restabilivit, imò ejusdem Author esse voluit. Verûm nimis

VLADISLAVS LOCTIVS REX PO
LONIE INSTITVTOR ORDINIS HE
ROICI AQVILAE ALBAE A. MCCCXXV

mio Litvanorum robore frequenter
 oppressus, efficaciora pacificandī Re-
 gni media, salubri Consilio adinvenit,
 determinato Matrimonio Filij Casimi-
 ri, cum Aldona Gedimini Magni Ducis
 Litvaniæ Filia. Pronuba nimirum Ju-
 no tædis nuptialibus vastatrices Bello-
 næ faces obscurat vel extingvit. Ce-
 dit Hymenæo Gradivus, & contice-
 scunt præliares Litui, epithalamico re-
 sonante modulamine. Non gravatè
 Gediminus Legatorum postulatis annu-
 it, initaq; cum Rege ac Regno Polo-
 niæ Societate, expedit extemplò
 Sponsam, numerosis, diversæ conditio-
 nis, sexûs & ætatis captivorum cater-
 vis quasi dotalibus comitatam. In-
 gressâ triumphaliter Metropolitanam
 Regni Civitatē Cracoviam, ante omnia
 I fun-

fundamentalibus Christianæ Religionis
 principijs, à Nankero Episcopo Cra-
 covienſi erudito, tandem Sacro Bapti-
 ſinatis Lavacro initiata, Annæ nomen
 aſſumpſit, rituq; ſolenni ceſſit in Con-
 iugem Caſimiro, ſextum decimum æta-
 tis annum agenti, Anno Domini mille-
 ſimo trecentefimo vigefimo quinto. Ex-
 tunc Polonia ſuperioribus bellis ma-
 gna ſui parte deſolata, ſqualida, & in-
 culta, populofior atq; cultior apparere
 cæpit, deducſis quaquaverſum in co-
 lonias agricolis, è captivitate liberatis.
 Tam deſideratus eventus, cùm peren-
 ni memoria conſignari poſteritati me-
 ruiſſet; Vladiflaus Rex prædictum Or-
 dinem, ad limitum Patriorum deſenſio-
 nem antea inſtitutum; jam in ſignum
 ſtabiliti ſæderis, ſive ſocialis amicitix
 cum,

cum Gente reconciliata, eundem inauguravit. Id ipsum expressius denotare intendit, per symbolum æternitatis, sphæram scilicet circularem, quam Aquila stringebat unguibus, non sine, certo præfagio, secuturæ quondam, Polonam inter & Litvanam Nationem perpetuæ unionis. Inaugurationem Aquilini Ordinis, ejusq; circumstantias præfatas clarè explanavit Morerius, folio 100. Dictionarij Historici his verbis: *Ordo Militaris in Polonia Aquilæ* Morerius
albæ fuit institutus per Regem Vladislavum Loktik nuncupatum sub festo Nuptiarum Filij sui Casimiri Magni, cum Anna Ducissa Litvaniæ circa Annum 1325. Nidus Aquilarum inventus olim per primos Reges Poloniæ, circa foundationem Civitatis Gnesnensis, dedit occasi-
 12 si.

*sionem ad assumendam Aquilam pro
 Schemate Ordinis; cujus Torques aureus
 gestabat Alitem coronatam albam à Col-
 lo Equitis pendentem. Hucusq; verba
 Morerij quibus immorari non vacat,
 quandoquidem conformia aliorum Fa-
 stilogorum suppetunt testimonia. Qui-
 dam asserunt eundem Torquem, parvis
 Aquilarum simulacris interpolatum fu-
 isse, à quo tamen una à cæteris major
 prominebat. Consonat narrationi Mo-
 rerianæ celeberrimus ævi sui tempo-
 rum supputator Cromerus, in antiquo
 manuscripto suo, tum Vallemontius in
 Elementis Historiæ universalis, ad An-
 num supra citatum alijs Ordinibus Mi-
 litaribus, etiam hunc accenset. Ordo
 (ait) Equitum Aquilæ albæ institutus
 per Vladislaum Regem Poloniæ sub so-
 len.*

lennia connubij Filij sui cum Anna Gediminea Ducissa Litvaniae. Rex Poloniae Supremus fuit Magister. Minimè discrepat ab Assertoribus ejusdem veritatis Cavelier Scriptor recentissimus; dum de reassumpto iterum illo Ordine per Serenissimum ac Potentissimum Regem Augustum Secundum ita differit. *Potest hæc Institutio censerī pro reassumptione antiqui Ordinis in Polonia Aquilæ albæ, inaugurati per Vladislavum Lothicum Anno 1325. connubiorum tempore Filij sui Casimiri magni, cum Anna Ducissa Litvaniae, Gedimini Principis Idolatræ Filia, ad testificandum gaudium totius Regni, ex conversione ad Fidem tantæ Principis. Rex Poloniae magnus Magister Ordinis fuit. Equites portabant Torquem aureum, cum pendente ad pe-*

Etus. Aquila coronatâ albâ, Obligantur Religionem & Patriam defendere. Spennerus autem in opere Heraldico inquit. *Ordo Aquilæ albæ in Polonia attribuitur Vladislao Lothico, Anno 1325. & honori Nuptiali Filij Casimiri, cùm Gedimini Litvani Filiam duceret. Torques triplex, Aquilam argenteam coronatam suspensam duplici catenulâ sustinebat.* Accedit prioribus luculentus testis *Schonebekkius* in Historia de Ordinibus, hoc solùm superaddito, per modum omiffæ ab aliis circumstantiæ; quòd præter pendulam Aquilæ albæ effigiem è collari aureo, cærulei Paludamenti amictû appingat Equitibus, in quo itidem pallio, candicans ales acu picta conspiciebatur. Deniq; superfluum est fluminibus undas

das affundere, nempe fat multis, plures agglomerare Scriptores; ubi nullus contra unanimiter sentientium torrentem niti audet. Notandum porrò obiter, antequam sequenti capite tractetur ex professo: non tantum eum Ordinem, de quo fermocinamur; verum etiam quoscunq; alios præsertim in Polonia, commune nomen: *Baltbei Militaris*, antiquitus præsetulisse vel ideo; quia nonnisi viris Militaribus heroicâ virtute præcellentibus, potissimum tribuebatur. Credebat oculata vetustas: vocabulum inane, esse crimen immane, aut magni Nominis, aut morum debere mutari harmoniam. Jocus pariter imò sibilus vulgi fieret is meritò; cuius ad privatorum larium focos educati imbelli pectus, bellatorum præmiatrix

trix vitta præcingeret. Interea fortè
avidus veteranæ Eruditionis Lector,
desideraret certa imbui notitiâ : qui-
busnam illa ætate haud contemnenda
fors obtigit; Torquatos inter Equites
primatum capeffere? quænam erant pri-
mulæ Veris, duarum recenter fædera-
tarum Gentium amænitate renidentis?
quosnam Ordo noster habuerit veluti
Patriarchas? hæ quæstiones, quamvis
utilissimæ, alto pridem solutæ sunt si-
lentio. Ruditas quidem sæculi, loco
pennarum armata bipennibus, stylo
contenta ferreo, literarium aut contem-
psit, aut illo uti nescivit; quæq; calamis
imprimenda forent, Ensis expunxit
è fastis. Majores nostri cùm scriben-
da agerent; scribere neglexerunt.
Unum adhuc nihilominus memorabi-
lem

lem actū Vladislai Loctici scripto propagatum accepimus. Ille videlicet primus, transportatis Gnesnâ Coronarijs Regum ornamentis Cracoviam; ibidem cum Uxore Hedvige intronifari praelegit, Festa luce Divi Sebastiani Martyris, An: millesimo trecentesimo sexto decimo. Abhinc Urbs illa Craci Authoritate plasmata, supra primitivum Lechiæ Nidulum sublimem extulit verticem, magnificam appellationem Metropoleos Regni adepta, quo nomine eam superius præmaturè honoravimus. Ex hoc pariter tempore stabilis consuetudo inaugurandi Equites (de quibus postea) intra Cracoviensia mœnia invaluit. Tandem Cubitalis Princeps, postquam gestorum eminentia, non unum ad humilem staturam gloriæ cu-

bitum addidisset , illud superaddidit, actis triumphalibus ; quòd palmarem egit animam, Anno Domini millesimo trecentesimo trigesimo tertio, die Cataphracti Equitis Divi Georgij ; quasi Equestris Ordinis Fundator, talem præducem ad æternitatis Olympia habere meruerit. Illatus sepulchro veteri formâ extracto ; ad hanc usq; ætatem spectabili Cracoviæ, in Cathedrali Ecclesia. Creditur à quibusdam Polonicum Ordinem innovâsse , laudabili æmulatione stimulante , quia minimè ignoravit similem floruisse apud Bohemos, albâ Aquilâ Insignitum. Czechus nimirum Conditor Regni Bohemiæ, germanus Lechi Frater, pro documento, non solùm tam propinqui sanguinis, sed & Gentium simul natarum,

parem Fraterno Militarem Cætum erexisse putatur. Quanquam verò conformius est Venceslaum Loctici æmulum, contubernij istius Antesignanum, extitisse in Bohemia; qui ut Socerum suum Præmyslaum secundum restauratorem Sarmatici Ordinis imitaretur, erectione alterius in Regno hæreditario memoriam præcellæ affinitatis fovere cupiebat, unà cum prætensione ad Coronā Poloniæ, Successoribus suis per hoc ipsum instillata. Quapropter Filius ejus etiam Venceslaus, Vladislaum Locticum acerrimo bello persequi, ac de possessione Throni submovere decreverat, jamq; cum paratis robustissimi Exercitûs copijs tendens in Poloniam; ab ipsis Bohemis interemptus Olomucij, malè sanæ ambitionis pænas-

luit, quando aliena quærendo, propriam vitam amisit; attamen Regis Poloniæ titulum ad extremum halitum pertinacissimè usurpavit. Quidquid demum sit; certum Bohemici Ordinis Institutorem non designant Scriptores; paralleli duntaxat faciunt mentionem, inde in Austriam vicinam propagati sub Regula Sancti Basilij; ubi *Equitum disciplinæ* denominationem specialem accepit. Ratio Intitulationis fuit ista, quòd mores proprios ad rigidior omnimodæ honestatis normam componere, atq; directioni suæ commissorum Militum exorbitantem licentiam severioris disciplinæ fræno coercere confratres obligabantur. Meminit hujus Confraternitatis haud obscurus è numero Chronographorum *Mennens*
dum

dum sic loquitur ore calami: *Colla-
re disciplinarum, est Aquila candida, te-
nebanturq; Equites defendere Religionem
Catholicam, ac suo Principi & Patriæ
esse fideles* &c: De quo fusiùs *Schonebek-
kius* sub nomine Aquilæ albæ. Ut
autem ad Locticum, à quo digressi fu-
mus, aliquantulum regrediamur; reli-
quit ille in solatium contristatæ obitu
suo Patriæ unum Filium Casimirum,
Magnum, ac inter Filias Elisabetham,
Caroli Hungariæ Regis Consortem: ipse
verò ex Poëtica vena, non invitè sed
spontè promanans, siticulosis cineri-
bus utcunq; refrigerandis peridoneum
obtinuit Enconium, ita à Gvagnino ef-
fusus in paginam.

Corpore parvus eram, cubito vix al-
tior uno,

K₃

Sed

Sed tamen in parvo corpore magnus
eram.

Non ego Prufforumq; Bohemo-
rumq; cruorem

Jaſtabo, cladem nec Gedimine tuam.

Fortunam vici, cum qua mihi bella
fuerunt;

Ut niger è terra triſtè volârat iter.

Ter cecidi Regno; per te Rhamnu-
ſia ſemper,

Post lapſum erexi majus ad Aſtra caput.

Corde viris opus eſt magno, non
corpore; magnum

Qui ſtravit Goliath, nonne puſillus erat?

Ingentem parvus Polyphemum vi-
cit Uliſſes;

Sed tamen ille hominem; tam grave
Numen ego.

CAPUT VI.

*Ordo Aquilæ albæ , sub nomine Balthæi
Militaris nonnullis emeritis Viris
confertur.*

Quemadmodum hominum, ita nominum quoq; alternat Fortuna vices. Inter scientiarum Alumnos, parum valet quæstio de nomine: è conversò eruderantibus priscarum rerum origines non leve faceffit negotium, cùm conveniant rebus nomina sæpe suis. Nomen itaq; bellicosorum Ordinum, quos nunc proprio idiomate, *Kawalerye* vel *Ordery* vocamus Poloni; minùs usitatum fuerat retroactis temporibus. Omnia honorifica Insignia ; scilicet Cruces, Torques, Tæniæ, Numismata, hisq; similia cætera, præsertim in Regno nostro

stro Nobilissimis Equitibus conferri solita, *Balthei Militaris* communi appellatione gaudebant. Id quod testatur supradictus *Joannes Lymnæus*, sunt „inquit Equitum aliæ Societates Ecclesiasticæ, seu Religiosæ (*di Croce*) „quas Galli *Religiones*, Hispani ferè *habitus* nuncupant, alterius generis Equitum sunt Societates istæ, Gallis *Ordines* Italis à Baltheo Equestri è Collo „gestari solito (*di Collana*) dicuntur, „nobis Equites Torquati. Nullus tantæ dignitatis capax esse poterat, extra sphaeram trium Regni statuum; Majestatis nimirum, Senatûs, atq; Nobilitatis constitutus. Jam verò non aliter vernaculo sermone, exprimere possumus phrasim istam: *Equitem creare*, nisi: *Pasować na Rycerstwo*, ac si di-

diceretur: *præcingere in Militem sive Equitem*, quandoquidem Sclavonicè *przepasanie* vel *Pas*, apud Latinos *Zonam*, *Baltheum* significat. Ideo autem *Baltheo* addebatur Epithetum *Militaris*; quia ejusmodi dona, strenuissimis tantum bellatoribus, propter grandium meritorum præstantiam, in *Sago* ac *Toga* comparatorum, præcipuè tamen, ob Heroicam quampiam actionem coronati remuneratores largiebantur; quæ de causa, non quidem unigenâ (si credere fas est) Phænice rariora; rarissima nihilominus in antiquioribus fastis reperiuntur exempla talium inaugurationum. Velut nimia familiaritas; sic addensatâ pretiosissimarum rerum abundantia parit contemptum. Vilescerent utiq; faciliè inæstimabiles Uniones;

L

nes;

nes; si è quolibet obvio stagno legerentur. Augebat ergo populi admirationem, conciliabat admiratio reverentiam, quando lectissimi Heroum Primores, Militaribus Baltheis signabantur. Placet nunc obiter eorum Insignia pro cuiusq; Nationis Genio excogitata delibare. Ordo in Hispania Balthei Militaris *de Banda* dictus, Gallis *de la Bande* seu *de l'Escharpe* id est Fasciæ sericeæ, quâ Milites ab humero diagonaliter præcingi solent, famosissimus olim fuit, ut jam toties innuimus. *Equites Sancti Ursi* à Friderico Svevico Romanorum Imperatore creati, sub tempus investituræ, Torque cum numismate pendulo Ursum remonstrante, quasi Martiali Baltheo exornabantur. Equitibus *Calcaris*, sive *stimuli*

Danet.

Schonebek.

au.

aurei, à Constantino Magno (ut pluribus videtur) instituti, Balthesus aureus latus, id est Torques cum Cruce Octogona, Melitensem imitante imponebatur, à qua Calcar aureum dependebat. *Equites Sanctæ Mariæ de Carduo* in Gallia, nec non Draconis in Arragonia, Italia, Hungaria, & Germania quondam celeberrimos, Baltheo pariter aureo, nempe Torque cum Cruce insignitos fuisse ex eodem Schonebekio constat. Ita enim Sigismundi Imperatoris verba, sub installationem Basilij de Colalto in Equitatum Draconis ac stolæ, referuntur: *Te quem manu propria militiæ cingulo, & Societatis nostræ Draconitiæ ac stolæ, seu Amphrifiæ clarissimi Fratris nostri Regis Arragoniæ insignivimus &c.* Balthesus autem Mi-

Idem.

litaris seu Cingulus, Torques erat aureus cum dependente Draconis inversi icone, cunculcatam Hussiticam hæresim symbolisante. In Svecia (ut supra diximus) Ordo *Balthei Militaris* & *Gladij* gestabat Torquem aureum, gladios aureos, Zonâ inter se coniunctos, & acie sangvinolenta quasi minitabundos repræsentantem. *Equites Sanguinis CHRISTI*, in Mantuanò Principatu circa admissionem ad gremium Ordinis, terno ictu gladij contacti à Principe, *Balthaum Militarem*, id est Torquem hucusq; solent accipere. De pluribus hujusmodi ritibus videantur Authorum relationes. Hinc etiam noster Polonicus Aquilæ albæ Torquatus Ordo, ejusq; distinctivæ notæ, sub vocabulo *Balthei Militaris*,
re-

regnante Casimiro Magno, nec non
 Jagellone, memoriam sui reliquerunt *Herburt*
 „apud Herburtum. Anno deinde (in *fol: 220.*
 „quit ille) qui fuit post CHRISTUM
 „Natum, millesimus trecentefimusqua-
 „dragesimus quintus; Joannes Bohe-
 „morum Rex, Polonis bellum intulit, &
 „tanto quidem animi ardore; ut quam-
 „vis senio laboribusq; confectus esset,
 „ac alterum quoq; oculum jam ami-
 „sisset, tum deniq; se moriturum affir-
 „maret; cum Cracoviæ muros manu
 „victrici palpasset. Sed fortunâ vo-
 „tis suis non respondente, turpiter à
 „nostris fusus, & in fugâ actus est. Palma
 „rei tunc bene gestæ, Prandotæ Gal-
 „cæ, gente Odrowonzio data. Itaq;
 „magnis præmijs & *Militari Baltheo* à
 „Casimiro ornatus est. Ergo procul

dubio, non unum hunc, verùm alios quoq; bellica dexteritate eminentes indigenas, tam Casimirus, quàm illius Antecessores, ad consimilem honorem elevare minimè neglexerunt. Abruptâ demùm Piaſteæ Genealogiæ lineâ, in Casimiro magno; occupavit Solium Poloniæ Pannonica, Ludovicus nimirum Rex Hungariæ, ex germana Casimiri Sorore natus. Iste Sarmatico diademate vix redimitus, Anno millesimo trecentesimo septuagesimo primo; alliciente soli natalis dulcedine, recepit se in Hungariam, Matriq; Elisabethæ, inenarrabilium malorum fomiti, plenarium Regimen commisit. Transportatis insuper inaugurativis Monarcharum Insignibus in Pannoniam; rarissimè, idq; fulguris instar comparen-

rendo ac disparendo in Polonia, universa Regni decora pessumdedit. Inter tantas proinde calamitates, & luctuosa Orbis Poloni funera, etiam Heroicus ille sub nomine *Balthei Militaris* Ordo, consepultus toti Reipublicæ credebatur. Quanquam sub Vladislao Jagellone Ludovici Successore revixisse iterum, toties tumultus legitur, cum Herburtus describens „bellum cum Crucigeris, erumpat in „hæc verba: interim verò Lufacius quidam Dipoldus Kiekiericius, Miles strenuus, totum corpus armis tectus, ex „hostili acie procurrens. Regem, & „ipsum armis insignem infestâ hastâ „petere videbatur. In eum Rex vicissim hastam direxerat: sed Zbigneus Olesnicius inermis, cum semifractâ ha-

fol: 282.

„hastâ præcurrens (ut vel suo periculo Regium avèrteret) à latere vibra-
 „tâ hastâ Dipoldum de equo dejecit,
 „quem Regij satellites interfecêre. Præ-
 „clarum & memorabile nobilis Ado-
 „lescentis facinus, Rex postea magnis
 „donis & Episcopatu Cracoviensi re-
 „muneratus est, cùm ille Sacris initia-
 „ri cogitans, *Balthem Militarem* ab-
 „nuisset. Hactenus Herburti narra-
 tio.

CAPUT VII.

*Colligitur Excellentia Ordinis Polo-
 nici ex eo, quòd Serenissimis Personis
 sit collatus, tituloque Equitum Aure-
 orum ab Historicis Audus.*

SI cuipiam citra assentationis censu-
 ram

ram dicere licuit: non ultima laus est Principibus placuisse Viris; multò magis absq; suspitione jactantiæ dicemus; immensum propè Ordini nostro accrevisse honorem, ideo, quia Serenissimis titulis conspicui Principes, maximam illius habuère æstimationem. Etiam exiguarum rerum grande oritur pretium, dum grandes nanciscuntur æstimatores. Cessaret omnis nummariaæ monetæ valor in acceptance populorum; nisi genuina Regum facie nummi signarentur. Præstantissimum id esse debet, quod ad sui possessionem præstantissimorum competitorum acuit appetitum. Ita sub Sigismundo primo Casimiri Filio, Jagellonis Nepote, Ordo Polonicus à Mitratis Capitibus pulchro am-

bitu prensari cæpit, attestante Ale-
 xandro Gvagnino, ubi primam Ducis
 Prussiæ investituram, ac in Equitem
 elevationem tali descriptione expli-
 cat: Anno Domini millesimo quin-
 gentesimo vigesimo quinto, die octa-
 va Aprilis, Prussia, quam primùm Reli-
 giosi, Crucigeri videlicet tenuerunt,
 in mundanam Politiam, & Principa-
 tum sæcularem cessit. Albertus enim
 Marchio Brandeburgensis, in ordine
 trigesimus quartus & ultimus Magi-
 ster Crucigerorum, belli cum Rege
 Poloniæ pertæsus, difficileq; contra
 stimulum calcitrare videns; Regem
 sibi per Internuntios Fratres & affi-
 nes suos reconciliavit: Cracoviamq;
 veniens, juramentum solenniter Regi
 Poloniæ Sigismundo in Majestate Re-

„gia ad id fabricata, in medio Foro
 „Cracoviensi sedenti, Regalibusq; in-
 „duto præstitit, præsentibus Principi-
 „bus: ibiq; prædictum Albertum Mar-
 „chionem Brandenburgensem, post ju-
 „ramentum solenniter præstitum, Si-
 „gismundus Rex, Principem sæcularem,
 „*Equitemq;* (ut vocant) *auratum* cre-
 avit. Haud absimilem relationem
 repetunt *Salomon Neugebauer* atq; *Neugeb.*
Wapovius in Poloniæ Historia, & qui *foli 308.*
 dem prior cum hac appendice; quòd *Vap. f. 391*
 intra cerimonias investituræ; præno-
 minati Ducis Collo Torquem aureum
 Sigismundi Sceptrigera dextera impo-
 fuerit. In eandem sententiam con-
 spirat sæpe memoratus *Schonebek*, se-
 riem historicâ Theutonicorum Equi-
 tum retexens, ubi de Alberto Duce

„ sic scribit: Tunc temporis recepit
 „ Rex Poloniæ jusjurandum, à Magno
 „ Magistro genuflexo, suisq; Fratribus,
 „ fidelitatis eumq; Ducem in Prussia
 „ renuntiavit atq; de novo *Equitem cre-*
 „ *avit*, imposito Collo ipsius *Torque*
 „ *aureo*, collatoq; stemmate Ducali Aquilæ.
 „ Ostentat pariter Prosapia Telephusorum in Palatinatu Podoliæ nobilissima, unum è suis Progenitoribus, ob collectam bellicarum messëm laurearum, Torque aureo, cum characteristico Aquilini simulacri signo ab eodem Rege præcinctum, quod instar inæstimabilis Cimelij, in Domesticorum decorum Gazophilacio posteritas diu asservabat. Neq; regnante Sigismundo Augusto Successore legitimo Patris, latuit ejusdem Ordinis vesti-

stigma, Principum impressum calca-
 neis. Nam citati proximè Gvagni-
 ni, testis oculati, & Equitis protunc
 inter plures alios nobilissimos Viros
 creati, describentis feudatariam Fri-
 derici Alberti investituram in Ducem
 Prussiæ & in Equitem, successivo post
 Albertum Genitorem Ordine ad eun-
 dem Ducatum devolutam; dignâ fide
 pennâ hæc formalia exaravit. An-
 no Domini millesimo quingentesimo “
 sexagesimo nono, mense Julio, in Co- “
 mitijs Regni Generalibus Lublini ce. “
 lebratis, Albertus Fridericus Marchio “
 Brandenburgensis, Alberti Ducis Prus- “
 siæ prædicti Filius, Patri in Principa. “
 tu succedens, juramentum Regi Polo. “
 niæ præstitit hoc modo: Decima no. “
 na die Julij amplissimum suggestum. “

„ (five Majestas ut dicitur Regia) te-
 „ ctum sericeis stragulis, tapetibusq; pre-
 „ tiosis, in Suburbio Lublinensi sum-
 „ ptuosè erigitur, ubi Rex sessurus es-
 „ set. Concurfus fit ad forum immen-
 „ sæ hominum multitudinis, opplentur
 „ viæ, omnesq; plateæ quacunq; in-
 „ cessus erat. Satagit pro se quisq; vel
 „ ornatus splendido vestitu, vel armis
 „ instructus apparere. Interim Maje-
 „ stas Regia ex Arce in thronum pro-
 „ ficiscitur, cingitur ingenti & splendi-
 „ da Senatorum Procerumq; universi
 „ Regni corona, præcedentibus Princi-
 „ pibus Viris, ac omnis Ordinis Consi-
 „ liarijs & Aulicis, vexillum pulcherri-
 „ mum & amplissimum album novo
 „ Duci de more cum Insignijs donan-
 „ dum, Erasmus Dęmbiński, Cancellarij

Re.

Regni Filius præferebat, postea Rex “
 in Domum quandam suggestuj opposi- “
 tam divertit, ibiq; ornatu Regali in- “
 duitur, sandalijs videlicet aureis, Dal- “
 maticâ albâ, & Chlamyde sive pluvia- “
 li ex panno aureo, confecto, & Co- “
 ronâ Regiâ aureâ gemmis lapidibusq; “
 pretiosis concinnè affabreq; ornatâ; “
 Chirothecas quoq; annulis gemmisq; “
 ornatas manibus imposuit. Induta “
 Majestas Regia ornamentis Regalibus “
 de illa domo in suggestum procedit, “
 media inter Reverendissimos: Domi- “
 num Jacobum Uchański Archiepisco- “
 pum Gnesnensem Primatem Regni, “
 ac Dominum Padniewski Episcopum “
 Cracoviensem. Præcedentibus & “
 subsequētib; contiguè Primarijs Do- “
 minis Consiliarijs Spiritualibusquē . “
 Gla-

„ Gladium evaginatum ancipitem Do-
 „ minus Andreas Zborowski Gladiator
 „ (ut dicitur) Regni præferebat; Po-
 „ mum aureum Cruce insignitum Pe-
 „ trus Zborowski, Palatinus Sendomi-
 „ riensis, portabat, sceptrum Stanislaus
 „ Myszkowski Palatinus Cracoviensis
 „ anteferebat. Cùm itaq; Sacra Regia Ma-
 „ jestas in Solio sedit; quatuor Germa-
 „ ni Proceres Prussiæ, nomine Ducis
 „ sui supplices venerunt, & genibus fle-
 „ xis, unus eorum orationem facundo
 „ lepore ad Sacram Regiam Majestatem
 „ recitavit. Oratione finitâ, Regia
 „ Majestas quatuor Consiliarios suos
 „ cum illis quatuor germanis ad Ducem
 „ Prussiæ accersendum misit. Veni-
 „ ens itaq; Illustrissimus Princeps Alber-
 „ tus Fridericus disertissimâ facundiâ

ora-

orationem fecit ad Sacram Regiam. “
 Majestatem: Singularem fidem, sup- “
 plicitatem, & subjectionem testantem, “
 responsum est postea Principi Confi- “
 liarijsq; ejus Latinis verbis nomine, “
 Regis: Sacram Regiam Majestatem, “
 tam ipsum Principem, quàm omnes “
 subditos & Optimates ejus omni favo- “
 re & gratiâ complecti, defendereq; “
 velle. His finitis accessit Princeps “
 ad Solium, & pedes Regios genuflexus “
 cum summa reverentia accessit, acce- “
 pitq; de Sacræ Regiæ Majestatis mani- “
 bus Vexillum album, insignitū Aquilā “
 nigrâ, cum literis S. & A. colligatis in “
 pectore, cum Institutione ore Regio “
 facta his verbis: Nos Sigismundus “
 Augustus Rex, annuentes Vestris & “
 Vestrorum subditorum precibus, tra- “

„dimus & concedimus Illustritati tuæ,
 „prout Parenti tuo Illustrissimo tradi-
 „deramus in feudum, terras, Civitates,
 „oppida, & arces in Prussia, & ad eas
 „Illustritatem tuam investimus per hu-
 „ius Vexilli traditionem ac instituimus,
 „gratiâ & benignitate nostra, quâ Illu-
 „stritatem tuâ uti Nepotē nostrū caris-
 „simū complectimur, speramusq; quòd
 „ejus beneficentiæ nostræ & memor
 „& grata fidelisq; Illustritas tua sit
 „futura. Deinde Princeps Prussiæ
 „caudam vexilli tenens super libro
 „Evangeliorum in hæc verba Juramen-
 „tum præstitit. Ego Albertus Fride-
 „ricus Marchio Brandeburgensis in
 „Prussia, Stetinenfis, Pomeraniæ, Sla-
 „vorum, Cassubiorum Dux, Princeps
 „Rugiæ, & Burgravius Norimbergen-
 sis,

sis, promitto & juro; quod Serenissi-
 mo Principi ac Domino, Domino Si-
 gismundo Augusto Regi Poloniæ in-
 victissimo, Magno Duci Litvaniæ Rus-
 siæq; ac omnium Terrarum Prussiæ
 Domino & Hæredi, sicut meo natu-
 rali Hæreditarioq; Domino, & ejus-
 Sacræ Majestatis Hæredibus, & Suc-
 cessoribus, Regibus, & Regno Polo-
 niæ ero fidelis & obsequens, ejusq;
 Majestatis ac Hæredum, & totius
 Regni Poloniæ bonum procurabo, &
 damnum præcavebo, ac omne id fa-
 ciam, quod ad fidelem Vassallum feu-
 dalemq; pertinet: ita me DEUS adju-
 vet, & hoc Sanctum DEI Evangelium:
 Accepto hujusmodi juramento Maje-
 stas Regia, gladium Ancipitem à Gla-
 diatore Regni, Domino Andrea Zbo-

„rowski accepit; novumq; Ducem ter
 „præcinxit inclinatum de more, di-
 „cens *Accingere gladio tuo super fe-*
 „*mur tuum potentissimè.* Postea ei Tor-
 „quem aureum Regio munere non in-
 „dignum imposuit. Idem Bielscius in
 „Chronico Polonico dilucidè asserit:
 „Celebratis Lublini Comitijs Anno mil-
 „lesimo quingentesimo sexagesimo no-
 „no, decima nona Junij; Albertus Fri-
 „dericus Marchio Brandenburgicus Se-
 „cundus Dux in Prussia, Juramentum
 „homagij, Regi Augusto in throno se-
 „denti explevit. Ubi eundem & ali-
 „os plures, illo præsentè, Rex Equites
 „creavit. *Chwałkowski* quoq; in
 „Historia Prussiæ, Lechico Idiomate
 „concinnata; non solùm Alberti Ducis
 „meminit promotionem ad præeminen-

tiam Equitis, eumq; levi ictu gladij inter scapulas à Rege pulsatum, nec non *aureo Torque* donatum fuisse refert; verùm etiam cæteros haud paucos, quàm Polonos, quàm Exoticos Proceres, similiter tunc investitos, ac pari prærogativa cohonestatos affirmat. Certè Albertus Fridericus, ex Regio Polonorum Sangvine oriundus Princeps, non alterius cujuspiam Ordinis Torque & Insignibus, nisi antiquissimi Polonici condecorari poterat. Siquidem clarè liquet, hunc unicum Ordinem olim in Regno radiaffe: soliq; Reges Poloniae, eum conferendi jus & potestatem sibi vendicant. Minimè inæqualem præ citatis, Gloriosissimus Stephanus Rex Familiæ Sapiehanæ favorem præstitit; quando Andream I.

ejus Nominis Sapieha, Ducissæ primùm
 Czartoryscyæ, deinde Dembińscię Ca-
 stellani Cracoviensis ex Filio Neptis
 Maritum, in computum Torquatorum
 Equitum adlegit. Meruerat ille tan-
 tam gratiam memorandâ in ævum
 Victoriâ; cùm ad Vendam in Livonia,
 parvâ manu Commilitonum stipatus,
 viginti quatuor millia Moschorum ad
 internecionem delevisset, & Castris in-
 tegris, validum hostem exuisset. Eum
 itaq; æquissimus meritorum Pondera-
 tor, imò vi ipsius nominis Coronator
 Stephanus, Torque aureo, cum pendu-
 lo Insigni Regni regalifatum, Senatori-
 is deinde Curulibus, Vendenfis, Polo-
 censis, ac demum Smolenscensis Pala-
 tinatûs admovit, additis insuper, cum
 Ducali Exercituum Magni Ducatûs Li-
 tva-

tvaniæ clavâ ; Rzeczyceſi & Rum-
 borſceſi Capitaneatibus. Ut autem
 liquidius innotefcat; Sigifmundum Au-
 guſtum, ex affectu ſpecialiſſimo contu-
 liſſe Friderico Alberto, tanquam pro-
 ximo Nepoti ſuo, Equeſtria ornamen-
 ta, ſine ulla ambiguitate credi debet;
 quòd auctoramenta Equitum à ſolo Re-
 gum beneplacito, atq; gratia fermè gra-
 tis data dependebant. Sigifmundus ete-
 nim hujus nominis tertius Rex Poloniæ,
 quanquam publicè, & ſolenni ritu, ſeu
 exquiſitâ pompâ recipiebat homagium
 Joannis Sigifmundi Brandeburgici in
 Ducatum Pruſſiæ; nequaquam tamen
 eum ad præ eminentiam Equitis evexit,
 nec alium quemquam dignatus eſt iſto
 honore, prout Author Juris Pruſſici
 Ducatûs clarè refert, nullam Equitum
 tunc

tunc à Rege promotionem factam „
 fuisse. Interea cuilibet seriò inda-
 ganti causam, cur Poloniarum Reges
 recentiores, nec ipsi repetita toties
 Patriæ Ordinis Insignia gestaverint,
 nec alijs gestanda obtulerint? meo
 quidem iudicio non alia occurret ra-
 tio; nisi quòd singuli fere Peregrinis,
 nempe extra Patriam natis Ordinibus
 incorporati fuerint. Ducendo enim

*Morerius
 in supple-
 mento Ho-
 landico sub
 Ordine Pe-
 riscellidis.*

principium à Casimiro Jagellonida
 Equite Sancti Georgij seu Periscelidis,
 (qui Ordo in Anglia viget) Filio
 quoq; ejus Sigismundo Primo, ac Ne-
 poti Sigismundo Augusto tum Henri-
 co & Stephano Succedanei quatuor
 in Ordinem aurei velleris cooptati
 erant; utpote Sigismundus tertius, Vla-
 dislaus quartus, Joannes Casimirus,

Mi-

Michaël primus. Neq; admiratione dignum videtur; quòd exotica procu-
 rando, Domestica decora neglexerunt,
 imò tales cum exteris Principibus ca-
 ptando Societates, pacatiorem proprij
 Regni malaciam, procellosis turbini-
 bus haud semel involverunt. Sic Ze-
 brzydoviana Confæderatio, devinctam
 simili nexu alienigenarum amicitiam,
 Sigismundo tertio mordaciter objicie-
 bat; à quali objectione Vladislaus quar-
 tus, & Joannes Casimirus non erant
 immunes. Michaéli Regi pariter ac-
 ceptatum infciâ Republicâ vellus au-
 reum aculeatè exprobravit Prazmovi-
 us Primas, in Senatûs Consilio. Haud
 mitiori censuræ Joannem tertium ex-
 posuerat Ordo Gallicus Sancti Spiri-
 tûs eidem à Rege Franciæ collatus. Exo-
 ti-

ca nimirum hujusmodi Insignia, Reges
 Poloniæ in suspicionem privatæ coin-
 telligentiae apud subditos conijciunt,
 Gentemq; nativarum libertatum tena-
 cissimam, externis potentijs facere so-
 lent obnoxiam. Multò ergo melius
 & conducibilius ad fovendam mutuam
 Confidentiam Statuum fuisset; propriū
 Ordinem antiquissimum, nulli peregri-
 no gloriæ splendore cedentem retine-
 re; quàm adventitios peregrè conduce-
 re, non sine gravi iactura inter popu-
 los debiti Principibus amoris, imò Re-
 gni ipsius convulsione. Res est sollici-
 ti plena timoris amor: quàm primùm ad
 extraneos propendere deprehenditur;
 in zelotypiam degenerat. Quanquam
 oculata Sigismundi tertij providentia,
 sub extrema sui Regiminis tempora, hos
 Cri-

Criticos nævos deterfisse videtur, depuratamq; erga se subjectarum Gentium dilectionem Vladislao Filio, tradidisse; per instauratam Domestici Ordinis reflorescentiam. In Imagine, enim Alberti Radivilij Cancellarij Magni Ducatûs Litvaniæ, Biaſæ affervata, & in effigie Cafimiri Leonis Sapieha ejusdem Ducatûs postea Procancellarij, in Arce Codnensi reposita, hodie dum cernitur exornans utriusq; tunc viventis pectora Torques aureus, sustentans dependentem Aquilam candidam, cujus ungvis inhæret circulus auro similiter coruscus, ex alia duplici catenulâ pendulus. Stimulabantur (quantum assequi licet Myſteria) tali symbolico ornamento Equites; ad æternitate (circulo hieroglyphicata) dignas,

pro Patria & Rege, actiones, tum ad mores consequendæ salutis æternæ consentaneos. Quid prodest aliàs, totius vitæ spatium militare vanitati; nec momentum unicum transcribere beatæ perennitati? magna pars ævi (inquit Stoicus) deperit nihil agentibus; major malè agentibus: maxima aliud agentibus; nempe aliud agimus, quàm agendum est; dum in stadio mortalitatis, ad sphæram felicitis immortalitatis nequaquam collineamus. Interim originaria Ordinis nostri antiquitas novo quoq; documento solidè probari potest, quòd scilicet retrolapsorum temporum coætanei omnes Proceres, Maioresq; Officiales, quos nunc Status Ministros vocamus; Torques aureos in pectore vel diagonaliter ad latus dependent.

dentes gestaverint, palàm id exhibentibus, vetustissimis illorum simulacris seu Imaginibus. Quin-imò etiamnum Cancellarij aut Procancellarij Ecclesiastico charactere signati; quamdiu carent Episcopali dignitate; ijsdem Torquibus præcingi non dedignantur. Inter cætera memini me audivisse ab Illustrissimo Duce Casimiro Czartoryski, hodierno Castellano Vilnensi, ut, authoritate Personæ firmatam, sic nulli dubietati obnoxiam narrationem. Retulit ille, in Arce veteri Varfaviensi, certum se vidisse Codicem, ex residuis voluminibus Bibliothecæ ultimarum Ducum Masoviae, de Regali Piastea stirpe procedentium, ubi prælo expressum erat stemma eorundem, Torque aureo affabrè elaborato circum-

datum, à quo dependebat Aquilæ albæ simulacrum. Adjecit insuper hanc suam relationem, Serenissimo Augusto Secundo, modò prosperè Regnanti, ad eundem Ordinem resuscitandum efficax incentivum addidisse. Consultò deniq; conglobatam exemplorum pluralitatem adduximus; quatenus antiquitas atq; excellentia inclyti Ordinis nostri evidentiùs Orbi innotescat. Magis utiq; ad conciliandam Fidei humanæ certitudinem movemur exemplis, quàm verbis.

C A P U T VIII.

De Equitibus, die Coronationem immediate sequente, à Regibus Poloniarum in Foro Cracoviensi creari solitis.

Generalis consuetudo, quasi jure
Gen.

Gentium stabilita, viro legalis cerimoniae obtinuit; ut Principes praecipue per libera Electorum suffragia ad Solum evecti, intra solennes ritus suae coronationis auctoramenta Equitum instituant. Sic Romani Imperatores, si Aquisgrani coronentur; post peractam Intronisationis Pompam, reasumptis Imperialibus vestimentis, sessoriam curulem occupant, ibiq; terno Caroli Magni gladij tactu plures Equites auratos ex Comitibus & Baronibus Romani Imperij selectos creant. Reges Hungariae eundem observant, morem, coronariae festivitati superaddendo Equitum Sancti Stephani investitionem; Regibus quoq; Poloniae, placuit similem retinere consuetudinem, aureatos nempe Equites praecin-

Heyss.

Cavelier.

„cingendi: quem ritum *Cromerus* in
 „libro de situ & populis Polonicis, te-
 „nore sequenti enarrat. Postridiè,
 „pompâ itidem solenni Rex corona-
 „tus in Forum Urbis equo vehitur: Se-
 „natoribus Equestribus præcedentibus;
 „Episcopis quidem sequentibus, è qui-
 „bus tres primores Senatores Sæcula-
 „res; pomum, sceptrum, & strictum
 „gladium proximè ei præferunt. Ibi
 „erectum eo tempore tabulatum subli-
 „mè, cum ijs pedester conscendit, &
 „in editiori Solio collocatur. Seden-
 „tem Senatus paulò inferior circumfi-
 „det, deinde assurgens ille, versùs qua-
 „tuor mundi partes gladium vibrat,
 „rursusq; residens, ejus contactu, si-
 „ve leni ictu inter scapulas cujusq; *Equi-*
 „tes auratos creat: hucusq; *Cromeri*
 atte-

attestatio. Benè tamen svadeo obser-
vandum: inter prædictorum, & Bal-
thei Militaris sub Casimiro M. etiam
auratorum Equitum Classès magnam
elucere distinctionem, imò differenti-
am. Nam quemadmodum alia est cla-
ritas Solis, alia Lunæ, alia stellarum, ita
illi aurei Equites de quibus capite præ-
cedente egimus, ab his qui nunc scri-
bendi materiam subministrant, sunt
planè non solùm antiquitate temporis,
sed & alijs circumstantijs diversissi-
mi. Istis nimirùm plerùmquæ; Personis
Plebeijs collata,, ac si Equestris præro-
gativa, remonstrat quandam habilita-
tem, unâ cum eorum liberis, possiden-
di Bona Terrestria communi Nobili-
um Regni Jure. Illi verò, non tantùm
Illustrissimis sed etiam Serenissimis Ma-

iorum Ceris irradiati (prout in capite proximo diximus) præter potestatem gestandi Insignia honorifica, nec ambiebant, neq; ullum novum Nobilitatis consequiebantur splendorem; deinde recipiebantur in ordinem extratempus coronationis, aliunde haud vulgaribus dignitatibus conspicui, cum Equitibus creatis Cracoviæ solo tactu gladij è conditione Plebeijæ extractis, nec Torques ullus, nec calcaria, nec gladius, nec aliud insignè gestandum conferatur. Imò hæc ipsa concessio possidendi Bona hæreditaria, ad effectum deduci nequit, nisi per Constitutionem Generalium Comitiorum solidetur. Reperitur in volumine Legum folio 55. Approbatio similis Privilegij aucti Equitis sub Anno 1676. in hæc

ver.

verba; habendo recommendata meri-
 ta Serenissimis Antecessoribus Nostreis,
 nec non Personæ Nostræ Regiæ præ-
 stita Joannis Casimiri Laurer, quem
 sub felicem coronationem Nostram
 Equitem auratum ex gratia Nostra
 fecimus; Privilegium ipsi à Nobis da-
 tum, & huic honori inserviens præ-
 senti lege approbamus. Magis igitur
 sunt tales, titulares, quàm reales
 Equites; Quilibet autem Regum ali-
 quot Cives Cracovienses (quos olim
 Boleslaus Pudicus & alij Principes Po-
 loniæ ob defensam strenuè Arcem
 Vavelli Jure Magdeburgico, certisq;
 Privilegijs & exemptionibus donave-
 rant) aliosq; extraneos per Castren-
 sia experimenta probatos Viros ad re-
 commendationem Ducum Belli præfa-

tis benevolentiae documentis dignatur,
 & non tam alicujus Ordinis eminen-
 tia, quàm habilitate possidendi Bonae
 immobilia in Regno, simul cum Succes-
 soribus eorum condecorat. Diploma
 quod ejusmodi indulto ornatis Consi-
 vel Bellonae Alumnis antiquitus trade-
 batur, non Sigillo Regni, sed particula-
 ri nempe Majestatico, Regem corona-
 tum in Solio sedentem cum Pomo &
 Sceptro repraesentante muniebatur.
 At nunc Sigillum Regni vidi impressum
 simili diplomati, cujus exemplar pro
 contentanda Lectoris curiositate sub-
 necto. Augustus Secundus DEI Gra-
 tia Rex Poloniae, Magnus Dux Lithva-
 niae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogi-
 tiae, Kijoviae, Volhyniae, Podoliae Smo-
 lensciae, Severiae Czernichoviaeque Ele-
 ctor

Clor Saxoniae. *Ad perpetuam rei me-*
moriam. Notum testatumq; facimus
 Universis & singulis tam præsenti-
 quàm futuri ævi hominibus, quorum
 interest præsentium notitiam habitu-
 ris. Augustæ Magnorum felicitati ni-
 hil magis convenire arbitramur; quàm ut
 viros optimè de Republica meritos sin-
 gularibus favoribus, & liberalitate Regali
 prosequantur. Sic enim egregiorum
 Civium allekti animi, ad ingenua & præ-
 clara virtutum specimina accenduntur,
 dum promptum & indefessum ad fortia
 quæq; agenda gerunt studium. Sic &
 Regnantium firmari Thronum, & opti-
 morum quorumq; generosam Indolem
 ire proniùs ad ardua rectefactorum
 fastigia, tum fortissimarum pro DEO
 & Patria actionum culmina necesse

est. Excelsus siquidem & ad sublimia quæq; natus animus ullis nescius circumscribi limitibus, avido immortalis insequendæ æstuans desiderio gloriæ, omni ad adeptionem Regnantium gratiæ contendit nisu; ut etiam per vitæ fortunarumq; ademptionem haud improspere illam assequi valeat passu. Cui unice armatarum Phalangum incumbunt Myriades, mutuis exercitæ vulneribus incalescunt acies, acuti striguntur acinaces, profusi sanguinis litantur amnes. Ac proinde postquam ad Regni gubernacula feliciter evecti & vocati Divinâ Providentiâ sumus; quod vel maximè amplitudinē nostram Regiam concernere possit spectando, censemur: ut benemeritos istius Patriæ Cives, de distributiva nostra provideamus

mus Justitia. Quorum è numero cùm
 optimè sit cognitum Nobilis & spectā-
 bilis *Jacobi Gryn* in Nos, Serenissimosq;
 Antecessores Nostros benemerendi
 studium: qui ab ineunte ætate sua, post-
 quam virtuti innutritus maturiorum,
 cæpit sapere virtutum specimina, dul-
 cedine libertatis in Regno liberrimo ijs
 sese Bellonæ addixit artibus, quarum
 peritiâ ad pulcherrimam ac inæstima-
 bilem pervenire valeat libertatem. Quâ
 cùm frui pro virili allaboraret studio,
 variarum occasionum benemerendi,
 expeditionumq; Bellicarum obeundo
 seriem, sub Serenissimis Antecessoribus
 Nostris: Joanne Casimiro, Michâele
 primo, & Joanne tertio, sub quibus
 in plurimis occasionibus dexteritatem
 suam, & fortitudinem varijs expedi-

tionibus, tum contra Rebelles Cosacos in Ukraina, tum contra Turcas & Tartaros in Podolia, in prælio Chotimensi, in expugnatione Pawołoscz, ad Barum, in obsidione Zoravnenfi, prout pariter in omnibus actionibus Bellicis, quæ successerunt in Hungaria ad Strigonium, & alibi post eliberationem Viennæ: ut non solum condignè munere Capitanei in Exercitu ornatus fuerit; sed etiam apud Nos in eam considerationem venerit, ut in primordiis Regnandi, eundem liberali præmij concessione illustraremus, dum publicum Fori Cracoviensis; sequenti statim à Coronationis Nostræ die consedissemus Theatrum, ibidem benemeritis munificentiae Nostræ aperuissemus thesaurum: Jure meritò supra nominatum

tum Nobilem *Jacobum Gryn*, Capitaneum Exercitus, partâ proprio labore virtute conspicuum, etiam Nobis, Majestatiq; Nostræ Regiæ prompto obsequio addictum, Regalis munificentiae favore cohonestandum esse duximus: prout die supra nominata decimâ sextâ mensis Septembris Anni præsentis, Regalibus induti, ad excipiendum à Magistratu dictæ Urbis Nostræ Cracoviensis ex more juramentum, in theatro publico ante Majestatis Nostræ Thronum procumbentem, trino gladij Nostrî Regalis ictu, *Equitem auratum unâ cum posteris de lumbis ejus descenditibus creavimus: Jureq; Et prærogativa Equestri donavimus, atq; ut Bona quævis Terrestria liberè ac licitè tenere, possidere, pro libitu emere, Et quovis titulo di-*

Q stra.

strahere, ipse & Successores ejus legitimè possint, more aliorum Nobilium Regni huius, habiles & idoneos præsentibus reddimus. Quæ omnia & singula supra specificata cum rata, firma, & inviolata esse velimus; ad omnium Regni Nostri aliarumq; ditionum Magistratum, & Dignitatum tam, Ecclesiasticarum quàm Sæcularium & aliorum quorumvis notitiam deducendum esse duximus. Quemadmodum & deducimus per præsentes, mandantes universis & singulis: ab amicis autem nostris & alijs Regno nostro minimè subiectis amanter requirentes; ut præfatum Nobilem Jacobum Gryn Capitaneum, omnesq; ab eo legitimè descendentes, non modò pro veris ac genuinis Equitibus auratis recipiant, habere.

beantq; ac eis nullo dicto & facto derogent: Verum benevolentia etiam ac favore prosequantur, ad honores con-
tendentibus faveant, omninoq; alienæ
virtuti non invidentes, suam pari me-
rito emerfisse testentur. In quorum
fidem præsentis literas manu Nostrâ
subscripsimus Sigilloq; Regni Nostri
muniri iussimus. Datum Cracoviæ in
felici Coronatione Nostra die decima
octava Septembris Anno millesimo sex-
centesimo nonagesimo septimo, Regni
Nostri Anno primo.

AUGUSTUS REX

M. de Tęczyn
Ossoliński. Vedro.
Sigilli M. R. S.

Q₂

Ex

Ex attentâ præcitati diplomatis le-
ctione, tanquam è cryſtallini ſpeculi
Diaphano, conſtat luculenter; quos-
cunq; demùm altioris conditionis, com-
petitores, poſt coronationem, terno
ictu gladij, in Foro Cracoviendi à Re-
gibus ſignari ſolitos, dici quidem vul-
gariter *Equites auratos*; toto tamen
Cælo diſtare ab ijs; qui à Sigismundo
primo, & Auguſto itidem primo, ſub
tempus infeudationis Ducum Pruſſiæ
creabantur. Iſtis enim ipſa naſcendi
forte, ac indubitata generis claritate,
ſupra Plebejum gradum elevatis, Tor-
quem aureum, præſertim Duci Pruſſiæ,
tum alijs Illuſtribus Viris Polonicis, &
Comitibus Germanicis in majus digni-
tatis augmentum, utpote vetuſtiſſimi
Polonici Ordinis Inſigne conferebant:

illi non tam in Ordinem specialioribus
 notis discretum, quàm in computum,
 ac si Privilegiatorum Regnicolarum,
 absq; cujusvis ornamenti, aliarumq; præ-
 stantissimarum Statui nobilitari pro-
 priarum prærogativarum collatione
 admittuntur.

C A P U T IX.

*De Reassumptione Ordinis Polonici
 Aquilæ albæ, sub Tessera & Protectio-
 ne Immaculatæ Conceptionis Beatissi-
 mæ Virginis DEIParæ.*

SONORA rectè vel perperam gestorum
 buccinatrix fama, pro tubis vocalib9,
 calamis Historicorum instructa, nec
 dum in auribus posterorum conticuit;

quanto alacritatis ardore, Vladislaus quartus Rex Poloniarum, Ottomanicam Portam arietare decreverat, faustis præsertim præludijs obtentæ de Osmano victoriæ animatus. Dimidium facti, qui benè cæpit habet. Affines passim sunt suis principijs fines. Ut ab ortu Solis, totius diei ferenitatem portendimus, ita à prosperis fortium impressionum initijs, prosperos earundem eventus auguramur. Eò Invictissimi Principis Vladislai vivaces ferebantur spiritus, ut optimè cæpta, simili exitu coronaret. Hinc emerfit illa laudabilis cum Imperatore Romanorum, Moschovitis, atq; Venetorum Republica Colligatio. Hoc intuitu ducenta millia Cosacorum conscripta, Græci, in Regias partes, & occultam

VLADISLAVS IV D G. REX POLONIAE M.
DUX LIT. RVSS. PRVS. MAS. SAMO. LIV. NEC.
NON. SVEC. GOT. VAND. REX et₃

VLADISLAV IV. A ROK 1848
KDE JE VLASTNÍK TATO KNIHA
MUSÍ BÝT VYDANÁ

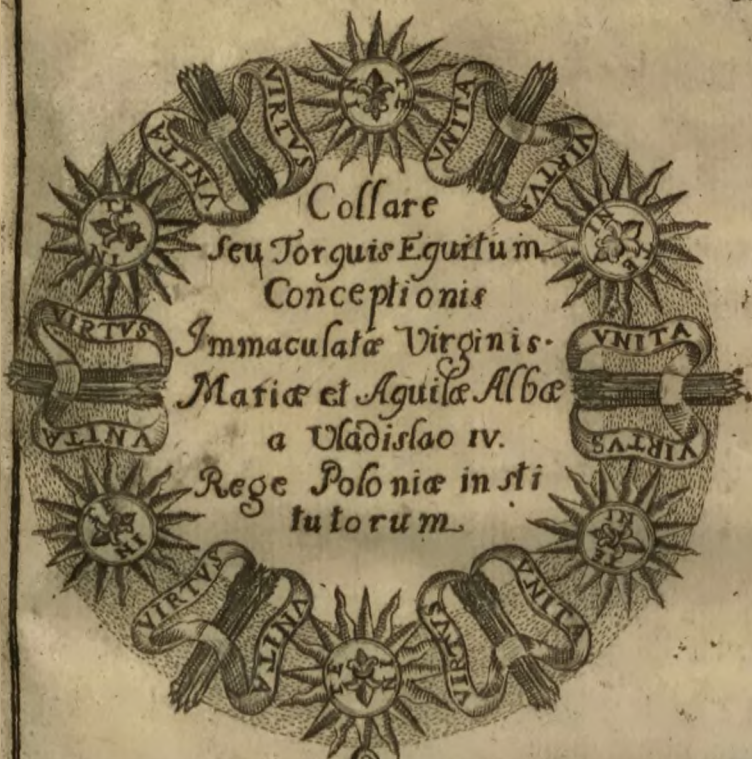

cointelligentiam pertracti, notabilis deniq; sumptu proprio conflatus exercitus. Nihil illi, ad tam gloriosum, opus perficiendū restabat, præter unanimem assensum Reipublicæ, à qua tantum triginta Millia Militarium copiarum expetebat. Volens autem communis Patriæ Civibus fervidiorem inspirare zelum ad ausus Heroicos, contra immanissimum Christiani Nominis hostem; instituit Militarem Ordinem sub titulo Equitum Sanctissimæ Virginis MARIÆ, absq; labe primigenia Conceptæ; quatenus fastuosis Cornibus deformatæ Ottomanorum Lunæ, eam, quæ pulchra ut Luna est, opponeret. Circumscripsit præterea idem Regnator Marianos Equites certis Constitutionibus; vi quarum tenebantur,

ge.

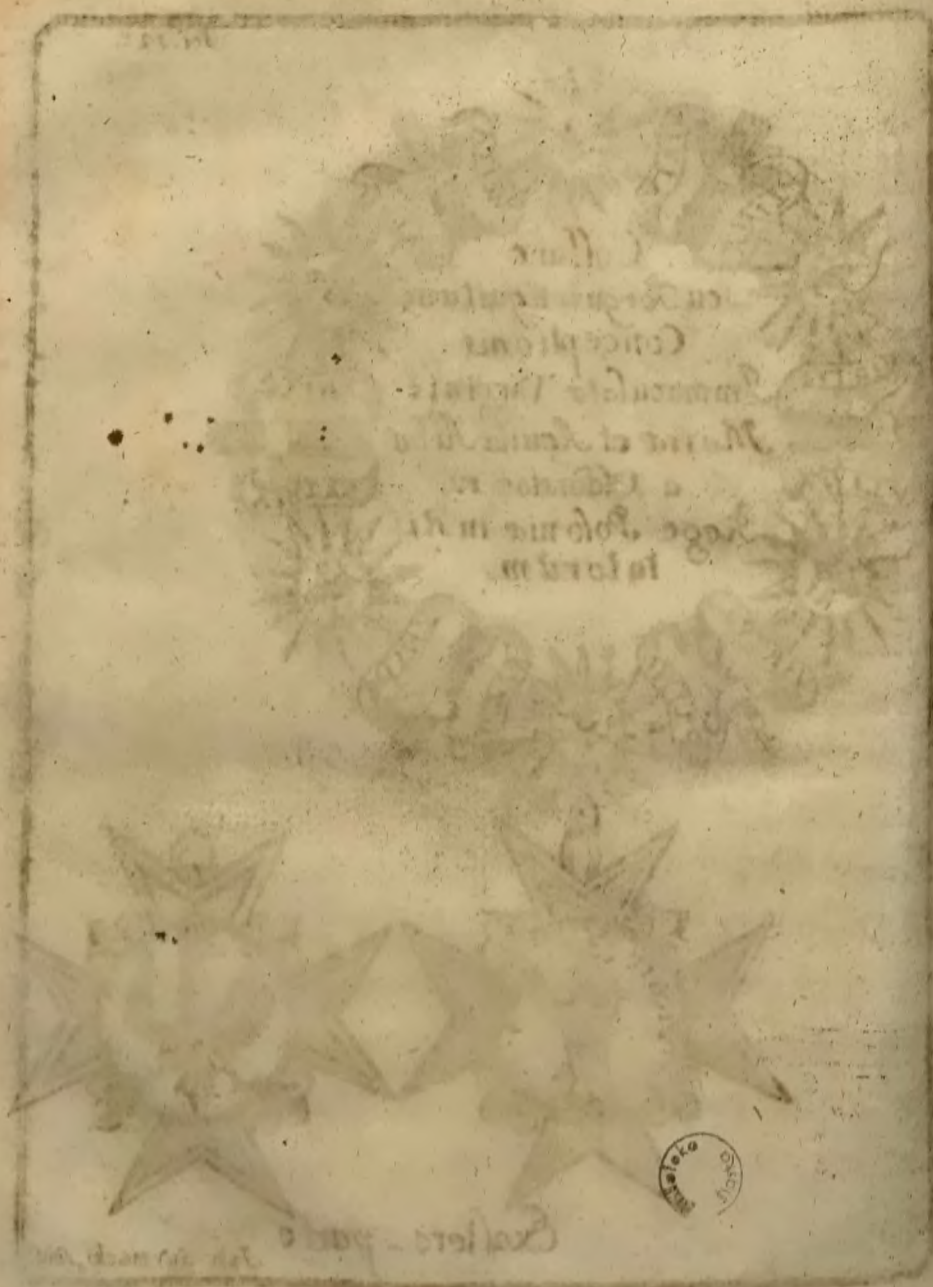

gestare de Collo Torquem aureum,
 cum Cruce octogona, ex una parte, Ef-
 figie Virginem MARIAM Immaculatè
 Conceptam repræsentante: *ab altera,*
Joannes *simulacro Aquilæ albæ expansas alas ha-*
Charisui. *bentis, insignita.* Quid aliud fuit hisce
 numismatibus Heròum pectora ornare
 ac armare, nisi vetustissimum Ordinem
 Polonicum, toties ruinæ proximum,
 à fundamentis restabilire, & quidem
 sub solido potentissimæ Cælorum Re-
 ginæ Patrocinio? unicus nimirum He-
 ros, multis æquivalet bellatorum Co-
 hortibus; qui pro se militantem habet
 Aciem Castrorum Ordinatam. Fir-
 missimum est propugnaculum, singula-
 ris Deiparæ Protectio. Est illa Tur-
 ris celeberrima, ex qua mille clype-
 pendent, imò omnis armatura fortium.
 Pla.

Ex altera parte. Jan. Surmacki Scul.

Placet hoc loco recensere summam
 Principales dicti Ordinis Regulas,
 excerptas è libro Typis Romanis im-
 presso, cui præfixus titulus ita sonat:
*Statuta Incltyti ac Heroici Ordinis Equi-
 tum Immaculatæ Virginis.*

In Nomine Domini A.

Vladislaus IV. DEI Gratia Rex Po-
 loniæ, Magnus Dux Litvaniæ, Russiæ,
 Prussæ, Masoviæ, Samogitiæ, Livoniæ,
 Severiæ, & Czernichoviæ, nec non
 Svecorum, Gothorum, Vandalorumq;
 Hæreditarius Rex, Electus Magnus Dux
 Moschoviæ.

Ad perpetuam rei memoriam. No-
 tum facimus; Nos ubi primùm liberis
 & concordibus Polonæ & Litvanæ
 Gentis suffragijs Majorum Nostrorum.

R

So.

Solium conscendimus, Ensemq; illum tot Divorum Prædecessorum Nostrorū triumphis Nobilem Sacrâ Antistitis manu, lateri nostro accinctum ad ipsas Divini Numinis Aras strinximus, eò primam sollicitudinis nostræ intentionem convertisse, ut omnem Subditorum Nostrorum in armis exercitationem à Divinæ Majestatis honore & gloria auspiciemur. Hæc enim bellicosissimæ Gentis pectora, quorum nos antesignanum DEUS esse voluit, nullis tectamur, aut propugnaculis, patentes ditionum nostrarum campos, sine peculiari Numinis ope tueri, & nuda fortitudine armatos Hostiū impetus frangere haud queunt. Quò verò Majora Cælitus requirunt, recipiuntq; auxilia, eò ardentius supernorum Castrorum

hu-

humili devotione expectent Societate, est necesse. Et quamvis universa hæc Nobilitas Equitum, uti munus, ita & dignitatem, sustineat, pauciq; reperiantur, qui Patriorum Institutorum obli- ti, prætextam non in Castris deponant. Illis tamen, quos generosiores Spiritus, & ardor Nobilis, non sequi solum, sed & præire, nec partem aliquam sed totam vitam gloriæ devovere cogit, id peculiari ratione curandum est. Horum ergo pectoribus tremendum Barbaris Crucis Sacrosanctæ Clypeum parare volumus, Ordinem instituendo, quem ad DEI Optimi Maximi, ejusq; Gloriosissimæ Matris Honorem, erigimus, fundamusq; certo numero Virorū ex omni Equestri Ordine, hujusmodiq; Ordinis Militaris Equites Immaculatæ

Virginis appellari volumus, appellamusq; & eis sequentes leges uti primus Author & Institutor, præscribimus.

De Numero.

Numerus Fratrum non excedet septuaginta duos præter Principem, hic enim numerus discipulorum Cælesti Principi placuit, sed & Patronæ Nostræ tam Gaudiorum quàm Dolorum Mysteria septenario numero terminantur.

De Nobilitate.

Genus Equitum Nobile, & quorum à Majoribus derivata antiquitas; nullâ maculâ defædatâ, nullâ suspitione in dubium revocata.

De Patria.

Cùm non solùm ad splendorem Ordinis Equestris, sed etiam ad emolumentum Ditionum Nobis Subditarum, iste, Ordo respiciat, Equites ex his Subditis Nostreis Regni Poloniæ, Magniq; Ducatûs Litvaniæ, ac Provinciarum ipsis annexarum eligentur. Licitum tamen erit Imperatores, Reges, Principes, Virosq; Illustres externos in hunc Ordinem cooptare, modò numerum viginti quatuor non excedant, reliqvus numerus usq; ad septuaginta duos præter Principem Nobilibus Subditis nostris constabit. Hoc præterea cavemus, neminem exterorum (præter ipsos Ordinum Supremos Magistros & Monarchas) in hunc nostrum Ordinem adsci-

tum omnibus illis diebus, qui Sacratissimæ Cælorum Reginæ Patronæ nostræ sunt dicati, sed potissimum die Conceptionis illius Immaculatæ, quem particulariter observabunt, & eò ipso ad Sacram. Corporis Dominici Communionem accedere tenebuntur. Hoc ipsum Insigne gerent diebus quoq; Sanctorum, Adalberti, Stanislai, Casimiri, & Francisci, reliquis verò diebus Crucem solam, & quidem solenni minorem, albâ fasciâ è Collo suspensam deferent.

De Habitu.

Die Solennitatis Ordinis Equites Gentis suæ more induti (dummodo purpurei coloris sit ille interior ornatus) desuper Pallio candido longiore sinistram manum magis quam dextram
ope.

operientē, ex panno Phrygio vestiē-
tur, subductū verò erit panno sericeo
leviori purpurei item coloris, cuius super-
na Pars circum humeros dependebit.
Pileum item candidū gestabunt, ejusdē
panni similiter subductum, cuius vertex
radijs aureis à summo ad medium pro-
minentibus, pars verò anterior Imagine
Virginis Matris auro & argento textā
ornabitur. Hunc verò ornatum unus
quisq; Equitū proprio ære sibi curabit.

De Sacello.

Sacellum hujus Ordinis erit Templū
Pacis ad Præsepe Salvatoris in Urbe,
Cracoviensi Patrum Minorum de Ob-
servantia Sancti Francisci curæ com-
missum, cuius ornamentorum præcipu-
am Equites curam gerent, sepeliriq;

corpora sua (nisi ratio gravis aut Personæ respectu, Testatorisq; voluntas aliter disposuerit) ibidem mandabunt.

De Officialibus Ordinis.

Officiales Ordo habebit duos ex numero eorundem Equitum à Principe destinatos, Cancellarium nempe, & Thesaurarium, quorum munera & functiones ex his ipsis legibus patebunt.

De Præcedentia.

Inter Equites hic Ordo observabitur; primò Monarchæ & Principes Sangvinis Regij, post hos Senatores Regni, qui in Ordine hoc fuerint, secundum ea loca, quæ in Senatu obtinent, reliqui sive sint Officiales Curiae Nostræ, sive non, solâ temporis
quo

quo Insignia Ordinis suscepere prærogativâ gaudebunt, quòd de Feste annuo duntaxat Ordinis intelligendum est. Salvis per omnia præeminentijs, & præcedentijs quorumcunq; Officialium, secundum usum & consuetudinem Reipublicæ, sive sint Officiales Curiaë Nostræ, sive Palatinatuû & Terrarum.

De Fratribus Defunctis.

Quolibet Anno Princeps, & Equites pullati in idem Templum è Palatio descendunt, illicq; pro animabus Defunctorum Fratrum Sacris intererunt, concionantemq; Supremum Ordinis Poenitentiarium, de virtutibus & rebus gestis Defunctorum Confratrum audient, ut & mortuis laus constet, & vi-

vi præclarè factorum exemplis ad virtutem gloriamq; excitentur.

Quid unicuiq; Defuncto debeatur.

Ubi ad notitiam Confratrum mors Confratrìs devenerit, singuli Equites pro illo Defuncto triginta Missas absolvi curabunt, ipsi verò totidem vicibus Salve Regina recitabunt.

De Sepultura Equitum.

Confratrum mortuorum corpora quibuscunq; per distantiam locorum, occupationesq; publicas, aut infirmam valetudinem licuerit, ad sepulchrum comitari, & quàm maximam etiam mortuo demonstrare charitatem ad de-

cla-

clarandum tam Inclyti Ordinis vinculum, volumus.

De Torque Remittendo.

Hæredes defuncti Equitis Torquem intra Trimestre remittere ad Thesaurarium Ordinis, vel ipsum Principem tenebuntur. Quod si verò quispiam Equitum per in curiam vel casu fortuito Torquem amiserit, tantum auri in Thesaurum Ordinis inferet, quantum ad novum conficiendum requiritur.

Gesta Ordinis.

Cancellarius Ordinis ad excitandos Fratrum nostrorum animos, præclara singulorum gesta & totius Ordinis

Insignia facinora literis consignabit,
ut eorum perennet memoria, quorum
virtus & animi magnitudo Orbi con-
fert perennitatem.

De Prælato.

Nominabimus itidem unum ex Præ-
latis, qui nobis & nostris in poste-
rum Successoribus visus fuerit, qui tan-
tùm Sacra publica Ordinis in Conven-
tibus peraget, & defunctos Confratres
pro Concione laudabit, geretq; talem
Crucem, qualem Equites, extra solenni-
ores Festosq; dies gestabunt.

Fidelitas in Patriam & Principem.

Ultra hæc obligabuntur Equites
se

se Principis ac Reipublicæ salutem, dignitatem, & commoda, atq; Patriarum legum & immunitatum prærogativas, post DEUM ejusq; Deiparæ Virginis, Sanctæq; Matris Ecclesiæ & Sedis Apostolicæ honorem præ oculis habituros.

Bellum contra Turcas.

Si Bellum à Barbaris & Infidelibus ingruat, tenebuntur viriliter obviare, & vires suas conferre, in Bello stipendijs contentari, à nemine quidquam extorquere, nec extorqueri à suis permittere, aliosq; Commilitones, quantum licebit ab hujusmodi rapinis avertere.

DEI

DEI Honor & Beatissimæ.

Ne DEUS Ejusq; Mater se audiente blasphemetur, vel cum vitæ periculo se opponent, ejusq; Cultum promovebunt, Leges Ordinis, debitamq; Principi secundum Jura Reipublicæ obedientiam observabunt.

De Extraneis.

Si quis Principum vel Virorum Illustrium exterorum in hunc nostrum Ordinem admitti postulaverit, aut Nos vel Successores nostri aliquem eorum Insigni hoc honorare vellemus, Ordinis Torque, videlicet cum Cruce, per Cancellarium aut Secretarium Ordinis (si
ex

ex Monarchis aut Majoribus fuerit, Principibus) si verò ex alijs Viris Illustribus, per novissimum Equitem absenti transmittetur. De cujus manibus inter Missarum solennia Torquem recipiet, ad militiam tamen in limitibus Ruffiæ, exteri qui noluerint, non obligantur, præcipuè Principes, qui aliàs retundendis Barbarorum conatibus vires ac facultates suas impendunt, & huic ipsi Regno auxilio, ubi necessitas postulaverit, adesse queunt, modò tamen à Viris Illustribus, non verò Monarchis singulare aliquod meritum Reipublicæ præstetur.

Locus Inaugurandi Equites.

T

In-

Insignia Ordinis in Templo capient, inter Missarum solennia, antequam cantetur Evangelium. Constituto vero die omnes Equites; nisi legati impedimento præoccupati fuerint, vel ratio eminentis dignitatis impediverit, convenient, deducendo Principem ex Palatio, eumq; per Seniores Equitem accomodata salutabunt Oratione. Per Cancellarium seu Secretarium Ordinis; à Principe vicissim grati & Paterni animi responsum accepturi. Ad Templum prodibunt bini præcedentes Principem, eodem cultu cum Equitibus illo die ornatum. Sacram ingressi Ædem, suam quisq; sedem Insignijs ac armis ornata occupabit, & Missam solennem de Immaculatæ Deiparæ Virginis Conceptione cantandam ab eo Præla-

lato, quem Princeps Supremum Ordinis Poenitentiarium declaraverit, debito cultu & reverentiâ audient. Ad Offertorium ubi primùm Princeps processerit, singuli Equites suo sequentur, Ordine, quàm primum ad Altare Offertorij munus tradiderint, Principem adibunt, ejusq; manum deosculabuntur.

Eleemosynæ.

Eleemosynas pro redemptione Captivorum vel sustentatione egenorum, cui-libet Equitum secundùm Christianam charitatem præstare permittitur, ad manus Thesaurarij Ordinis; etiam legare, & donare cuiq; Equitum in hunc finem licitum erit, & alijs personis hac pietate excitatis, quod de Bonis tantùm mobilibus est intelligendum. His

modis collectam pecuniam, Theſaurarius Ordinis juramento obſtrictus, ad nullum alium uſum convertet, præterquam in eliberationem Captivorum militum, vel ſuſtentationem indigentium, idq; pro arbitrio Principis & Equitum præſentium. Si quis Equitum non ſuâ culpâ, ſed aliquo infortunio ad tantam devenerit egeſtatem, ut ſine probro Nobilitatis Equeſtrisq; dignitatis vivere nequeat, huic communi Conſratorum ope erit ſuccurrendum, tenebiturquè unusquſquè Equitum ſubvenire indigenti.

Confraternitas Conceptionis Beatiffimæ.

Ut verò Immaculatæ Virginis honor

nor augeatur, & erga hanc potentem.
 Ordinis nostri Patronam devotio lati-
 us diffundatur, postulabimus à Sanctis-
 simo Domino nostro Papa, Archicon-
 fraternitatem hujus ipsius Immaculatæ
 Deiparæ Virginis (quam Fratres Mi-
 nores de Observantia Sancti Francisci
 eodem in Templo Pacis ad Præsepe,
 Salvatoris in Urbe Nostra Regia in-
 stituent) approbari. Quæ non solum
 Equitibus Inclyti Ordinis hujus, sed
 omnibus Christi fidelibus utriusq; sexus
 communis erit, more aliarum in Reli-
 gionibus Confraternitatum. Præfa-
 tæ tamen Confraternitatis Sodales non
 Equites nulla ratione Crucem, aut
 alia Ordinis Nostri Insignia gestare
 præsumunt, sed Imaginem duntaxat,
 Virginis Infantis candidam ex auro fu-

filem Draconem pedibus calcantem, cum hac circumscriptione: *Dignare nos laudare Te Virgo Sacrata.* In his autem omnibus statutis, & eorum articulis, punctis, clausulis, & conditionibus, leges, jura Reipublicæ & Nobilitatis Regni, nec non Magni Ducatûs Litvaniæ, immunitates & prærogativæ secundum veterem Reipublicæ consuetudinem, & Patriæ instituta sacrosanctè observabuntur.

Hæ erant principales Constitutiones Polonici Ordinis, sub Patrocinio Mariano à Sapientissimo Legislatore Vladislao quarto, matura cum deliberatione fabricatæ, ex quibus nullum apicem, nec unum Jota præterire decet, quin auro Cedrove notetur. Verumtamen si per aliam seriem Decreto.

torum Divinorum tanto Principi convivere contigisset, & si sensum Domini cognovissem, aut Consiliarius ejus fuisset, svasissem potius, ut Templum Equitibus quodammodo appropriatum, non Cracoviæ, sed exempli causâ Leopoli, prope confinia Turcica deligeretur. Magis item congruum foret, designari locum ejusmodi Sacris Conventibus devotioni Equitum destinatis, Varsoviæ penes Curiam Regum, apud Religiosos Sanctissimæ Trinitatis de Redemptione Captivorum, ad quorum fideles manus tum Equites, tum aliæ Personæ pietate insigniores, largas Elemosynas longè securius importarent, quàm ad Ordinis Thesaurarium, pluribus negotijs incompatilibus frequenter distractum. Istorum siquidem
Pa.

Patrum ex Instituto speciali munus est proprium, captivos sub barbarico Turcarum iugo gementes redimere, quod hucusq; cum ferventissima charitate exercent; Quanquam saluberrimo coronati Capitis molimini, intra solos bonæ voluntatis limites concluso, nihil gloriæ derogare expedit. Relictis proinde in vigore debitæ laudis Vladislai conatibus; pro incremento encomij, adnecto bullam Pontificiam tempestivè obtentam, præcitata instituta confirmantem.

Urbanus Papa VIII.

Ad perpetuam Rei memoriam.

Militantis Ecclesiæ Regimini per abundantiam Divinæ gratiæ meritis licet imperibus præsidentes, inter præci-

puas Apostolicæ servitutis curas ; il-
 lam peculiari studio jugiter amplecti-
 mur, ut Catholica Religio ubiq; Ter-
 rarum, & Gentium, floreat, ac etiam
 Piorum Principum aliorumq; Virorum
 genere & virtutibus præstantium tan-
 quam Fidelium CHRISTI Athletarum,
 ope ac fortitudine in dies magis augea-
 tur, ac propagetur, proindeq; Catho-
 licorum Principum in id tendentium
 vota, ad exauditionis gratiam libenter
 admittimus, salubriter in Domino ex-
 pedire. Siquidem dilectus Filius No-
 bilis Vir Georgius Ossoliński Comes
 de Tęczyn Charissimi in CHRISTO
 Filij Nostri Vladislai Poloniae & Sve-
 ciæ Regis Illustris, ad Nos & Sedē Apo-
 stolicam Orator, ejusdem Vladislai no-
 mine Regis, Nobis nuper exponi fecit,

U

quod

quod ipse Vladislaus Rex pro avito suo
 Catholicæ Religionis defendendæ, &
 propagandæ studio, unum Ordinem
 Militarem sub titulo Immaculatæ DEI
 Paræ Virginis pro certo numero Vi-
 rorum, ex omni Equestri Ordine le-
 ctissimorum, ad Majorem DEI, ejus-
 demq; Beatissimæ Genitricis Virginis
 Mariæ Laudem & Gloriam, ipsiusq;
 Catholicæ Religionis adversus ejus ho-
 stes defensionem, & propagationem,
 modo & formâ infrascriptis erexit &
 fundavit cum statutis editis super hoc
 tenoris sequentis.

*Hic recensentur Statuta Ordinis &
 Diploma Regis.*

Cum autem sicut eadem expositio
 subjungebat, dictus Georgius Comes
 plu-

plurimum cupiat erectionem, & fundationem Militiæ hujusmodi ac præ inserta statuta Apostolicæ Nostræ Confirmationis robore communiri; Nobis propterea Georgius præfatus dicti Vladislai Regis nomine humiliter supplicari fecit, ut super præmissis opportunè providere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur piè laudabili ipsius Vladislai Regis desiderio, quantum cum Domino possumus annuere, ipsumquè Vladislaum Regem quem præcipuè Paternæ charitatis affectu complectimur, specialibus favoribus & gratijs prosequi volentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, erectionem & fundationem Ordinis Militaris præfati, ac præinserta statuta hujusmodi, dum modo statuta Sacro Concilio Triden-

tino, & alijs Sacris Canonibus ac Apostolicis Constitutionibus non repugnent, & sine præjudicio Jurium ordinariorum Apostolica Authoritate tenore præsentium approbamus; & confirmamus, illisq; inviolabilis Apostolicæ firmitatis robur adiicimus, & omnes ac singulos tam Juris, quam facti defectus, si qui desuper quomolibet intervenerint, supplemus, decernentes præmissa omnia & singula, valida, firma, & efficacia fore, suosq; plenarios & integros effectus sortiri, & obtinere, per quoscunq; dicti Ordinis Militaris Fratres Milites, & quasvis alias illius Personas inviolabiliter observari, sicq; nec non aliter per quoscunq; Judices Ordinarios & Delegatos etiam causarum Palatii Apostolici Audi-

ditores ubiq; judicari, & definiri debere; ac irritum & inane, si secus super his à quoquam quavis Authoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari, non obstantibus Constitutionibus & Ordinationibus Apostolicis, ac quibuscvis etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel alia quavis firmitate roboratis statutis, & consuetudinibus Privilegijs quoq; indultis & literis Apostolicis in contrarium præmissorum quomodolibet concessis confirmatis & innovatis, quibus omnibus & singulis illorum, tenore præsentibus pro plenè & sufficienter expressis habentes illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice duntaxat specialiter & expressè derogamus cæterisque contrarijs quibuscunq; &c. Datum

Romæ apud Sanctam MARIAM Majorem sub Annulo Piscatoris die quinta Julij Anno MDCXXXIV. Pontificatus Nostri Anno XI.

Quisquamne igitur, sive ante, sive modo viventium reprobare præsumeret, placitum Orbis Capiti, imò ab eodem Capite approbatum Magnanimi Regis Vladislai quarti inventum, pro augendo Procerum ac Nobilitatis Polonæ splendore, pro amplianda Regiæ Aulæ magnificentia, pro exacuendis contra Bystoniæ Hydram Civium ausibus, prudenter excogitatum? nemo certe salubris judicij compos diffitebitur, non solum communi dignum Encomio; verum etiam ex arcanâ ratione Statûs Reipublicæ fuisse utilissimum. Hac arte scilicet grande incommodum sub spe-

specie honoris latitans evitari poterat. Nam plurimi Regum nostrorum ab exteris Principibus, exoticorum Ordinum oblata Insignia vel inviti acceptabant, ne fastuosè respuere viderentur, aut, saltem cujusdam inurbanitatis labem effugerent. Jam verò talis acceptatio obstringebat eos inextricabili ligamento Confraternitatis, imò tanquam Pacto cum extraneis inito, nec sine aperto discrimine liberam Rempublicam alienis negotijs innodabat. Ad amovendas itaq; periculosas involutiones, supradictus Rex Domesticum Ordinem Equitum instituit, seu potius antiquissimum resuscitavit, ne extranea decora emendicaremus. Voluit insuper, eundem Equestrem Cætum cum quibuscvis alienis esse incompatibilem, quate-

tenus Monarchæ Poloniarum vicinos
 Principes oblatione Signorum hono-
 rificorum sibi redderent obnoxios,
 non autem susceptis illorum Ordini-
 bus, se ipsos, atq; Patriam inutilibus
 fæderibus devincirent. Cæterum
 gloriosos & universæ Christianitati
 optatissimos, de bello contra Turcas
 instaurando Vladislai conatus, male-
 volorum invidi, per factionem exte-
 rorum ruptis Comitijis disturbavit.
 Livor nimirum summa petit depressis
 vallibus minimè contentus. Ut um-
 bra Comes est Corporum; sic ille ge-
 nerosæ mentis Pedissequus. Date Vi-
 rum, qui invidiæ fines virtute relin-
 quat? qui ultra jactum lethiferi teli po-
 situs, virulentos istius furiae rideat in-
 sultus? cessante ergo fine, cessare me-
 dia

dia debuerunt! Ordo videlicet ille,
 velut stimulus Bellicæ fortitudinis con-
 tra inimicos salutiferæ Crucis, deside-
 rato caruit effectu. Deinde partim,
 horribile totius Regni chaos, inter,
 luctuosa protunc emergentis ex palu-
 de stygia Cosaticæ rebellionis tempo-
 ra; partim præcox Regis invicti fatum,
 laudabilis intenti successum penitus fru-
 stravêre. Mirabili nihilominus Supe-
 rûm dispositione id evenisse credo,
 ut integra præmeditata pridem exe-
 cutionis gloria cederet moderno Re-
 gnanti Serenissimo Augusto Secundo,
 totq; Prædecessorum pulcherrima pro-
 posita, pulchritudinem Pacis unicè com-
 plectens Monarcha, virtutibus ac im-
 perandi artibus Vladislao firmillimus,
 secundissimo eventu coronaret. Utiq;
 W de.

deterior temporum vicissitudo meliore pensatur. Dies diei magister est, quod unus incipit, alter perficit, longa dilatione eruditior.

C A P U T X.

De Restituto iterum, intra & extra Poloniam splendore Ordinis Aquilæ albæ, per Serenissimum & Potentissimum AUGUSTUM Secundum Regem Poloniæ, ac Electorem Saxonie.

Efficacissimum pusillanimitatis antidotum, quibuslibet tamdiu benè sperantibus, quamdiu spirantibus præscribit Sacer textus: *Cùm te consumptum putaveris; orieris ut Lucifer.* Dum soles diurni occidunt; in Oceano naufragari putantur; sed post primum dilu-

culum formosiores emergunt. Cecidisse de Cælo stellas opinamur, quoties exhalationes videmus; at stabili firmamento affixum sidus coruscat. Multi extra fabularum commenta, à lapsu novas vires resumunt Anthei. Semelne adtulit ipse viris optatum casus honorem? nemo confidat nimium secundis, nemo desperet meliora lapsis. Extincto Vladislao quarto, jam simul Heroicus Ordo Polonicus obliviosis incineratus pulveribus credebatur; non nisi exigua in Domesticis exterisque, annalibus restante sui recordatione, sub multiplici nominum, sive vocabulorum diversitate. Et ecce Serenissimus Augustus Secundus sagax imprimis antiquitatum Polonicarum Indagator, Thaumaturgo planè artificio, ex Aquilinis

cineribus redivivum Phænicem eruit;
 ut nomini proprio famæ perennitatem,
 Reipublicæ immortale decus, fidelita-
 ti Civium emerita præmia provideret.
 Quapropter Anno Salutis millesimo
 septingentesimo quinto, quo horren-
 dus belli Svetici turbo, laceratam ar-
 morum violentiâ Rempublicam in va-
 rias partes traxerat, plurimis Proceri-
 bus *Tykocini* collectis, tanquam in Parr-
 theo omnium Cælitum cultui dicato,
 die prima Novembris, numismata quæ-
 dam aurea, rubicundo opere encau-
 stico elaborata distribuit, eorundem
 pectoribus appendenda. Uni numis-
 matum lateri insculpta spectabatur
 Aquila candida, cum hac Epigraphe:
Pro Fide Rege & Lege: in altero Initia-
 les Nominis Regij literæ A. R. legeban-
 tur.

tur. Brevi postea placuit Majestati, sic innovatum Ordinem reddere magnificentiorem. Unde fabricari mandavit Cruces aureas octoangulares, Gallicanis, Equitum Sancti Spiritus, magnitudine æquales puniceo ac transparente encausto super inductas, extremis marginibus albescentes, quarum latera expansæ alæ candicantis volucris ambiebant, quaternos autem angulos adamantini radij illustrabant, supereminente, desuper Regali diademate, ita fabre factis Crucibus, in albâ ligulâ, fimbriis rubeo colore tinctis variegatâ, à Collo dependentibus exornati Magnates tunc comparuerunt. Verùm tamen Anno millesimo septingentesimo decimo tertio, visum est aliquid augustius, magisq; usitatum; ut singuli Equitum aliter

efformatas Cruces, à sinistro brachio
 sub dextrum, paulò infra cingulum pro-
 tensas, in tænia lymphata, cærulei si-
 ve cyanei coloris quatuor digitorum
 latitudinem complexâ, Russicæ *Sancti*
Andree, Danicæ *Elephantis*, tum Gal-
 licæ *Cordon Bleu* dictæ non absimili
 gestarent. Hic ipse videlicet color
 primitus à Vladislao Loctico paluda-
 mentis Equitum (ut supra diximus)
 fuit attributus. Hunc præ cæteris ma-
 gis honorificum, apud retrolapsam
 antiquitatem extitisse liquet, ex Histo-
 riarum monumentis, nominatim è *Spem-*
neri testimonio. *Ceruleus* (inquit il-
 le) seu *cyaneus*, præcipuus inter alios
 colores; *beneficentiam*, *civilitatem*, *Pacis*
studium, *constans gaudium*, *velocitatem*,
potentiam denotat. Quæ omnia disper-

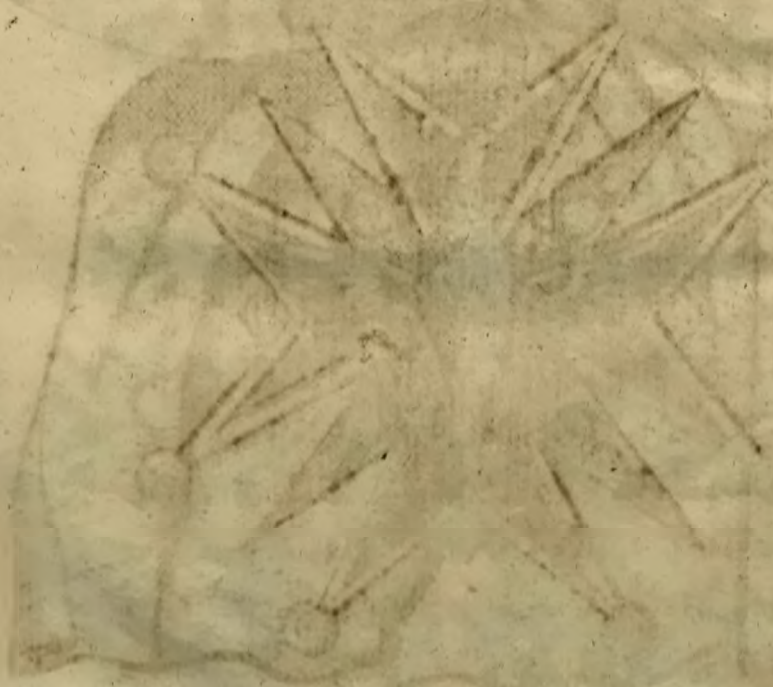
Spemner
folio. 126

Vera delineatio Crucis Aguila Albæ in Thæ
nio Cerulea pendentis. J. Surmachi Sculp.

THE LIBRARY OF THE
MUSEUM OF NATURAL HISTORY
NEW YORK

fa per omnes, si aggregentur in unum,
 virtutibus, qualitatibus, talentis, coro-
 nati Institutoris adæquatè correspon-
 dent. Crucis modernæ differentiam
 à priore facit adempta vertici Corona;
 siquidem locò illius continet Aquilam
 expansam, diadema capiti impositum,
 præferentem, nec non ex adverso mi-
 norem Cruculam circulo vallatam,
 Saxonice innixam gladijs, initialibus
 Nominis Regij literis inarata, cum
 præcitato lemmate: *Pro Fide, Rege &
 Lege*: Accessit sinistro Equitum late-
 ri, quasi ad cordis custodiam excu-
 bans *aurea Stella* justæ magnitudinis
 Phrygio opere contexta, addensatis
 cincta radijs, ipso sui meditullio Cru-
 cem ex argento ductili formatam com-
 prehensens, in cujus extremitatibus ea-
 dem

dem legitur inscriptio: *Pro Fide, Rege & Lege*: Jam verò apud Regem, vicem istarum vocum: *pro Rege*, suppleant hæc dictiones: *pro Grege*. Dies promotionis delectorum ad Equestre munus Heròum ordinariè solet esse illa, quæ anniversarijs plausibus celebrando nomini Regio deputatur, nempe secunda Augusti, vel alia post modicum spacium temporis secutura quamquam extra tale tempus etiam, pro libitu, sive beneplacito Majestatis, data occasione opportunitate inaugurantur. Qualibus autem Cerimonijs solennes ejusmodi Actus expediantur, quandoquidè peculiari cerimoniæ necdum constat: non erit incongruum adnotare. Evocat in lucem sui conspectus Monarcha Sepremum Regni Mare.

[Faint, illegible handwritten text, possibly a library accession number or date.]

reschalcum, vel Ordinis Cancellarium, causâ capiendæ informationis de concurrentibus ad Ordinem subjectis; quorum habitâ connotatione, & intra privatos lares maturè perpensâ; determinat aliquos ex Competitoribus, partim ibidem propositos; partim priùs è speculâ altissimæ reflexionis prævisos, intimatq; eidem Mareschalco; quatenus ita selectis favorem suum denuntiet. Exequitur hic promptè mandatum, præmonendo, seu certificando tum Spirituales tum Sæculares Candidatos, de secutura prope diem inauguratione, speciali Principis Gratiae adscribendâ. Informat præterea pridie; ut in crastinum omnes pro more Gentis Patrio aut extraneo, verùm tamen concoloris nempe purpurei panni vel

Holoferici amictu induti, circa horam ante meridiem decimam ad suum Palatium descendere dignentur. Placuit prudentissimo Principi pro majori dignitatis apparatu rubeum colorem Equitibus attribuere, cum omnibus aliis sit præstantior, *Symbolizat enim nobi-*

Sansevinus.

lissimum Ignis Elementum; post Solem cæteris Cælestibus corporibus lucidiùs; insuper Personis in Supremis Præeminentiis positis, videlicet Summis Pontificibus, Coronatis Capitibus, Cardinalibus, Principibus, Primariis Magistratibus, Regnorumq; Senatoribus ab antiquo est proprius, denotat quoq; congruas Equitibus qualitates, utpotè audaciam, magnanimitatem animi, fortitudinem, generositatem, & charitatem ardentem in DEUM & proximum, correspondet pariter Planetæ
Mar.

Marti, Igni Elemento, tum Cælestibus signis, Arieti, Leoni, & Sagittario. Quàm

primùm juxta conditum tempus convenerint Candidati, in Comitatu Mareschalli pergunt ad Regiam; ubi ante faciem suæ Majestatis Officiosè comparantibus, prævia Laconica allocutione, genuinam benignitatem spirante, confert Princeps Ordinis Insignia. Ex nunc in intimis penetralibus Conclavis Regij adaptantur lateribus Equitum tæniæ undatæ coloris cærulei, cum Cruce Aquilam albam præseferente, adamantibus distinctâ; nec non stella, modo supradicto contexta, super mamillas sinistræ manûs, vestibus affuitur. Prælati Spirituales gestant similem Crucem in medio pectore de cærulea Tænia pendulam, more Gallicano si-

dusq; artificiale, à prioriè minimè di-
 versum lævo lateri affixum. Hinc ju-
 remerito prout in Gallijs Sancti Spiri-
 tûs; ita hic Ordinis Aquilæ albæ Com-
 mendatores appellari deberent. Post
 persolutas grates debitas Majestati, pro
 tanti honoris munere, novâ habitûs
 elegantia ornati Equites subintrant an-
 ticameram, tam extraneorum Ministro-
 rum Procerumve Regni, quàm alia-
 rum exquisitæ extractionis Personarum
 congratulationes audituri; ab antiquio-
 ribus autem Socijs cordialem ample-
 xum, cum osculo genarum in Signum
 initæ Fraternitatis recepturi; Apponi-
 tur deinde sumptuosum epulum, præ-
 missâ salutatione Principis, per Equi-
 tem prioritate temporis Principalior-
 rem, nomine Ordinis universi, & ipso

Re-

Rege, paucis quidem, sed ponderosis-
 verbis humanissimam erga omnes pro-
 pensionem testificante. Mox cuncti
 admittuntur ad exosculandam dexte-
 ram Principis concoloribus eo die vesti-
 mentis præfulgidi, cum hac nonnisi dif-
 ferentiâ, quòd is circumferentias Indu-
 mentorum habeat ex auro, cæteri ex
 argento. Ad extremum dispositis ri-
 tè ferculis, Rex ipse commensalis in ca-
 pite dapfilis tabulæ residet: reliqui Equi-
 tes Senatores, interpositâ notabili di-
 stantiâ, dextrum latus, Ministri verò
 Statûs occupant sinistrum! Officiales
 Regni, ac externi hospites subsequen-
 ter assident secundùm Senium, seu tem-
 pus receptionis in Ordinem, idq; sin-
 guli purpurea chlamyde rubescentes,
 exceptis Ecclesiasticis, qui congruum

suo characteri retinent colorem. Præ-
 ter incorporatos Ordini utriusq; Sta-
 tûs Magnates, nemo hac Nuptiali veste
 destitutus, accumbit mensæ convivali.
 Interim aula tubarum tympanorumq;
 fragore personat. Tria pocula à Se-
 renissimo Architriclino propinantur
 assidentibus: primum quidem in me-
 moriam Instituti Ordinis, cui Senator
 primarius, altero Cratere Regali sani-
 tatis votivo respondet. Secundam
 pateram prælibare solet Majestas pro
 incolumitate Equitum: cui parem vi-
 cissim illi explent, declaratoriam peren-
 naturæ gratitudinis, pro exundantibus,
 Dominatricis munificentiae in se profu-
 sis laticibus, atq; Reipublicæ decoramen-
 tis. Tertius deniq; calix offertur convi-
 vantib, manu Sceptringerâ, apprecatori-

us illibatæ in sequentem Annum sospita-
tis quatenus eâ constanter arridente,
universos commensales optimè valen-
tes ac vegetos lux anniversaria conspe-
ctui Principis sistat præsentēs; quem
pariter epotant omnes cum voto diu-
turni & felicissimi Regiminis Majestati.
Interjecta competente morâ surgitur,
ab epulari mensâ, Regeq; ad interius-
conclavè digressio, quilibet lautè atq;
opiparè refectus ad stationem propri-
am recedit. Præter alias obligatio-
nes, recenter creati Equites, per mo-
dum Tyrocinij, seu Novitiatûs, tenen-
tur gestare toto Trimestri habitum Or-
dinis, particularibus Signis emicantem,
& quidem quotidie: Statutâ contra
transgressores istius Legis mulctâ, licet
levissimâ, quam exigunt antiquiores.
Quan-

Quamquam absq; ullo rigore, pænæ,
 quodocunq; intra parietes Regalis Cu-
 riæ versantur, honorandis ejusmodi ci-
 melijs coruscantes comparent, ad ma-
 iorem Aulæ nitorem conciliandum,
 suæq; dignitatis distinctionem illustrius
 demonstrandam. Hoc tamen ipsum
 non est omnino essentiale, dum modo
 Stella, in Superiore vestimento acu pi-
 cta, semper ac ubivis locorum conspi-
 ciatur. Accumulat insuper specialem
 Equitum observantiam stabilis consue-
 tudo: vi cujus; dispositæ per atria Pa-
 latij, & ad Regiam januam excubiæ, ijs-
 dem transeuntibus, pulverarias elevent
 fistulas, sive (ut militari utar termino)
 arma sua præsentent: cùm eodem tem-
 pore cæteri satellites ad Ordinem sese
 redigant, propter exhibendam amplio-
 rem

EQVES
ORDINIS
A QVILAE

MODERN
POLONICI.
ALBÆ.

ALB. E.
P. TONIC
MODERN

ORDINIS
ECLES.
GALLIE

rem reverentiam. Habet nimirum
 inviolabiles ritus Politica Civilitas; quos
 vel minima lædit omissio. Scrupulo-
 sè servantur urbanitatis Jura, exigua
 eorum transgressione crassam Barbari-
 em redolente. Verùm ad qualitates
 Personarum Ordini Nostro incorpora-
 tarum revertamur. Admissi sunt haud
 pauci Principes ultralimitanei; Vi-
 riq; alienigenæ, tam generis, quàm ho-
 noris excellentiâ præstantiores, præ-
 fertim illi quos probata bonæ viciniæ
 specimina commendant, aut quibus
 cum firma amicitia magis appetenda
 videtur: ut contra ingruentes calami-
 tates queat adferre præsidium. Neq;
 enim solum vulgus amicitias utilitate
 probat; sed Imperiorum omnium pro-
 speritas, mutuæ, ac non sterilis bene-

volentiæ adminiculo solidatur. Quis autem ignorat; quantum Regno nostro iuvamen attulerit Augustissimus Romanorum Imperator, per suppeditatas auxiliares copias, ad eliminandam Sveconum hostilitatem sub Joanne Casimiro, viscera Patriæ depascentem? quemnam latet; quàm opportunè Daniæ Rex, ejusdem Casimiri debili dexterâ jam Sceptrum ægrè versante, ferocissimas Gotici Leonis vires, diversione armorum distraxerit? An non reperiuntur superstites etiamnum oculi, quorum aspectui subjecta Venetorum & Moschorum Colligatio cum Republica nostra reciprocis fruebatur commodis, dum latissimum immortalis gloriæ, totique Christianitati sæcundum aperuit Campum, per celeberrimam Viennensem

Victoriam, Polono Nomini attributam? quis nescit; Electores Brandenburgicos amicabilibus suppetijs, ad usq; confinia Poloniæ ultra Camenecum protensis, contra infideles, pro Aris ac focus nostris, aliquando strenuè militasse? cuinam ignotum esse potest, Curlandiæ Duces, fidos Regni Feudatarios, partim submissis legionibus, partim personaliter, adversus juratos hostes Crucis, & Svecos, cum discrimine propriarum ditionum, Castra Polonica haud sine palpabili fructu auxisse, imò totam illam, nec non Prussicam Nobilitatem, minimè degenerem fortissimorum quondam Equitum Theutonicorū stirpem, paribus nobiscum in Regno prærogativis gaudentem, non tantum antiquitate & claritate originis, sed

generosis quoq; actionibus, in exercitiis Poloniae ac Litvaniae, per varias occasionum circumstantias, quid valent humeri, praesertim unita virtute conglutinati, propalam Orbi multoties ostendisse? firmavit solidius indissolubilem unionem inclyta haec Provincia; cum stante ad praesens nova sui ordinatione; pro defensione Reipublicae, in casu cujusvis belli, certa subsidia perenniter duratura, ex animo decrevisset. Omitto plura à conterminis potentij in rem Poloniae derivata emolumenta, quotiescunq; delicato fœderis nexu nobis eas officiosè scivimus obstringere. Nullum enimverò adeo efficacem ad attrahenda Ferramenta Magnetem parturivit natura; qualis est amor socialis, rigido chalybe duriora

cor.

corda emolliens & vi suavi ad intimam pelliciens confidentiam. Indissolubilius Gordio nodo est vinculum charitatis, quia nec acutissimo scinditur acinace. Subtiles equidem ac aranearum telis vix absimiles videntur pectorales heroicarum Confraternitatum vitæ; sed longè fortiùs Collegas devinciunt, quàm famosa Gallicani Herculis catena. Parum proinde providam; minus circumspectam imò penitùs in curiam salutis, & integritatis suæ Lechiam quilibet in perscrutandis arcanis Politicis Centoculus Argus judicaret; si Spartanis tantùm circumdata mænibus, nullisq; propugnaculorum fidens machinis, utpotè patentium camporum Domina; hæc saltim reciprocae inter vicinas Nationes dilectio-

nis fortalitia, Militaribus tænijs tanquam funiculorum dimensione delineata erigere negligeret. Decidant jam perspicacissima Ethicorum ingenia, utrùm Secundissimus Regnator Sarmatiæ Augustus Secundus supremum Civilis prudentiæ gradum non attigerit; quando pro stabiliendo circumsitæ propinquitatis favore, ex Paterna planè circa bonum publicum sollicitudine, extraneos quosdam Principes Virosq; Illustres ad Insignia Ordinis Aquilæ albæ benignè admittit? quænam autem adlectis in Ordinem præscripserit jura Quiritibus? supervacaneum censeo inquirere, quandoquidem optimè penetravit ingenuam subjectorum sibi Civium indolem, quantò libertate eminentiorem, tanto Dominantibus fide-

fideliozem. Sufficiunt illis Leges Pa-
 triæ ne multitudo novellarum Legum,
 arguat corruptionem Reipublicæ. Spon-
 tē Monarchis obtemperant, quos haud
 inviti eligunt, & connaturalis Genti
 Martialis genius minimē præceptorum
 stimulis indigens ad generosas resolu-
 tiones supplet vicem urgentissimi in-
 citamenti. Pretiosum nihilomin, Gratiæ
 Coronatæ donariū, distinctivū scilicet
 characterisatarum Personarum gesta-
 men, quò plures è numero Signatorum
 condecorat, eò securior arrha seu pi-
 gnus est tenerrimi erga Rempublicam
 amoris, strictius Majestatis cum liber-
 tate ligamentum, & nunquam inter-
 morituræ tessera gratitudinis, nonni-
 si perpetuis cordium vectigalibus So-
 lio persolvendæ. Interim attentius-
 di-

discutiendo usitatas Ordini nostro consuetudines, facile advertimus, conformes esse Institutis Equitum à Vladislao quarto instauratorum. Utrobiq; nimirum æqualis numerus Conso-
daliū, septuaginta duos non excedens, utrobiq; genus alto à sanguine Divūm, celsoq; Jovem de Sanguine ducens, utrobiq; Solis Poloniæ Regibus competens Supremus Ordinis Principatus omnimodam ferè indicat paritatem. Huc spectat communè Vladislavianis Equitibus & nostro Cætui Augustissimæ Virginis DEI Paræ Patrocinium; Insignia sumptu Principis comparata, suffragia animabus Defunctorum præstanda, color vestimentorum Superiorum purpureus, Inferiorum albus, Militare obsequium ad Fidei, Regis,

gis, ac Legis defensionem expeditum. Nequaquam ab eadem harmonia dissonat munifica Captivorum & Egenorum sublevatio, allocutio Majestatis ab ore antiquioris Equitis procedens; osculum Regiæ manûs, instructio solennis Epuli, Prioritas (exceptis Senatoribus) juxta senium promotionis observanda; in sola duntaxat universi Ordinis annua Festivitate, salvis, in cunctis alijs occasionibus quorumcunque Officialium præeminentijs, atq; præcedentijs antiquo Palatinatum ac Terrarum usu receptis; restituuntur, à Successoribus Equitum sublatorum, è vivis, characteristica gestamina Principi. Admittuntur Personæ Spirituales, non excluduntur extranei, quos nominis magnitudo, intemerata probitas,

Z

aut evidens commendat utilitas. Si-
quidem ergo Ordo noster per Serenif-
simum Augustum Secundum feliciter
Regnantem sub vetustissimo Aquilæ
albæ agnomine, & Protectione Virgi-
nis Immaculatæ, propriorum Oraculo
Labiorum proclamatæ Reginae Polonia-
rum, circa initium præsentis sæculi re-
stabilitus, cum Vladislaviana Societa-
te, paucis duntaxat exceptis vel immu-
tatis convenit, novâ Sedis Apostolicæ
Approbatione (post obtentam pridem
operâ Georgij Ossolińscij, celeberrimi à Vladislao quarto & Republica
Oratoris) minùs poterit indigere.
Ex dictis hætenùs legitime inferet be-
nevolus Lector; reinstitutionem istius
Ordinis, suspectæ aliàs novitatis crism
nequaquam formidare. Nam nihil ta-

le profitetur, quod non sit antea in Polonia practicum, non domesticis exoticisq; annalibus decantatum, non alijs Christianis Regionibus optimè expolitis commune, non à Vicario CHRISTI confirmatum. Quinimò nec censorius quispiam Aristarchus aliquid hìc potest carpere, tanquam juribus liberæ Reipublicæ præjudiciosum; mox enim similibus exemplis mordaciorem linguam hebetabit. Convertat curiosam deterfa albugine livoris pupillam in Venetorum Rempublicam, inter Politicas Christianitatis Communitates liberrimam, in manutentione Avitarum Libertatum sapientissimam, in retinenda æqualitate contra fastum ac ambitionem Magnatum exactissimam, quandoq; etiam severissimam! hæc ni-

hilominus præter Senatorias Curules, aliaq; Officia confert Ordinem Sancti Marci Equitum, gestantium numisma aureum, effigie ejusdem Evangelistæ insignitum, cum inscriptione: *Pax tibi Marce Evangelista meus.* Ibidem Equites *Stole aureæ* nuncupati creantur, qui portant super brachium sinistrum Stolum ad usq; genua pendentem ab utraq; parte acu pictam, nec tamen inde ullum Jurium suorum libertati innixorum, aut æqualitatis patitur præjudicium. Generosi videlicet animi (teste Julio Cæsare) magis honorificis Insignibus, quàm æstimabilibus obryzo muneribus, vel pretiosis lapidibus, vel opibus, ex Regum thesauro in benemeritos dispersis contentantur. Resuscitata itaq; in Regno
no.

nostro Equestris Societas; non solum
 Juribus Patrijs minimè adversatur, sed
 potius jura tuetur, splendorem Gentis
 dilatat, vicinorum amicitiam fovet, Ci-
 ves ad honestam rectefactorum exci-
 tat æmulationem. Unde exigit Justi-
 tia, ut omnes Regni Ordines, tam pro-
 fuso in amplificanda sua decora Re-
 gio Nomini solennissimam grati animi
 demonstrationem, publicis ad feram.
 posteritatem fastis inscribant. Jam si
 libeat extra Delphicas Cortinas forma-
 re vaticinia; citra erroris periculum
 ominari licet, constantem tam eximij
 Ordinis durationem, nunquam ulterio-
 ribus ruinis involvendam. Reges ni-
 mirum Poloniæ, longa serie Thronum
 occupaturi, erunt illius Nutricij, nutan-
 temq; (quod absit) velut Atlantes

sustentabunt, exterorum Principum Procerumve Coronata aut Mitrata Capita eidem adscripta fulcient, fortissimæ Statûs rationes manutenebunt, Congressus Publici, uti nunc ita & in posterum in perpetuo vigore conservabunt. Quis ambigere potest, ipsam Serenissimam Domum Saxonicam à tanto Regij Nominis monumento, fatalem amolituram Catastrophen, imò eidem in memoriam celeberrimi Principis æviternam provisoriam indemnitatem. Quo casu autem Polonia Inaugurationem præfatam aboleri permetteret, Jusq; conferendi Insignia (paucis immutatis) ultralimitaneos ad Principes delaberetur; o quam probrosæ ignominiae stigma! quàm enormis ignaviæ nota pulcherrimæ Genti inureretur.

Quin-

Quinimò ex ratione Statùs multum
 nocivæ provenirent consequentiæ, si
 talium honoris Insignium distribuendi
 potestas, cum detrimento prærogativæ
 Regum Sarmatiæ, transfiret ultra Regni
 limites, & Ordo Lechicus, in altissimo
 splendoris meridie constitutus, alium
 præter Poloniæ Regem, Planetarum
 suorum Principem adorare cogeretur.
 Interea gratum fore curioso Lectori
 existimo, cum syllabum Equitum Aquilæ
 albæ, non jam secundum antiquita-
 tem Institutionis, sed juxta seriem di-
 gnitatum ac Officiorum Regni, in sub-
 sequenti Capite posuero.

C A P U T XI.

*Equites viventes ac defunctos intra
 & extra Regnum Poloniæ recenset.*

Se.

Serenissimus & Potentissimus **AUGU-**
STUS II. DEI Gratiâ Rex Poloniæ
 Magnus Dux Lithvaniæ &c: ac Elector
 Saxoniz, Supremus Ordinis Princeps
 Caput & Institutor.

Equites.

Fridericus Augustus Regius Poloniæ
 & Electoralis Saxoniz Princeps.

Fridericus Regij Principis Filius.

Janussius Dux in Wiszniowiec Castel-
 lanus Cracoviensis.

Franciscus Wielopolski Palatinus Cra-
 coviensis.

Ludovicus Pociey Palatinus Vilnensis
 Supr: Exer: M. D. L. Dux.

Georgius Lubomirski Palatinus San-
 domiriensis.

Casimirus Dux Czartoryski Castellanus
 Vilnensis. Ca-

Casimirus Ogiński Palatin, Trocensis.
 Joannes Sapieha Castellanus Trocensis.
 Josephus Potocki Palatin, Kijoviensis.
 Joannes Jabłonowski Palatinus Russiæ.
 Michaël Potocki Palatinus Volhyniæ.
 Stephanus Humiecki Palatin, Podoliæ.
 Joannes Tarło Palatinus Lublinensis.
 Franciscus Załuski Palatinus Plocensis.
 Michaël Sapieha Palatinus Podlachiæ.
 Francisc, Bieliński Palatin, Culmensis.
 Boguslaus Łubiński Castellanus Sando-
 miriensis.

Josephus Mniszech Supremus Ma-
 reschalcus Regni.

Alexander Sapieha Suprem, Marechal-
 cus M. D. L.

Joannes Szembek Cancellarius Regni.

Michaël Dux in Wiszniowiec Can-
 cellarius M. D. L.

Joannes Lipski Procancellarius Regni,
& *Ordinis Cancellarius Ecclesiasticus.*

Michaël Dux Czartoryski Procancellarius M. D. L.

Maximilianus Ossoliński Thesaurarius
Supremus Regni.

Stanislaus Poniatowski Thesaurarius
Supremus M. D. L.

Stephanus Potocki Mareschalcus Curiae Regni.

Paulus Dux Sanguszko Mareschalcus
Curiae M. D. L.

Christophorus Towiański Succamerarius Regni.

Boguslaus Donhoff Succamerarius
M. D. L.

Antonius Moszyński Thesaurarius Curiae Regni.

Joannes Branicki Vexillifer Regni.

Ale.

Alexander Lubomirski Ensifer Regni.

Michaël Dux Radziwiłł Præfectus Stabuli M. D. L.

Michaël Bieliński Pincerna Regni.

Georgius Lubomirski Notarius Campestris Regni.

Theodorus Lubomirski Capitaneus-Scepusiensis.

Augustus Dux Czartoryski Generalis Gvardiæ Regni.

Ministri Saxonici.

Woldemar Baron de Lovendal Supremus Mareschalcus Curiae Saxonicae.

Petrus Comes Lagniasco.

Augustus Comes Wackerbarth.

Christophorus Comes Manteuffel.

Antonius Comes Lutzelburg.

Carolus Comes Hoymb Legatus Regius
in Gallia.

Carolus Comes Flodroff.
 Josephus Marchio de Fleuri.
 Henricus Comes de Freyse.
 Joanes Adolphus Lofs Mareschalcus
 Aulicus S. R. M.

Equites extra Regnum.

Fridericus Electoralis Princeps Brandeburgicus.
 Adolphus Dux Saxo-Weysfensels.
 Georgius Dux Saxo-Barbienfis.
 Henricus Dux Saxo-Mersburgensis.
 Augustus Dux Saxo-Weymariensis.
 Mauritius Dux Saxo-Neostadiensis
Ecclesiasticus.
 Georgius Marchio Brandenburgensis
 de Bareyt.

Ludovicus Dux Wirtembergensis.

Vilhelmus Dux Hasso-Casselenfis.

Augustus Dux Anhaltinus.

Mauritius Comes de Saxonia.

Georgius Eques de Saxonia. *Filij Naturales*

Comes Rutowski. *Regij.*

Dux Albani in *Italia*.

Dux Basilius Doszhoruki in *Moschovia*.

Dux Wafil Wolodimirowicz Doszhoruki in *Moschovia*.

Dux Sergius Doszhoruki in *Moschovia*.

Dux Joannes Alexieiewicz Doszhoruki in *Moschovia*.

Erdmannus Comes de Promnitz.

Comes Königseck.

Comes de Wratislau.

Leopoldus Comes de Waldszteyn.

Generalis Groncau in *Prussia*.

Georgius Dux Trubecki in *Moschovia*.

Comes Basilius Sołtykow in *Moschovia*.

Comes Gabriel Gołowkin Cancellarius in *Moschovia*.

Jacobus Comes Brufs Feltmareschalcus in *Moschovia*.

Equites Extincti.

Petrus I. Czar Moschoviæ.

Catharina ejus Conjux.

Petrus II. Czar Moschoviæ.

Alexius Princeps hæreditarius Moschoviæ.

Josephus Dux Saxoniae.

Alexander Dux Mężykow.

Petrus Szafirow.

Dux Galiczyn in *Moschovia*.

Co

Comes Tolstoy in *Moschovia*.

Generalis Seyszan in *Hispania*.

Hieronimus Lubomirski Castellanus
Cracoviensis Supremus Dux Exer-
cituum Regni.

Adamus Sieniawski Castellanus Cra-
coviensis Supremus Exercituum
Regni Dux.

Georgius Lubomirski Palatinus Cra-
coviensis.

Casimirus Sapieha Palatinus Vilnen-
sis.

Stanislaus Morfztyn Palatinus Sando-
miriensis.

Stanislaus Donhoff Palatinus Polo-
censis Campi-Dux Exercituum M.
D. L.

Alexander Łaszc Palatinus Beżen-
sis. Steph: Potocki Palatin, Beżen,
Sta.

Stanislaus Rzewuski Palatinus Belzen-
sis Supremus Exercituum Regni
Dux.

Joannes Dux Radziwiłł Palatinus No-
vogrodensis.

Stanislaus Chomętowski Palatinus
Mazoviæ Campi-Dux Exercituum
Regni.

Jacobus Rybiński Palatinus Culmen-
sis.

Petrus Kczewski Palatinus Mariebur-
gensis.

Casimirus Bieliński Supremus Ma-
reschalcus Regni.

Carolus Dux Radziwiłł Cancellarius
M. D. L.

Joannes Przebendowski Supremus
Thesaurarius Regni.

Jacobus Dunin Referendarius Regni.
Vla-

Vladislaus Dąbski Marechalculus Cu-
riae Regni.

Jacobus Comes de Fleming Praefectus
Stabuli M. D. L.

Dux Replin Gubernator Rigenfis.

Gregorius Dux Dołhoruki.

Comes de Fitzdom Praefectus Stabuli
Saxoniae.

Christophor, Comes de Vatzdorf Prae-
fectus Aerarij Saxoniae.

Alios praesertim in exteris è vivis
sublatos, si qui sunt non memoramus
nam ad manum non habemus.

C A P U T XII.

*Syllabum Regum Poloniae, Senatorum
ac Officialium Regni exhibens.*

Cum verò Serenissimi & Potentissimi
Reges Poloniae Supremi Ordinis

Bb

Di.

Distributores & Caput sint, Senatores verò, Ministri Statûs, Officiales ac Dignitarij Regni, Magni Ducatûs Litvaniæ; eisquè annexarum Provinciarum, sint quoddam Seminarium, ex quibus creantur Equites ejusdem Ordinis, non devium credo continuam, Regum Successionem, ac Senatorum & Officialium Ordinem recensere.

Reges Poloniæ.

Lechus I.

Visimirus.

Duodecem Palatini.

Cracus.

Lechus II.

Venda.

Duodecem Palatini.

Premyslaus seu Lesco I.

Le-

Lescus II.
 Lescus III.
 Popielus I.
 Popielus II.
 Piaſtus.
 Zemovitus.
 Lescus IV.
 Zemomyſus.
 Mieciflaus I. Princeps Chriſtianus.
 Boeſlaus Chrobry primus Rex
 Poloniæ.
 Mieciflaus II. Rex Poloniæ.
 Caſimirus I. Rex.
 Boeſlaus II. Rex dictus audax, ex-
 authorat9: ob necem Divi Staniflai.
 Vladiflaus Hermannus illius Frater
 Princeps.
 Boeſlaus III. Krivouſtus.
 Vladiflaus dictus Sputator.

Boleslaus IV. Crispus.
 Miecislavus III. Senex.
 Casimirus II. Justus.
 Lescus V. albus.
 Boleslaus Pudicus.
 Lescus Niger.
 Henricus Probus.
 Premyslaus II. qui titulum Regium
 reassumpsit.
 Venceslaus Bohemus.
 Vladislavus Locticus.
 Casimirus Magnus.
 Ludovicus Hungarus.
 Hedvigis cum Vladislao Jagiellone.
 Vladislavus Jagiellonides.
 Casimirus Jagiellonides.
 Joannes Albertus.
 Alexander.
 Sigismundus. I.

Sigismundus II. Augustus.

Henricus Valesius.

Stephanus Bathoreus.

Sigismundus III.

Vladislaus IV. Sigismundi Filius.

Joannes Casimirus.

Michaël Korybuth Wiszniowiecki.

Joannes III. Sobieski.

Augustus II. Elector Saxoniae.

Senatores & Ministri Statûs Regni & Magni Ducatûs Lithvaniae suo Ordine.

Archiepiscopus Gnesnensis Primas,
primusq; Princeps.

Archiepiscopus Leopoliensis.

Bb 3

Epi.

Episcopus Cracoviensis Dux Severiæ.

Episcopus Vladislaviensis & Pomeraniæ.

Episcopus Vilnensis.

Episcopus Posnaniensis. | alternant.

Episcopus Plocensis.

Episcopus Varmiensis & Sambi

ensis. S. R. I. Princeps.

| alternant.

Episcopus Luceoriensis & Bre-

stenfis.

Episcopus Premysliensis.

Episcopus Samogitiæ seu Miednicensis.

Episcopus Culmensis & Pomeraniæ.

Episcopus Chelmsensis.

Episcopus Kijoviensis & Czernicho-

vienfis.

Episcopus Camenecensis.

Episcopus Smolenscensis.

Episcopus Livoniæ & Piltinensis.

Senatores Sæculares.

Castellanus Cracoviensis.

Palatinus Cracoviensis.

Palatinus Posnaniensis.

Palatinus Vilnensis.

| alternant.

Palatinus Sandomiriensis.

Castellanus Vilnensis.

Palatinus Califfiensis.

Palatinus Trocensis.

Palatinus Siradiensis.

Castellanus Trocensis.

Palatinus Lencicensis.

Capitaneus Generalis Samogitiæ.

Palatinus Brestensis, Kujaviensis.

Palatinus Generalis Kijoviensis.

Palatinus Inovladislaviensis.

Palatinus Generalis Ruffiæ.

Palatinus Volhyniæ.

Pa.

Palatinus	Podoliæ.
Palatinus	Smolenscensis.
Palatinus	Lublinensis.
Palatinus	Polocensis.
Palatinus	Belzensis.
Palatinus	Novogrodenfis.
Palatinus	Plocensis.
Palatinus	Vitebscensis.
Palatinus	Generalis Masoviae.
Palatinus	Podlachiae.
Palatinus	Ravenfis.
Palatinus	Brestianensis.
Palatinus	Culmenfis.
Palatinus	Mscislaviensis.
Palatinus	Marieburgensis.
Palatinus	Bractaviensis.
Palatinus	Pomeraniae.
Palatinus	Minscensis.
Palatinus	Livoniae.

Palatinus Czernichoviensis.

Notandum quòd tres Castellani nimirum Cracoviensis, Vilnensis, & Trocensis, & unus Capitaneus Samogitiæ inter Palatinos stalla sua in Senatu occupant.

Castellani Majores.

Castellanus Pofnaniensis.

Castellanus Sandomiriensis.

Castellanus Califfiensis.

Castellanus Woynicensis.

Castellanus Gnesnensis.

Castellanus Siradiensis.

Castellanus Lenciciensis.

Castellanus Samogitiæ.

Castellanus Brestensis Cujaviensis.

Castellanus Kijoviensis.

Castellanus Inovladislaviensis.

Cc

Ca.

Castellanus Leopoliensis.
 Castellanus Voſhyniæ.
 Castellanus Kamenecensis.
 Castellanus Smolenscensis.
 Castellanus Lublinensis.
 Castellanus Polocensis.
 Castellanus Beſzensis.
 Castellanus Novogrodenſis.
 Castellanus Plocensis.
 Castellanus Witebscensis.
 Castellanus Czernensis.
 Castellanus Podlachiaë.
 Castellanus Ravenſis.
 Castellanus Brestianensis.
 Castellanus Culmenſis.
 Castellanus Mſciſſaviensis.
 Castellanus Elbingensis.
 Castellanus Braclaviensis.
 Castellanus Gedanensis.

Castellanus Minscensis.

Castellanus Livoniæ.

Castellanus Czernichoviensis.

Officiales Majores feu Ministri Statûs Sena- tores.

Supremus Mareschalcus Regni.

Supremus Mareschalcus M. D. L.

Cancellarius Regni Supremus.

Cancellarius M. D. L. Supremus.

Procancellarius Regni.

Procancellarius M. D. L.

Thesaurarius Supremus Regni.

Thesaurarius Supremus M. D. L.

Mareschalcus Curia Regni.

Mareschalcus Curia M. D. L.

Castellani Minores.

Castellanus Sandecensis.
 Castellanus Medirecensis.
 Castellanus Vislicensis.
 Castellanus Biecenfis.
 Castellanus Rogozinensis.
 Castellanus Radomienfis.
 Castellanus Zavichostenfis.
 Castellanus Lendenfis.
 Castellanus Sremenis.
 Castellanus Zarnovienfis.
 Castellanus Małogostenfis.
 Castellanus Wielunensis.
 Castellanus Premysliensis.
 Castellanus Halicienfis.
 Castellanus Sanocensis.
 Castellanus Chełmensis.
 Castellanus Dobrzynensis.

Ca.

Castellanus Połaniecensis.
 Castellanus Premetenfis.
 Castellanus Crivinenfis.
 Castellanus Czechovienfis.
 Castellanus Naclenfis.
 Castellanus Rospirienfis.
 Castellanus Biechovienfis.
 Castellanus Bidgostienfis.
 Castellanus Bresinenfis.
 Castellanus Kruświcenfis.
 Castellanus Oświećimenfis.
 Castellanus Camenenfis.
 Castellanus Spicimirienfis.
 Castellanus Inovlodenfis.
 Castellanus Kovalienfis.
 Castellanus Santocenfis.
 Castellanus Sochaczovienfis.
 Castellanus Varšavienfis.
 Castellanus Gostinenfis.

Castellanus Visnenfis.

Castellanus Racionscensis.

Castellanus Sierpscensis.

Castellanus Wiszogrodensis.

Castellanus Rypinensis.

Castellanus Zakroczymensis.

Castellanus. Ciechanovienfis.

Castellanus Livenfis.

Castellanus Slonscensis.

Castellanus Lubaczovienfis.

Castellanus Konariensis Siradiensis.

Castellanus Konariensis Lenczyen-

Castellanus Konariensis Kujavien-

fis.

Officiales Equestris Or- dinis Regni & M. D. L.

Supremus Dux Exercituum Regni,

Su

Supremus Dux Exercituum M. D. L.
 Dux Campestris Exercituum Regni.
 Dux Campestris Exercituum M. D. L.

Si non sunt Senatores
 sunt Ministri Statûs
 Equestris Ordinis.

Secretarius Major Regni. ||
 Secretarius Major M. D. L. | *Ecclesiastici.*
 Referendarius Regni Spiritualis.
 Referendarius M. D. L. Spiritualis.
 Referendarius Regni Sæcularis.
 Referendarius M. D. L. Sæcularis.
 Succamerarius Regni
 Succamerarius M. D. L.
 Thesaurarius Curix Regni.
 Thesaurarius Curix M. D. L.

Ve.

Vexillifer Regni Supremus.

Vexillifer M. D. L. Supremus.

Enfifer Regni.

Enfifer M. D. L.

Præfectus Stabuli Regni.

Præfectus Stabuli M. D. L.

Præfectus Culinæ Regni.

Præfectus Culinæ M. D. L.

Pocillator Regni.

Pocillator M. D. L.

Incisor Regni.

Incisor M. D. L.

Dapifer Regni.

Dapifer M. D. L.

Subdapifer Regni.

Subdapifer M. D. L.

Pincerna Regni.

Pincerna M. D. L.

Venator Supremus Regni.

Ve-

Venator M. D. L. Supremus.
 Notarius Campestris Regni.
 Notarius Campestris M. D. L.
 Castrorum Regni Metator.
 Castrorum M. D. L. Metator.
 Praefectus Vigilium Regni.
 Praefectus Vigilium M. D. L.
 Magister Artilleriae Regni.
 Magister Artilleriae M. D. L.
 Notarii quatuor M. D. L.
 Regens Cancellariae Majoris Regni.
 Regens Cancellariae Majoris M. D. L.
 Regens Cancellariae Minoris Regni.
 Regens Cancellariae Minoris M. D. L.
 Vexillifer Curiae Regni.
 Vexillifer Curiae M. D. L.
 Instigator Regni.
 Instigator M. D. L.
 Vice-Praefectus Stabuli Regni.

Vice-Præfectus Stabuli M. D. L.
 Notarius Decretorum Cancellariæ
 Regni.

Notarius Decretorum Cancellariæ
 M. D. L.

Vice-Instigator Regni.

Vice-Instigator M. D. L.

Notarius Thesauri Regni.

Custos Thesauri Regni.

Metator Castrorum Campestris
 Re-gni.

Metator Castrorum Campestris
 M. D. L.

Præfectus Vigiliū Campestris Re-
 gni.

Præfectus Vigiliū Campestris
 M. D. L.

Venator Curiae Regni.

Venator Curiae M. D. L.

No.

Notarius Major Regni.

Quæstor M. D. L. aliàs Skarbny.

Hi omnes Officiales ex Nobilissimis accipiuntur Familijs; quidam de loco, non habendo certum lege præscriptum, inter se disputant.

Dignitarii Palatinatum ac Terrarum Regni & Magni Ducatûs Litva- niæ.

Succamerarius.

Capitaneus cum Jurisdictione, in
Majori verò Polonia vocatur Ge-
neralis Majoris Poloniæ, Capitane-

us Cracoviensis, Generalis Minoris
Poloniæ, Capitaneus Camenecen-
sis dicitur Generalis Podoliæ.

Vexillifer.

Judex Terrestris.

Dapifer.

Pocillator.

Subjudex Terrestris.

Subdapifer.

Pincerna.

Venator.

Tribunus.

Notarius Terrestris.

Ensifer.

Officiales Castrenses.

Thesaurarij Minores.

Quæstores sive Custodes Thesauri.

Capitanei sine Jurisdictione.

In Magno Ducatu Litvaniæ sunt Mareschalli Districtuum, & Tivuni Palatinatum & plures alij diversi à Polonicis Officiales, quos longum esset enumerare. In Litvania Capitaneus præcedit passim Succamerarium. In Prussia quoq; Ensifer, tum Thesaurarius seorsivus; posterioris Officium, sæpius cum Senatoria ejusdem Provinciæ dignitate conjungi solet. Ejusdem Ducatûs publicorum congressuum perpetuus Præses est Episcopus Variemensis, Sacri Romani Imperij Princeps.

Hos sequuntur Officiales Militares domestici & externi Authoramenti, veluti Colonelli, Regimentarij, Generales locum tenentes, Majores &c: Sic libertas campi Domina, veluti colle-

ctis ex campestri amplitudine diversis floribus, diversorum Officialium fascibus Polonam ornat Rempublicam; ut eam Orbi Reginam exhibeat investitu splendido, ipsa varietate conspicuo. Si verò sidera sunt flores Cælorum; certè polares hortos æmulatur Polonia, ubi inter pulcherrimam dignitatum subordinationem, alia est claritas Solis, alia Lunæ, alia stellarum: imò stella à stella differt in claritate. Enimverò cede funesta semper discordia! delectat equidem consona Statuum varietas, sed cruciatur tua dissensio.

COROLLARIUM

Celebriores in Christianitate Heroicos Ordines nunc, vel olim florentes succinctè enumerans.

Agni DEI Ordo in Svecia. Joannes ^{*Agni.*}
 Magnus Rex Sveciæ, Anno millesimo ^{*DEI in*}
 quingentesimo sexagesimo quarto, die ^{*Svecia*}
 decima Julij, sub coronationem suam. ^{*1564*}
 Upsaliæ honoravit hoc Insigni plurimos Proceres. Torques constabat circulis coronatis, sustentatis à Leonibus, à quo dependebat Salvatoris Effigies in.

inferius verò Agnus DEI cum labaro, ut pingi solet cum inscriptione: *DEUS Protector noster*. Sed jam extinctus est.

Alæ Sancti Michâélis Ordo.

1171.
In Portu-
gallia.

Institutus Anno Domini millesimo centesimo septuagesimo primo, per Alphonsum primum Regem Portugalæ, in memoriam visibilis Protectionis hujus Sancti Archangeli, in conflictu contra Mauros, Anno millesimo centesimo trigesimo nono. Symbolum Ordinis fuit, Crux rubea in forma gladij, tum Lilia punicea vestibus albis assuta, cum Lemmate: *Quis ut DEUS?* aliqui scribunt Lilia extitisse
au.

aurea & esse institutum Ordinem ab Alphonso Rege Portugalliæ, circa Annum millesimum centesimum sexagesimum quintum, super Pallijs albis Equitum conspiciebatur ala coloris purpurei in circulo radiato aureo. Sequebantur Institutum Sancti Benedicti & Cisterciensium. Sed & iste Ordo evanuit.

Alcantaræ in Hispania Equites orti sunt ex Ordine, quem Famefius Fernandus unus è Procerib, Legionensibus, sub auspicijs Ferdinandi Regis instituit contra Mauros. Primùm inditum eis à Castello *nomen Sancti Juliani de Pyrario seu Du Poiries*. Rex Protectorem se Ordinis declaravit, dato diplomate Anno millesimo centesimo septuagesimo sexto, Pontifices autem

1176. in
Hispania.

Ee

Ale-

Alexander tertius, & Lucius tertius Anno millesimo centesimo octogesimo tertio confirmaverunt. Utebantur Equites *Pyro viridi* in area ovali aurea, quam sustinebat Crux liliata viridis in scuto aureo, quæ deinde sola retenta est. Demùm Alcantaram ad fluvium Tagum concessit eis Alphonsus duodecimus; & quia locus ille prius ad Calatravenses spectabat; ob eam rationem hisce eos subjecit. Duas manicas ferreas ex Calatravensium hieroglyphicis assumpsisse dicuntur. Demùm obtinuêre, ut sinistræ parti pectoris imponerent Crucem liliatam viridem. Adrianus sextus in sui quondam Discipuli Caroli quinti favorem, tres Ordines, scilicet Sancti Jacobi, Calatravæ, & Alcantaræ, in perpetuum

Coronæ Castilianæ inferuit. Quam
concessionem alij attribuunt Alexan-
dro sexto in gratiam Ferdinandi &
Isabellæ.

Alexandri Nevenfis seu Newski ^{1725. in}
Czari quondam Moschorum, à quibus ^{Moscho}
ut Sanctus colitur, in Monasterio ad ^{via.}
Nevam fluvium, institutus Ordo An-
no millesimo septingentesimo vigesimo
quinto à Catharina Vidua Petri pri-
mi Czari Moschoviæ, circa solennia
Nuptiarum Filiae suæ elocatæ Duci Hol-
statiæ Gottorpiensi; insignia Ordinis
sunt, Tænia rubra cum Cruce ejusdem
coloris icone dicti Alexandri insi-
gnita, nec non stella argentea acu pi-
cta ad sinistrum latus Equitum. In
hunc Ordinem adlecti sunt ex Polo-
nis, *Antonius Comes Sapieha Capita-*

neus Merecensis, Petrus Sapięha Capitaneus Zdzitoviensis, & Christophorus Urbanowicz Generalis Major Exercituum Russię.

1643 in
Svecia.

Amaranthę Ordo à Christina Regina Svecię institutus Anno millesimo sexcentesimo quadagesimo quinto, Insigne Ordinis erat Circulus laureatus, in quo legebantur verba. Dolce Nella Speranza, in medio verò videbantur intermixtę literę A. adamantibus distinctę. Vladislaus quartus Rex Poloniae fuit de numero ejusdem Ordinis Equitum. Nomen sumpsit à certâ Domicella hujus Nominis, Christinę Reginę chara. Et hic Ordo ampliùs non extat.

499 in
Gallia.

Ampullę seu Sancti Remigij in Gallia Ordo, in memoriam allati Cęlitus ejusdem

dem vasculi ad Baptismum Clodovæi
Regis Galliæ, Anno quadringentesi-
mo nonagesimo nono institutus. Hic
Ordo quatuor Baronibus, de Terriger,
de Bellestre, de Sonastre & de Lom-
versy Vasallis Abbatix Sancti Remigij
(quæ Rhemis est) proprius notatur,
Cruce aureâ opere encaustico albo or-
natâ, cujus quatuor angulis totidem
flores lilij inferuntur, ipsi verò Cruci
incumbit effigies Columbæ ampullam
manu porrectam rostro apprehenden-
tis. Hanc Crucem ex fasciola serica
nigra suspensam, tum Collo, tum etiam
pallio affixam gestant, cùm ampulla
ad Coronationem Regum defertur ean-
dem comitantur.

Sancti Andreae vel Cardui Ordo Sco-
ticus est, cujus origo adscribitur appa-
ri-

1369 in
Scolia.

ritioni factæ Regi Scotiæ, qui Crucem
 eo situ quo Sanctus Andreas Marty-
 rium pertulit, lucidam in Cælo vide-
 rat, victoriæ adversus Scotos auguri-
 um. Unde Crucem in arma & vexil-
 la Scotica relatam referunt, & Equi-
 tes titulo Andreæ institutos. Torques
 constat floribus Cardui & folijs plu-
 ribus connexis dependente Sancti An-
 dreæ Imagine in figura ovali cum in-
 scriptione. *Nemo me impune læcessit.* Re-
 fertur Institutio hujus Ordinis ad An-
 num millesimum trecentesium sexa-
 gesimum nonum. Jacobus secundus
 Rex Angliæ jam fere collapsum resu-
 scitavit, Anno millesimo sexcentesi-
 mo octogesimo septimo, signum digni-
 tatis nunc est Tænia viridis Diagonaliter
 dependens, cum numismate San-
 cti

cti *Andree* Effigie signato .

S. Andree in Moschovia Ordo institutus est Anno millesimo sexcentesimo nonagesimo octavo à Petro primo Caro Moschoviæ , dicunt enim Russi hunc Sanctum Apostolum primo in illis oris prædicasse Evangelium. Insignia Ordinis sunt Crux decussatim confecta, cum Icone Divi *Andree*, quam Aquila biceps in pectore gestat, supereminente Corona imperiali, pendet in Tænia cærulea undata diagonaliter à latere dextro, è Regione verò conspicitur stella argentea in vestibus Equitum, cujus medium Crux parva decussatim expressa acu picta, occupat in campo cyneæo habens circumcirca inscriptionem. *Petrus Czar & Authocra'or totius Russie.* Collatus est idem Ordo Serenissimo *Augu-*
sto

1698 in
Mrscho-
via.

*Isto Secundo Regi Poloniae, tum Jacobo
Comiti de Fleming Praefecto olim Stabuli.
M. D. L. nec non Joanni Comiti Sapieha
Capitaneo Bobroyscensi Felt. Mareschallo
Exercituum Russiae.*

ANNUNTIATIONIS BEATIS-

*1555. in
Sabaudia.*

*SIMAE in Sabaudia, Equites celeberrimi Authorem habent Amedæum sextum Comitem Sabaudiae Anno millesimo trecentesimo quinquagesimo quinto. Amedæus verò octavus primus Dux Sabaudiae consecravit Ordinem Amori Divino, qui nostræ Humanitati uni-
vit Verbum Aeternum in Mysterio Sacrosanctæ Incarnationis. Torques ex quo dependet Imago Beatæ Virginis Annuntiatae, substituta Imagini Sancti Mauritij Equitis, olim usitata à Carolo tertio Anno millesimo quin-
gen-*

gentesimo decimo octavo, alij tamen neutram harum Iconum veterem esse, affirmant, cum olim triplici tantum nodo intortus annulus dependeret. Constat infigne quatuor aureis laminis, quas catenulae ejusdem metalli in modum laqueorum amoris: (ut dicitur) effigiatæ conjungunt. Inscribuntur singulis literæ quaternæ F.E.R.T. quarum interpretatio sic sonat *Fortitudo Ejus Rhodum Tenuit*. A Carolo tertio Duce additæ sunt quindecim rosæ argento & cocco tinctæ, solemnia Ordinis quotannis renovantur eo Festo, cujus Nomen præfert. Equitum unusquisque Supremus, Magister est Dux Sabaudiaë modernus Rex Sardiniaë.

Sancti Antonij Abbatis in Æthiopia
 celebris olim erat Ordo ab Imperato-
 ri.

370. in
 Æthiopia.

ribus Abyſſinorum ad deſenſionem Fidei contra infideles inſtitutus, ex Conſilio Divi Baſilij Magni, cujus Regulam amplexi ſunt Equites. Inſula *Meròé* quam Nilus alluit, data eſt eis pro ſubſiſtentia à Claudio Imperatore Abyſſinorum, ſive Presbytero Joannis, ut paſſim vocatur. Pontifices Pius quintus & Leo, eximijs Ordinem condecorârunt privilegijs, numerus Equitum excedeſſabat tria millia, tranſijt quoq; in Europam principale habens Domi-
cilium Viennæ in Delphinatu. Equites præcipui literam T. S. & Crucem Antonianam duplicem, alteram alteri impoſitam, reliqui unicam geſtabant pro inſigni; jam extinctus.

Sancti Antonij in Bavaria, Fundatus
1282. in Ordo Torquatus milieſimo trecentefi.
Hannonia.

fimo octogesimo secundo à Roberto Bavaro Comite Hannoniæ, Hollandiæ, & Zelandiæ, finis Ordinis erat bellare contra Turcas, sed jam non subsistit.

Aquilæ albæ in Polonia à Vladislao ^{1325. insti-} Loctico Rege, Anno millesimo trecentesimo vigesimo quinto institutus Ordo, qui passim *Balthæus Militaris* antiquitus vocabatur: Equites verò *aurei* dicebantur. Hunc jam ferè collapsum erexit Serenissimus Augustus Secundus. Anno millesimo septingentesimo quinto, de quo plura edisserit præsens lucubratio. Non minor est virtus quàm vincere parta tueri: nec minor potentia cadenti humeros supponere mundo, quàm de novo sublunarem creare Machinam. Plus est suscitare mortu-

Ff2

tu-

tuos, quàm gignere vivos. Artif-
cem commendat opus, dum ex ruina-
rum ruderibus, eruit molem recenti
structurâ venustiore.

Aquilæ candidæ Ordo, In Austria
In Austria & in Bohemia, sub Nomine disciplina-
& Bohe-
mia. rum & Regula Sancti Basilij, diversus
à Polonico invenitur tantum in anti-
quitatum tabulis morfu tinearum ar-
rosus: re ipsa pridem interiit. Non
omnis Aquila Phænicis æmulatur feli-
citatem, identidem rejuvenescendo.

Aquilæ nigræ in Prussia, Ordo or-
1701. in
Prussia. tum suum debet Friderico primo, An-
no millesimo septingentesimo primo,
symbolum Ordinis est: *suum cuiq;* quod
innuit; Justitiam cuilibet à Principe
esse administrandam. Numerus Equi-
tum præter Principes Sangvinis, ascen-
dit

dit ad triginta; qui recipiuntur ad hunc
 Ordinem, assumunt prius antiquiorem,
Generositatis nomine nuncupatum. Si-
 gnum dignitatis est Crux cærulea, ha-
 bens in quolibet angulo Aquilam
 expansam, in medio verò conspiciun-
 tur literæ F. R. Portatur ab Equiti-
 bus super brachium sinistrum diago-
 naliter, tum in Tænia lata coloris au-
 rantij, ad latus verò resplendet stel-
 la argentea cum Aquila nigra expan-
 sa, quæ unguibus ex una parte tenet,
 Coronam lauream, ex altera fulmen,
 inscripto Lemmate superiùs citato. Hic
 Ordo est in compatibilis cum alijs, ex-
 ceptis Regibus & Principibus.

de L. Argata Equites in Regno Ne-
 apolitano à Ludovico tertio Rege
 fundati, sed extincta in illo Regno An-

1417.
 Neapolit.

degavenfis linea, hunc fimul Ordinem
fuis obruit favillis. Inftitutus effe di-
citur circa Annum millefimum qua-
dringentefimum decimum feptimum
prædictus Ordo.

Armellini in Britannia Ordo reco-
 1763. in
Britannia. *gnofcit* Fundatorem Joannem quintum
 Ducem Britanniae, circa Annum mille-
 fimum trecentefimum fexagefimum
 quintum. Aliqui cenfent antiquiorem
 effe, & nonnifi eo tempore refuscita-
 tum. Portabant Equites aureum Col-
 lare cum fymbolo: *ad vitæ tempora*, re-
 fpondit fymbolico quafi fatidico cha-
 racteri eventus; quid namq; velocius
 tempore! quid vitâ quamvis longævâ
 breviùs; minimè diuturnum fuit, quod
 finiri potuit, volat irrevocabile tem-
 pus, cum quo huju quoq; Ordinis avo-
 lavit ftabilitas.

Ar.

Armellini in Arragonia Ordo à
 Ferdinando quinto Rege Arrago- ^{1483. in}
 niæ, dicitur esse conditus Anno mille- ^{Arragonia.}
 simo quadringentesimo octogesimo
 tertio, cum ex Calabria eliminasset
 Ducem Lotharingiæ, ac deprehensâ
 conspiratione Ducis Sessæ & Ressani
 Cognati sui Regnum Neapolitanum
 pacificè possedisset. Symbolum erat:
Malo mori quàm sedari, ad præmonen-
 dos Equites; mortem ipsis potius esse
 præeligendam, quàm honoris atq; fi-
 delitatis erga Principes jacturam. Abo-
 litus est & hic Ordo.

Avijs Equites Eborenses in Portu- ^{no 4. in}
 gallia olim appellati, Eborâ enim Mau- ^{Portugal-}
 ris ereptâ Alphonsus Rex ob loci com- ^{lia.}
 moditatem Calatravensibus eam dedit,
 ut perpetuis excursionibus Mauros
 in-

infestarent: unde illis Eborensium ad-
 hæserat nomenclatura. Sed qui ex
 Magistris eorum tertius fuit, cum Ca-
 strum *Avis* infidelibus extortum eisdem
 tradidisset: ab eo nomen deinceps tra-
 xerunt. Probavit Ordinem Inno-
 centius tertius Anno millesimo ducen-
 tesimo quarto. Joannes Filius natu-
 ralis Petri Regis Lusitaniæ Magister
 Ordinis & deinde Rex, à Calatraven-
 sibus suos abstraxit. Tunc eis pro
 symbolo data est Crux viridis, trunco
 paulo longiori incisa, pyro Alcanta-
 rensium expuncto: Licet prius gesta-
 verint adinstar Calatravensium Cru-
 cem rubeam, adjectis duabus inferius
 aviculis. Aliter aliquantùm à *Favino* &
Paillet edocemur: Nempe Institutum
 Ordinem, ab Alphonso, sub nomine
 Con-

Confratrum Sanctæ MARIÆ Eborensis, & Calatravensibus subiectos fuisse, Equites, postquàm hi, quidquid in Portugallia possidebant, ipsis eâ conditione cesserunt. Idem Author symbolum tribuit prædictis Equitibus, Crucem viridem Liliatam, additis infra duabus Aviculis nigris se invicem respicientibus.

Aurati Equites In Polonia hi vocantur, quos sub tempus Coronationis quilibet Regum Sarmatiæ in foro Cracoviensi, trino tactu gladij intra scapulas ad Equestrem honorem admittere solet, de quibus videantur plura superius.

1319. in
Polonia

Aurei seu Aurati Equites In Germania, quos Imperatores Germaniæ intra solemnia Coronationis terno iti-

Gg

dem

dem ictu gladij (quo Carolus Magnus utebatur) creare solent. Hi verò se-
liguntur ex Comitibus & Nobilibus
Imperij.

Aurei Equites in Polonia jidem
vocabantur, qui & Balthei Militaris
vel Aquilæ albæ, ex his præcipui me-
morantur in Annalibus Prandota, Od-
rovnofius, Zbigneus Olefnicus, Alber-
tus Brandeburgicus Dux in Prussia, E-
jusq; Filius Fridericus Albertus, Ale-
xander Gvagninus Gubernator Vi-
tebscensis, unus ex Familia, Telefuso-
rum, Andreas in Codeń Sapieha Pa-
latinus Polocensis, plures Duces Ma-
foviæ ex Piaſtea familia, Albertus Dux
Radivilius Cancellarius Lithvaniæ,
Caſimirus Leo Sapieha Procancella-
rius ejusdem Ducatûs, & alij plurimi ex
Polo-

Polonis & Germanis Proceribus.

Aurei seu Aurati Equites dicuntur & illi, quibus *Calcarea aurea* vel *deaurata* à Principibus conferri solent; de his fusiùs infra; imò retroactis temporibus omnium ferè ordinum Equites *aurei, aureati, vel aurati* nuncupabantur.

Aurei velleris Equites in Hispania & Germania principalem inter alios juremeritò locum obtinent; conditus hic ordo à Philippo Bono Duce Burgundiæ Anno millesimo quadringentesimo trigesimo in Januario, cùm Isabellam Portugallicam duceret, alludere forsan voluit ad vellus Gedeonis, de quo Judicum 6. & 37. & 39. Indicio veterum tapetum; torques aureus constat pluribus igniarijs, & filicibus, unde Scintillæ profiliunt, symbola

1430 in
Hispania

Gg2   adj-

adijciuntur: *Ante ferit quàm flamma mi-*
cet. Item: *pretium non vile laborum.*
 In Patronum assumpsere Equites San-
 ctum Andream, fuerunt, initio Crea-
 ti solùm viginti quinque: sub Carolo
 autem quinto numerus ad quinquaginta unum excrevit, deinceps indefinita Libertas data est creandi eorundem, secundùm Regis beneplacitum. Ex Polonis plures habuere hunc Ordinem, ut pote Serenissimi Reges Poloniarum atq; Regij Principes. *Sigismundus primus, & Augustus, Sigismundus tertius, Vladislaus quartus, Joannes Casimirus, Michael, Augustus secundus, Fridericus Augustus Regius Poloniae & Electoralis Saxoniae Princeps, Jacobus Ludovicus Joannis tertij Regius Poloniae Princeps, Joannes Comes*

*Comes à Tęczyn Palatinus Sandomi-
riensis, Nicolaus Comes Sapieha Pala-
tinus Minscensis, Alexander Soltan
Thesaurarius M. D. L. Teste Okolscio.*

Balnei Equites Instituti dicuntur, ^{1400 in}
 Anno millesimo quadringentesimo <sup>Anglia, Gal-
lia & Italia</sup>
 per Henricum quartum Angliæ Re-
 gem, quos Reges creabant, cum va-
 rijs Cæremoniis. Ut autem practi-
 cati circa eorum creationes ritus in-
 notescant, lege *Cambdenum*. Symbo-
 lum ordinis erat aureus circulus tres-
 ejusdem Metalli Coronas continens,
 cum Epigraphe: *tria in unum*, jam fe-
 re collapsus esse videbatur, cum his-
 ce temporibus postliminiò in An-
 glia affurrexit. Ejusdem Nominis ce-
 lebres Equites inveniuntur apud Au-
 thores in Gallia & in Italia sed jam
 Gg3 non

non ampliùs illis in Regionibus exstant.

1528. in
Svecia.

Balthei militaris Equites In Svecia conficiebant Torquem ex gladijs, qui suspensi è Baltheis, cruentata acie sese contingere videbantur. Author Ordinis dicitur esse Gustavus Primus Rex Sveciæ. Institutio creditur contigisse intra Annos millesimū quingentesimum Vigesium octavum, & millesimum quingentesimum sexagesimum, iam extinctus.

1328. in
Polonia

Balthei Militaris Ordo in Polonia idem qui Aquilæ albæ, de quo videantur plura in præsentì opere.

1332. in
Hispania.

Balthei seu Bandæ Rubræ, vel ut alijs placet albæ in Hispania, Ordinem Alphonsus secundus Rex Castiliæ, Anno millesimo trecentesimo trigésimo secun

secundo, antequàm Regnum capefferet, in urbe Victoria seu Palentia instituit; quia eo die quo à Rege Magistro Ordinis creabantur Equites fasciam rubram quatuor digitos latam, gestabant ex humero dextro sub lævum, Brachium dependentem. In eum admittebantur Nobiles (exceptis primogenitis) qui decennium in militia exegissent. Defecit demùm. Huic adscriptus fuisse legitur ex Polonis *Georgius Sapieha Capitaneus Vilkinensis, Orator olim Poloniæ à Sigismundo Rege in Hispanias missus.*

Balthei Militaris Equites retroactis sæculis illi omnes dicebantur, quorumcunq; aureus Torques ab aliquo Principe oblatus, collum, aut latera diagonaliter præcingebat, imò cunctæ
 distin-

distinctivæ notæ Equestres ut pote Torques, Tæniæ alicuius Coloris, Cruces, gladij, Numismata, & his similia, *Balthea* passim nuncupabantur, Equites verò *Baltheati*

1119 in
Armenia.

Sancti Blasij Ordo Torquatus & Beate Virginis. In Curia Regum Armeniæ, quondam in Ptolemaide fuit celebris: traditur excitatus Anno millesimo centesimo decimo nono, verum lapsis rebus Christianorum in Oriente, hic quoq; interijt.

1366 in
Svecia

Sanctæ Brigittæ Ordo erectus ab ipsa, circa Annum millesimum trecentesium sexagesimum sextum, ab Urbano quinto approbatus. Florebat olim in Svecia, sed cum vita Fundatricis suæ intercidit. Portabant Equites Crucem cæruleam flammis circumdatam.

Bur.

Burgundicæ Crucis Equitum Author
est Carolus quintus in expeditione,
Africana, ubi Muleassem restituerat Re-
gno Tuneti, quo victor ingressus est
Anno millesimo quingentesimo trige-
simo quinto, præfatumq; Ordinem
condidit in memoriam fortunatæ ex-
peditionis; symbolum fuit Crux cum
Igniario seu chalybe scintillas è silice
eliciente, & cum inscriptione: *Barba-
ria*. Torques verò constabat similibus
Crucibus, imposito igniario. *Varen-
nus* ait fuisse runcinam, quæ decussa-
tim scipionibus imponebatur. Jam
interijt.

Cruciata Milites illi fuerunt, qui-
cunq; zelo fidei ducti, pro recuperan-
da terra Sancta, sub signo Sanctæ Cru-
cis contra infideles militabant.

Calatravensium Equitum Ordo in Hispania erectus, Anno millesimo centesimo quinquagesimo octavo. Origo ejus inde desumpta creditur, quòd cum Oppidum Calatravam à Rege Sancio tertio sibi concessum, adversus infideles tueri non auderent; ad ejus defensionem obtulerunt se Raymundus Navarrus Abbas. Cisterciensium, & ex monachis ejus Didacus Valasquez antea viri Militares. Nec temeraria fuit oblatio, nam brevi tempore ita locum communiverunt, ut formidabiles essent infidelibus. Insigne ordinis erat affixa albo pallio Crux rubicunda, adiectis inferius duabus manicis ferreis, quibus captivorum manus vinciri solent. Deinde hoc additum, ut extrema Crucis Liliis Ornarentur

rétur, Magisteriū Ordinis vindicatū est ipsi Coronæ à Ferdinando Rege, per favorem Innocentij octavi Pontificis.

Calcarium Aurcorum Ordo. est Antiquissimus, dicitur enim institutus fuisse per Constantinum Imperatorem, hoc verò certum est, eundem reformatum esse circa Annum millesimum quingentesimum quinquagesimum nonum, à Papa Pio quarto per bullam Autenticam, impertientem Equitibus summos honores. Subsistit hic Ordo hucusq; Romæ, quem Pontifex solet conferre tanquam signum non exiguæ dignitatis. Hi quoque vocantur Equites Aurati.

1559.
Romæ.

Calvarie humane Ordinis, Author Anno millesimo sexcentesimo quinquagesimo secundo assignatur Sylvius

1652. in
Germania.

Nirarot Dux Virtembergensis in Silesia, fuitq; communis utriusque sexui. Dux prædictus declaravit se esse primum Magistrum, & ejus conjugis Mater Sophia Magdalena de Piaſtis Lignicenfis & Brigenſis Duciffa, aſſumpſit titulum ſupremæ Magiſtræ. Collapſus jam fermè fuit: ſed neptis Fundatoris Ludovica Eliſabetha vidua Philippi Ducis Saxomersburgenſis reſtabilivit eundem Anno milieſimo ſeptingentefimo Nono, ea conditione, ut pro ſemper ſuprema Magiſtra Ordinis eſſet Principiſſa de Domo Virtembergica: Admittebantur omnes cujuſcunq; Conditionis Matronæ ad prædictum ordinem, non tam generis Illuſtris, quam exemplaris vitæ ſpectata ratione. Nunc iam viri non admit-

tun-

tuntur, tantummodo Fæminæ: habent tamen unum Equitem tanquam Directorem Ordinis, atq; Thesaurarium Archivorum peculij & Ornamentorum. Sunt ejſdem præſcriptæ certæ Regulæ. Geſtant Calvariam Capitis humani ex auro, in nodulo nigro appenſam Tæniæ albæ, cum his verbis: *Memento mori*. Si quam Sororem obire contigerit; aliæ tenentur, per ſpatium unius Anni ſuper albam. Tæniam ordinis, alteram nigram ponere cum inſcripto Nomine defunctæ

Calza Ordo Militaris Venetijs fuit ¹⁵⁶² *Venetijs*.
 conditus ex occasione ſimilis in Hiſpania de *Banda* ſive *Balthei* nuncupati ad exercitandam Juventutem in arte militari, terrâ ac mari. Quare inſtitutio ipſius ad Annum milleſimum

quingentesimum sexagesimum secundum referri debet. Jam fere collapsum restauravit Respublica.

449 in
Gallia.

Canis & Galli Gallinacei Ordines Momorantiæ Familiæ, quos Burchardo Momorantio sub Philippo primo Rege scriptores appropriant. Torques characteristicus plura Cervina capita complectebatur, addita effigie *Canis & Galli* tanquam *fidelitatis & vigilantie* Symbolo. Nonnulli Authores adscribunt dictum ordinem alio ejusdem Nominis Momorantio Coævo Clodoveo Regi Galliæ. Hinc releganda est Institutio Ordinis ad Annum quadringentesimum nonagesimum nonum. Jam extinctus.

729 in
Navarra

Canis Ordo Anno septingentesimo Vigesimo secundo claruit in Regno Navar.

Navarriæ, in signum fidelitatis distributus, & hic desijt.

1370 in
Gallia.

Cardui Mariæ Instituti sunt Equites à Ludovico secundo Duce Borbonio: cùm Aurelianensis & Burgundica factiones particularibus erectis Ordinibus se se insignivissent, juxta aliquos ob solennitatis nuptialis cum Anna Delphina Averniæ memoriam, Anno millesimo trecentesimo septuagesimo torques erat aureus completens flores Lilij cum foliis cardui: Ex eo dependebat Crux cum inscriptione *Spes*; Jam evanuit.

1067 in
Palestina

S. Catharinæ de Monte Sinai Ordo fundatus à Pijs personis Principibus in Palestina Anno millesimo sexagesimo septimo, pro affecurandis itineribus peregrinantium ad Loca Sancta;
con-

conferebatur à Priore Conventûs Sinaitani, more Gvardiani Hierosolimitani, visitantibus sepulchrum Divæ Catharinæ. Insigne Ordinis Crux Hierosolimitana, rotæ argenteæ sex radijs circumdatæ rubris Clavibus instructæ, inclusa.

1715 in
Moscho-
via.

S. Catharinæ in Moschovia Institutus Ordo pro Fæmineo sexu, per Petrum Czarum Moschoviæ, Anno millesimo septingentesimo decimo quinto. Communicavit potestatem distribuendi eundem suæ consorti. Viget nunc in illa Curia, habetq; pro schemate numisma adamantibus distinctum, atq; ornatum effigie Divæ Catharinæ pendente diagonaliter in Tæniâ alba à brachio dextro, insuper à parte sinistra pectoris portatur.

Stel.

Stella acu picta, Cruce in medio signata; cum hoc Lemmate: *Amore & fidelitate.*

Charitatis Proximi In Germania 1708 in
Germania
Ordo, debet suam Originem Imperatrici modernæ Elisabethæ Christianæ, Anno millesimo septingentesimo octavo. Hæc enim antequam proficisceretur Viennâ in Hispanias ad hodiernum Maritum suum Carolum sextum, ArchiDucem protunc Austriæ, intentum bello, pro capienda Successione illius Regni, prædictum cætum instituit. Quicumque ex utroq; sexu ad ordinem admittitur, potest aliam etiam personam, in eundem adsciscere, dum modo præsentet eam Congressui & fide jubeat pro moribus ac fidelitate ejusdem. Crux ordinis est aurea,

rea pendens super pectus, in Ligula rubra.

Charitatis Christianæ. In Gallia Ordo Anno millesimo quingentesimo octogesimo, ab Henrico tertio Rege Poloniæ ac deinde Galliæ fundatus est, in favorem eorum qui inter Bellicas vicissitudines, mutilatis membris, corporis vigorem amisissent, assignatis certis redditibus, quibus fruerentur. Insigne Ordinis fuit Crux alba Anchorata ex serico, acu picta, colore cæruleo circumdata; in medio verò apparebat Lilium aureum cum inscriptione: *pro fidelibus Servitijs.* Ita testatur *Morerius.* *Spenerus* verò scribit, quòd insigne fuerit Crux aurea vel argentea cum limbo cæruleo, cordi autem impressus rhombus cæruleus complectens Lilium aureum acu pictum. Etiam hic Ordo disparuit. *Cheru-*

Cherubini seu JESU In Suecia fuit Ordo Equitum, quorum Torques duplex Imaginibus Seraphinorum, & Cherubinorū invicem se se contingentium constabat, intermixtis Crucibus Patriarchalibus in honorem Upsaliæ: inde scilicet è torque dependebat J-con Servatoris (juxta *Paillotum*) in Ovali figura cærulea, Nomine JESU literis aureis efformato, mediâ literâ sustinente Cruculam erectam: inferius verò cernebantur clavi argento & nigro colore picti. Idem Author institutionem ordinis adscribit Magno tertio Regi Sveciæ, Anno millesimo trecentesimo trigesimo quarto. Jam non est.

Cyprius seu Lusinianus, aliàs Ordo gladij & silentij, circa Annum millesimum

fimum centesimum nonagesimum
 quintum, conditus esse atq; floruisse
 dicitur. Luziniana Domus creabat
 Equites, quibus de insula Cypro, vel
 Domo Luziniana, vel Ense nomen
 erat. Torques colligabat characteres
 maiores, dependente inde gladio, cu-
 jus vagina argento, capulus auro su-
 perinducebatur, cum symbolo: *pro*
manutenenda iustitia. Paillotus ex Fa-
 vino institutionem ordinis adscribit
 speciatim Gvidoni Regi, & delineat
 collare constans sericis funiculis in-
 plures laqueos amoris (ut vocant) con-
 tortis, ac literas S. R. aureas, aliquo-
 ties repetitas complectens. Ex his
 dependebat argenteus ensis cum ca-
 pulo auro in ovali figura cum epi-
 graphe; *Securitas Regni.*

Cla.

Clavis Aurea Equites illi vocantur apud Imperatores & Reges, qui sunt eorum Camerarij, portant clavem Auream infra cingulum, funiculis aureis intermixtam.

Claromontane Marie Virginis seu 1716 in
Polonia. Czeſtochoviensis in Polonia, ubi sub ultimos motus domesticos, invaluit, mos portandi parvas Icones Claromontanam Virginem exprimentes. Quare cuiuscunque Conditionis personæ pietate flagrantēs erga hunc Sacrum Locum, vel illum visitantes ejusmodi Imagines ad pectus gestare solent: sic decet honorari Reginam Poloniæ. Pendeat è Clientali pectore, delineatio Turris istius, ex qua pendent mille clypei Lechiam protectentes. Portetur prope cor effigies

Iiz   Domi-

Dominæ, Cui Sarmatia Cordi est. Ingeniosa dilectio coloratæ Symmetriæ, reverentialem cultum in ipsam personam refundit.

1379 in
Hispania.

Cumbæ & Rationis Ordo natus circa Annum millesimum trecentessimum septuagesimum nonum, vel (ut alijs placet) posterius. Joannes primus Rex Castiliæ, seu ejus Filius Henricus tertius, ut aulicos suos competentibus generosæ indoli exercitationibus affvefaceret, duos instituit ordines, alterum *Cumbæ* nempe Sancti Spiritûs, alterum *Rationis* dictum. Torques aureus duplex, solaribus radijs alijs rectis alijs undosis distinctus ornabatur. Columbina figura Aurea deorsum volante, ac die Pentecostes distribuebatur. Sed iam pridem interijt.

Conce-

Conceptionis Beatissimæ Ordo institutus Mantuæ Anno millesimo sexcentesimo decimo nono, à Duce Ferdinando & à Carolo Gonzaga Duce Nivernensi, nec non ab Adolpho Comite Alliæ; ab Urbano octavo confirmatus, ejus insigne scilicet Crucem dederat Equitibus Duciq; Nivernensi ipse Pontifex, Anno millesimo sexcentesimo vigesimo quarto. Jam desijt.

1619 in
Italia.

Conceptionis Immaculatæ V. M. In Polonia instauratus fuit Ordo à Rege Vladislao quarto, quem approbaverat Urbanus octavus Pontifex Anno millesimo sexcentesimo trigesimo quarto, die quinta Julij. Numerus Equitum septuaginta duorum est assignatus, & Rex Poloniæ supremus Ordinis Magister. Insigne erat Torques

1634 in
Polonia.

ques ex puro auro, absq; ullis lapidibus cuius particulæ invicem concatenatæ alternatim repræsentabant, una quidem Liliū album, in medio radiorum, cum inscriptione: *Inte*; altera verò fasciculos sagittarum Colligatarum Fasciâ albâ, inscriptis his verbis: *Unita virtus*. Dependebat à Torque Crux rubea, in cuius medio conspiciatur Imago Virginis Infantis candida, Draconem calcantis, adiecto Lemmate. *Vicisti, vince?* ex alia verò parte Crucis, *Aquila alba*: Hoc insigne singuli Equites portabant. Finem sibi propositum habuit iste cætus, Bellum adversus Turcas. Tandem ejdem nunc substitutus antiquissimus ordo *Aquilæ albæ*. Sic venusta vicissitudine, succedunt sibi ordinatæ Astrorum
acies

acies ! luna succedit soli, iterum solem habitura Successorem. Illa soror, hic frater est: similitudine, si non æqualitate certantes. Præter increatum, Solem, etiamnum Albescens Aquila, oculos Virgine figit in una, Lunâ pulchriore. Nequē satis candida foret, si in primo MARIANI Solis exortu maculam observaret.

Concordiæ Ordinem, Anno millesimo sexcentesimo sexagesimo instituit 1660 in Germania.
Ernestus Marchio Brandeburgensis-
redux ex Hispania, post restabilitam,
pacem & unionem inter plures Europæ Principes, diversis partialitatibus distractos. Distribuebat Equitibus Cruces adamantibus coronatas, circulos aureos bipartitos medio sui includentes: ubi videbantur rami Oli-

væ decussatim expressæ per geminas
Coronas prominentes, supereminebat
Pileus Ducalis, cum hac Epigraphe
Concordat; adjunctum quoq; fuit No-
men Fundatoris, & Annus Institutio-
nis. Erat prædictus Ordo magnæ re-
putationis plurimiq; Principes ac Pro-
ceres, honori sibi ducebant admitti ad
eundem.

862 in
Germania.

Coronæ Regiæ Ordinem in Germa-
nia, circa Annum octingentesimum
secundum erexit Carolus Magnus pro
Frifijs, qui adversus Saxones fortiter,
rem gesserant: Insigne erat, Corona
aurea, quam è regione stomachi gesta-
bant Inaugurati cum symbolo, *Corona-
bitur Legitimè certans*. Jam defecit.

1030. in
Palestina.

Cosmæ & Damiani, Anno millesi-
mo trigesimo fundati fuere Equites
in

in Palestina à pluribus personis pijs,
quæ multa Nosocomia, pro infirmis
erexerant Jerosolimis & alibi; hic or-
do, Christianorum flore in Syria
marcescente, emarcuit.

S. Crucis In Germania Ordo Fæ-
minarum Anno millesimo sexcentesi-
mo sexagesimo octavo, ab Eleonora ^{1668 in}
Gonzaga, Imperatrice duxit exordium; ^{Germania}
causam institutionis obtulit violentum
incendium Palatij Imperialis Viennæ,
ubi abdita quæq; consumentibus flam-
mis, inter alia summi pretij cimelia, quæ
igni vastatori cessere in prædam; uni-
ca crux aurea Lignum Salvificæ cru-
cis continens illæsa remansit; quam
Augustissima Domus Austriaca, à sæ-
culis pluribus venerabatur, atq; con-
servabat. Cumq; tam eximius Thesau-
rus

rus non sine miraculo integer intra cineres inventus fuisset; prædicta Imperatrix inauguravit Ordinem, in honorem Sanctæ Crucis, sub protectione Sacratissimæ Virginis & S. Josephi, quem deinde Clemens nonus Pontifex confirmavit, & Antistitem Viennensem constituit Directorem Spiritualem Ordinis. Quælibet Imperatrix est magna Magistra. Matronæ tantum Catholicæ Religionis, quæ recipiuntur, obligantur ad quædam opera pietatis. Anniversaria Solemnitas Ordinis celebratur die tertiâ Maij. Insigne portatur ad latus sinistrum, nimirum Crux aurea in ovali figura coccinei coloris, intra pectus Aquilæ imperialis bicipitis collocata. Leguntur quoq; hæc verba: *Salus Et Gloria*
 Ligula

Ligula, ex qua pendet ad latus munus Honorarium, est pulli coloris, Plures Matronæ Polonæ gestant eundem ordinem.

Cygni & Ciconiæ Ordo in Flandria. 711 in
Flandriâ.
Richardus de Vasseburg facit mentionem Ordinis Ciconiæ simul cum Olore conjuncti; Morerius testatur, Authorem illius Anno septingentesimo undecimo fuisse Theodoricum Ducem Cliviæ, qui unicam Filiam Beatricem reliquit. Hæc persecutionem passa à suis vicinis, omnibus bonis eam spoliare intendentibus, recepit, se in arcem *Neufbourg* nuncupatam; ubi à strenuo Equite Elia validè defensa, eidem nupsit. Quoniam verò dictus Heros habebat in Clypeo depictam Cygni effigiem, ideo brevi

Kk3 insti-

institutus est Ordo Cygni, atq; cum ordine Ciconiæ conjunctus. Jam ambo defecere.

1229 in
Dania

Danebrogij in Dania Ordo creditur à quibusdam Authoribus, eandem cum ipso Regno habere Originem: sed certius est ac securius sequi sensum eorum, qui illius foundationem, contra infideles Livoniæ populos, Valdemaro secundo Regi adscribunt Anno millesimo ducentesimo decimo nono, attributâ Equitibus in tesseram Cruce albâ colore rubro circumdatâ: quod signum gestabant in omnibus bellis & conflictibus, etiam in vexillis; interierat sensim hic Ordo, sed deinde à Christiano quinto Rege Daniæ, ad inspirandam Nobilitati fortitudinis æmulationem est restitutus.

Anno

Anno millesimo sexcentesimo septuagesimo primo, die Ceremoniarum baptismalium Filij sui Friderici quarti Principis hæreditarij, idq; cum maxima solemnitate; ubi Proceres ac Magnates Curiae creavit Equites; statuitq; ut nemo ad excellentiorẽ in Regno Ordinem Elephantis promoveretur, nisi prius fuisset admissus ad Dannebrogium. Equites gestant Crucem auream encausti albi, marginibus rubræ tincturæ obductam, undecim adamantibus ornatam, pendentem diagonaliter è Tænia lata coloris albi cum fimbrijs rubeis: à latere verò dextro in vestimentis relucet stella, argentea, rubicundo similiter colore obducta cum hoc Lemmate: *Restitutor*; & cum literis C. S.

Dra.

1420 in
Germania.

Draconis inversi In Germania Anno millesimo quadringentesimo vigesimo instituti Equites à Sigismundo Imperatore, contra Hæreticos multorum malorum & bellorum intra Germaniam Authores. insigne ordinis fuit Draco, qui pendeat ex torque duplici crucibus Patriarchalibus distincto, ad vindicandam Hæresis ac schismatis profligationem. Quotidianum verò gestamen Equitum aiunt fuisse crucem Liliatam viridem. Tandem defecerunt.

1421 in
Hungaria
& Bohemia

Draconis in Hungaria & in Bohemia Ordo. Equites crucem viridem pallijs ostro tinctis affigebant. Jam interiit.

1478 in
Dania.

Elephantis in Dania Ordo. Anno millesimo quadringentesimo septuagesimo

gesimo octavo sumpsit Originem à Christiano primo Rege Daniæ, sub Nuptialia solennia Filij sui Joannis cum Christina Saxonica: quamvis aliqui illum attribuant Friderico primo, secundo, imò, Christiano quarto. Prima solennitas expedita fuit in principali illius Regni Ecclesia Metropolitana Lundensi; ab initio Torques distinguebatur Elephantibus turriculas dorso gestantibus, intermixtis calcaribus (juxta *Paillotum* Crucibus anchoratis) dependente inferiùs Imagine Virginis radiofa, cum exiguo nummo aureo, seu numismate. Nunc post mutatam Religionem, Elephas turriger, hieroglyphicum prudentiæ, fortitudinis, & mansuetudinis alligatus Tæniæ latæ cæruleæ à sinistro brachio transversim in-

fra cingulum pendet. In vestibus autem apparet stella octoangula argentea ad lævam partem, in cujus medio extat Crucula in Campo rubeo, ex argento acu picta. Non distribuitur hic Ordo nisi die coronationis Regum Daniæ, idq; summis Principib; & Proceribus, qui tamen prius Dannebrogij Equites creantur, exceptis Monarchis, ex quibus est Serenissimus Augustus Secundus Rex Poloniæ, è Proceribus verò Piaseczynius Palatinus Smolenscensis Legatus olim in Dania, tum Jacobus Comes de Fleming Præfectus Stabuli M. D. L.

1197 in
Livonia

Enfiferi in Livonia, aliàs Milites CHRISTI instituti sunt bello adversus infideles gerendo & afferendæ Provinciæ; duo gladij rubei decussatim col-

collocati, ac palliis affixi pro insigni serviebant, aliquando cum Theutonicis, in Prussia coalescere visi; vel secundum alios, eorum erant propago; sed iterum adinvicem divisi sunt. Deum Ordo defecit, Livoniâ in Polonorum potestatem concedente, & Gothardo Ketlero ultimo Magistro, in Ducem Curlandiæ inaugurato.

Fratres hilares Sanctæ MARIÆ Anno millesimo ducentesimo trigesimo tertio, fundati sunt in Italia Bononiæ, per Bartholomæum Regulæ Sancti Dominici Episcopum Vicentinum, contra infideles & hæreticos. Urbanus quartus approbavit Ordinem Anno millesimo ducentesimo sexagesimo primo. Gestabant Equites tunicam albam & cinericeam, atq; Crucem

1233 in
Italia.

rubeam seu purpuratam, in area candida, cum stellis, duos angulos Laterales superiores occupantibus, ideò autem dicti sunt hilares Fratres; quòd semper læti, ac sua sorte contenti viverent cum Socijs. Etiam hic Ordo extinctus.

1683, in
Prussia.

Generositatis Ordo in Prussia refertur ad Annum millesimum sexcentissimum octogesimum quintum, institutus, à Friderico tertio protunc Principe Electorali. Insigne Ordinis est Crux cærulea quatuor Aquilas: Angulis sustettans, habensq; in medio arma Brandenburgica, cum lemmate: *Generositas*; appenditur è Collo in ligula nigra. Ex hoc Ordine sunt *Nicolaus Dux Radziwił*, *Ensifer paulò ante M. D. L. modò Palatinus Novogrodenfis*,
Ge-

*Georgius Comes Sapieha Capitaneus Wilkoviensis, & Comes à Szlinven Palatini-
des Livonie.*

Genetæ Ordo Anno septingentesi-
mo trigesimo octavo; dicitur habere
originem à Carolo Martello Franciæ
Principe, Caroli Magni Avo: Dicunt
alij nomen esse inditum à Joanna ipsi-
us Uxore communiter *Geanette* dicta,
seu ab animalculo istius nominis, quod
Mustellæ affine rubeis maculis insigni-
tur, frequensq; comparet in ea parte.
Hispaniæ, quam inhabitarunt Sarrace-
ni, à prænominato Carolo, Anno se-
ptingentesimo trigesimo octavo in
Turonibus cruenta strage cæsi. In
eorum castris plurimas hujusmodi ani-
malculorum pelles (quæ fragrantem
odorem spirare dicuntur) aliqua eti-

738 in
Gallia.

am viva Martellus reperit. Prior conjectura vel ideò fallit; quia Carolo uxores nonnisi duæ fuere: altera Rufrudis seu Gertrudis, altera Svachildis dicta. De Joanna apud Historicorum altum silentium: imò eo sæculo vix nomen Joannæ in Domo Regia, aut in alijs Familijs Francicis, præsertim principalioribus inveniendum fore existimo. Dicitur hic Ordo durasse ad tempora S. Ludovici noni, Torques constabat tribus catenulis aureis, rubicundas rosas complectentibus, dependente figurâ Genettæ nigræ, rubeis maculis inspersæ, ac telluri floridæ infidentis, collare, quod gestabat animal lilijs aureis pictum erat. Jam & iste Ordo interijt.

S. Georgij in Germania Ordinis Anno millesimo ducentesimo octogesimo ad invigilandum limitibus Germaniæ & Hungariæ fundati, adscribitur, Institutio Rudolpho Habsburgico in Carinthia, cui Urbs ab hoc Sancto Martyre dicta concessa erat Aliqui eundem malunt attribuere, Friderico tertio, vel Maximiliano primo ad Annum millesimum quadringentesimum nonagesimum quartum, adversus Turcas creatum. Insigne erat Crux aurea trifoliata Coronæ inserta. Veterem Crucem putant fuisse rubeam in scuto argenteo. Non extat amplius.

S. Georgij vel aurei Angeli Equites ^{312 in} *Palestinae* dicuntur instituti à Constantino Magno, Anno trecentesimo duodecimo. Alij verò Originem appropri-

priant, Imperatoribus Orientis de Familia Comnenorum. Numerabat hic Ordo triginta quatuor Supremos Magistros; sed occupatâ per Turcas Constantinopoli, ille etiam sui jacturam subiit. Multi Principes eundem restabilire conabantur, verum tandem honor iste obtigit Carolo quinto Imperatori. Ipse enim declaravit se Protectorem Ordinis, primumq; Equitem instituit Filium suum naturalem Joannem Austriacum, tradito ei Vexillo Religionis ad fortiter bellandum contra infideles, ante famosissimum conflictum ad Lepantum Anno millesimo quingentesimo septuagesimo primo. Fuit hæc pugna Mahometanis fatalissima: nam amiserunt plus quam trecenta millia bellatorum, & naves quadrin-

dringentas. Insigne Ordinis est Torques aureus confectus ex literis antiqui labari, à quo pendet Effigies Sancti Georgij Draconem proculcantis. Farnesius Dux Parmensis nunc Supremus Magister Ordinis & S. R. I. Princeps appellatur, cui Familia Comnena, ex decreto Imperatoris eundem honorem deputat. Ex hoc Ordine plurimi fuerunt Viri Sanctitate & gestis præditi, videlicet Equites in numerum Sanctorum relati, Demetrius, Procopius, Hyppolitus, Mercurius, Theodorus, Vitalis & alij plures Martyres. Inter Principes dictum Constantini Ordinem olim gestantes, præcipui recensentur ab Autoribus, Fridericus Imperator Occidentis, Henricus suus Filius, Philippus Galliae, Richardus Angliae,

Mm

gliaë, Gvilhelmus Siciliaë, Balthasar Hungariaë, Casimirus Poloniaë, Alphon-
 sus Arragoniaë, Alphonfus nonus Ca-
 stiliaë, cum Filio Emmanuele Reges,
 Otto Dux Burgundiaë, Thomas Co-
 mes Allobrogorum, Obisson Marchio
 Estensis, Joannes Fridericus Gonza-
 ga, Albertus Comes de Habsburg, Phi-
 lippus Comes Flandriaë, Carolus quin-
 tus Austriaë, Imperator Romanorum,
 suusq; Filius Joannes. Maximis insu-
 per gratijs à Pontificibus hic Ordo
 auctus est, utpotè à Leone primo An-
 no quadringentesimo quinquagesimo
 sexto, tum ab Imperatoribus, Regibus,
 & Principibùs, diversis prærogativis
 cumulatus. Joannes tertius Rex Po-
 loniaë pro heroicis actionibus Equitum
 Constantinianorum in Viennensi Ob-
 si.

fidione exhibitis, eosdem eximijs dedit Privilegijs, cum libero illorum usu in Regno Poloniae, plura videantur in *Schonebekio*.

S. Georgij Equites à Friderico quarto Imperatore auctorati esse creduntur circa Annum millesimum quadringentesimum quinquagesimum. Jam defierunt. 1450. in Germania.

S. Georgij Ordo Genuæ haftenus celebris perseverat, institutus ab eodem Friderico quarto, Anno millesimo quadringentesimo quinquagesimo secundo, cum Romam tenderet pro sui coronatione. Respublica Genuensis modò distribuit illum Viris Illustribus. Insigne Ordinis Crux rubea in Torque aureo suspensa. 1452. Genuæ.

S. Georgij de Alphama, in Arragonia. 1201. in Arragonia.

nia fundatus Ordo circa Annum millesimum ducentessimum primum, incorporatus est Ordini Montefiæ. Insigne fuit Crux rubicunda supra pallium album.

1492.
Romæ.

S. Georgij Romæ Ordo Anno millesimo quadringentesimo nonagesimo secundo fundatus ab Alexandro sexto Pontifice. Insigne erat Crux aurea, circulo in coronæ formam efficto inclusa. Tandem defecit.

Romæ.

S. Georgij item Romæ à Pio quarto Papa erectus Cætus, cujus Alumnorum munus fuit, gestare Pontificem in publico compariturum. Etjam iste extinctus.

In Italia.

S. Georgij Equites Instituti à Paulo tertio Ravennæ, successu temporis defecerunt.

S.

S. Georgij in Anglia. Videatur Ordo Periscelidis.

S. Geryonis Equitum Authorem referunt aliqui fuisse Fridericum Barbarossam, circa Annum 1190. alij Fridericum secundum, ab eoq; institutum Ordinem in honorem Divi Geryonis, qui Coloniae cum trecentis octodecim Commilitonibus complevit Martyrium. Insigne erat Crux nigra, vestimentis candidis imposita, solis Germanis Nobilibus ad hunc Ordinem patebat accessus. Interijt.

1190. in
Germania.

Gladij Equites In Svecia videantur sub nomine Balthei Militaris.

1328.

S. Huberti Ordo in Germania Anno millesimo quadringentesimo quadragesimo quarto, per Gothardum Ducem Juliae, Cliviae, & Montium fun-

1444. in
Germania.

datus esse creditur, in gratiarum actionem DEO, pro Victorijs reportatis. Extincta Domo Clivenſi exoleverat. Verùntamen Gvilhelmus Elector Palatinus, ad exornandam suam curiam eundem restabilivit Anno millesimo septingentesimo nono, adjuncto supremi Magisterij titulo suæ suorumq; Successorum Personæ: insuper ad alios Ordines accessum præclufit Equitibus. Inſigne habent Crucem albam, cum Effigie Sancti Huberti, pendentem à brachio dextro sub finiftrum in Tænia quatuor digitos lata rubri coloris: Stellam verò à parte cordis argenteam cum parva Crucula in circulo, nec non circumcirca hanc inscriptionem: *Amicitie virtutisq; sedus, vel ut alij volunt: in Fidelitate constans.* Dux Vittember.

bergenfis Successionem Clivenfis Domus prætendens, eundem Ordinem in sua Curia distribuit, & supremum ipsius vendicat sibi Magisterium. Ex Polonis *Michaël Dux Radziwił Præfectus Stabuli M. D. L. obtinuit hunc Ordinem ab Electore Palatino.*

Hystricis Ordinem instituit Anno millesimo trecentesimo nonagesimo tertio, Carolus Aurelianensis Dux, vel ejus Pater Ludovicus, cum symbolo *Cominus & Eminus*: Ex torque triplici aureo dependebat hystrix insistens solo viridi ac florido. Deinde Ludovicus Rex hujus nominis duodecimus Hystricem coronavit, adjecta Epigraphe: *Ultus Avos Trojæ.* Interijt.

1393. in
Gallia.

S. Jacobi Equites in Hispania, Huic obsequio se consecrârunt. Anno mil-

le.

1175. in
Hispania.

lesimo centesimo septuagesimo quinto, vel 1158. ut visitaturis istius Divi Apostoli Sepulchrum præsto essent, eosq; ab injurijs hostium defenderent. Præcipua Sedes eorum in Xenodochio vel Hospitali, quod à S. MARIA denominatur, in Suburbij Legionensib9. Insigni utuntur; Cruce rubra in modum ensis formata. Torques est triplex ex quo pendet gladius seu Crux ensiformis rubea, in conchylio argenteo, quod capulo imprimitur, symbolum legitur: *Rubet ensis sanguine avum.* Magisterium Ordinis, Majestati Hispaniarum applicavit Adrianus Pontifex.

1294. in
Hollandia.

S. Jacobi in Hollandia Ordo, quem Florus quintus Comes Hollandiæ, Zelandiæ, & Frisiæ instituit Anno millesimo ducentesimo nonagesimo. Habu-

buit pro Insigni Torquē ornatum
 sex conchis marinis, cum dependente
 figura, Sancti Apostoli. Hic Ordo
 separavit se ab Hispānico sub Dionysio
 Rege Portugalliæ, cum permissione
 Nicolai quarti & Cælestini quinti. Per
 hoc differebant Equites à prioribus,
 quòd habuerint filum aureum circa
 Crucem rubeam. Interijt.

JESU CHRISTI Equites à Joanne
 vigesimo Pontifice instituti credun-
 tur, circa Annum millesimum trecen-
 tesimum decimum septimum. Porta-
 bant Crucem rubicundam auro cir-
 cumdatam. Multi Prælati Principum
 & Cardinalium Romæ spectantur si-
 milibus ornati Crucibus. Voluit
 Pontifex eundem incorporare Portu-
 gallico similis nominis. Sed hoc non

1317.
 Romæ.

Nn

est

est subsecutum, durat hucusq; .

1218. in
Portugal-
lia.

JESU CHRISTI Ordo Portugalli-
cus, quem Dionysius Rex instituit An-
no millesimo trecentesimo decimo octa-
vo, Equites nigro habitu induti ge-
stabant ex triplici Torque aureo de-
pendentem Crucem rubeam (aliqui
atram dicunt) impositâ aliâ Cruculâ
argenteâ, Officium eorum erat ut in
Bætica Mauros oppugnarent. Joan-
nes vigesimus secundus Anno millesi-
mo trecentesimo decimo nono, Ordi-
nem approbavit. Julius verò tertius
Supremû Magisterium Portugalliæ co-
ronæ adjunxit, Anno millesimo quin-
gentesimo quinquagesimo.

1320. in
Italia.

JESU CHRISTI Ordò, Equitum
Institutus Avenione Anno millesimo
trecentesimo vigesimo, per Joannem

vigesimum secundum Pontificem Maximum, ultrâ non auditur.

JESU CHRISTI Militaris Ordo in ^{1200. in} Hispania dicitur ortum trahere ab illis, quos Sanctus Dominicus instituit, adversus Albigenſes concionibus ipsius ad conversionem immobiles. Duravit etiam postea, extincto nomine Albigenſium, Innocentius tertius Regulam eorum approbavit, Anno millesimo ducentesimo decimo. Insigne erat Crux quatuor lilijs colore albo & nigro bipartitis, nec non area in octo partes divisâ constans. *Extinctus.*

JESUS MARIA Ordo Militaris in Italia fundatus à Paulo quinto Pontifice, Anno millesimo sexcentesimo decimo quinto; *Jam desit.*

1615.
Romæ.

1099. in
Palestina.

S. Joannis Baptiste, Acconitani, seu in Ptolomaide, Equites ex Palestina ortum ducunt, quæ olim Acæ, deinceps Aceon dicta fuit, devovebant sua studia atq; curas ægrotorum obsequio, nec non peregrinis ducendis & reducendis. Capta Urbe Ptolomaide transierunt in Hispaniam, dicuntur instituti esse Anno millesimo nonagesimo nono sub Godefrido Bullonio. Insigne erat Crux alba adinstar Melitensium. defecerunt.

S. Joannis Ordinem distribuit Dominus Brandeburgica tanquam plures Commendas Ordinis Melitensis Jure belli possidens. Cruces sunt aureæ albi encausti in tænia nigra, vel in catenula Collo appensa.

1290. in
Syria.

SS. Joannis & Thomæ, Celebres olim

olim Equites in Syria circa medium
 sæculi decimi tertij ab Alexandro sex-
 to receperunt, Insigne Ordinis Cru-
 cem rubeam cum Effigie istorum San-
 ctorum. Alphonfus Sapiens Rex Ca-
 stiliæ multa illis præstitit beneficia.
 Successu temporis ex Syria pulsi, con-
 juncti sunt cum Melitensibus; Nihi-
 lominus illi Equites, qui Hispanias in-
 colebant, intra limites primæ Institu-
 tionis diu manserunt sub nomine Equi-
 tum Sancti Thomæ. Jam *interierunt*.

S. Joannis Nepomuceni. Pia Confoe-
 deratio seu Congregatio est, quæ te-
 netur Effigiem ejusdem Divi in pecto-
 re vel alibi palam gestare. Augustis-
 sima Imperatrix moderna Elisabetha,
 pluribus personis primæ extractionis,
 similia numismata adamantibus distin-

1706. in
Bohemia.

ſta tranſmiſit. Quarta demum tribus
acceſſit, gratia ex Conſanguinea Le-
chia Bohemorum gente oriunda. Par-
vam ne dices gratiam? præſentiffimum
periclitantis famæ Patrocinium? famam
quiſq; ſibi ſcribat hæredem Nepomu-
cenæ Societatis alumnus. Diu durabit
præclara hæreditas, & quamvis pro-
fundiffimis Moldavæ fluctibus obrua-
tur, purior emerget, approbata hæc
Confæderatio pia à Clemente XI. An-
no milieſimo ſeptingenteſimo ſexto.

1156. in *S. Juliani Ordo* Idem eſt, qui &
Hispania. Alcantaræ, videatur ſupra.

1498. in *Laqueorum* (ut vocant) ſeu amoris
Gallia. Ordo Anno milieſimo quadringente-
ſimo nonageſimo octavo, ab Anna
Britannica Franciſci ſecundi Ducis
Filia, Caroli octavi Regis Galliaë relicta
Vi-

Vidua institutus. Symbolum fuit: *Habeo corpus liberum*; alludendo ad id quòd Fundatrix libera jam fuerit à legibus Matrimonialibus; quare Torques constabat funiculis seu laqueis contortis. Ponebat idem Insigne, circa sua avita arma, distribuebatq; pluribus Matronis Curiae domesticæ. Unde mos invaluit, ut omnes Viduæ similibus laqueis sigilla sua circumdarent.

Lauretani in Italia Equites fundati Anno millesimo quingentesimo octogesimo septimo à Sixto quinto Pontifice. jam non apparent.

1589.
Romæ.

S. Lazari & Maurity Equites apud Sabaudos celebres sunt. Quòd attinet Ordinem S. Lazari, Origo ejus Anno 366. adscribitur S. Basilio Magno, qui Xenodochium sub Nomine S. La-

1528. in
Sabaudia.

zari erexerat. Sed cùm in prima quasi Institutione extinctus fuisset: iterum renatum ajunt, Hierosolimâ in potestatem Christianorum redactâ; ubi prædicti Equites, quosvis Fideles adventantes ad sua Xenodochia recipiebant. Unde Principum liberalitate fundationes Ordinis, tunc ad leproforum curam destinati citò auctæ fuerunt, in Galliam verò Regnante Ludovico juniore venerunt, primariâ sede Boigniaci prope Aurelianum à Rege assignatâ. Utuntur autem Insigni Crucis octoangulæ seu octo radiorum, viridis, albo limbo terminatæ: cui Emmanuel Philibertus Dux Sabaudia, Anno millesimo quingentesimo septuagesimo octavo, cùm à Gregorio decimo tertio (contradicente tamen ob Jura Francia

ciæ

ciæ Henrico tertio Rege) Magisterium Ordinis jam ferè aboliti obtinuisset: & cum altero Maurittano conjunxisset, imposuit Crucem albam, extremitatibus ejus singulis adinstar pomorum sphaerulis adhærentibus, ipse qui sub nomine Mauritij venit fundatus Ordo est ab Amædeo primo Duce Sabaudiaë, verùm cum Ripaliam concessisset, vitam Eremiticam acturus, etiam Equites dicti sunt Eremitæ S. Mauritij, quem Patronum Sabaudiaë esse, vulgaris fama testatur. Locò torquis Cruces ex rubra fascia pendentes gestantur.

S. Lazari & Montis Carmeli, In 1633. in Gallia.
Gallia Equites quorum Institutio refer-
tur ad Annum trecentesium sexagesimum quintum, modò quoq; sunt celebres ibidem. Primùm erant hospi-

talarij in Cīvitate Accensi sub Impe-
 ratore Constantinopolitano Baldvino,
 circa Annum millesimum centesimum
 quartum, in obsidione Ptolomaidis
 multa præclara egerunt, ideoq; Mili-
 tarem assumpserunt professionem. Suc-
 cessu temporis in Gallia, prima nati
 sunt domicilia; fuitq; divisus Ordo in
 tres partes, illi qui in Italia manserant
 seorsivum Magnum Magistrum obti-
 nuere, qui verò in Neapolitano, & Si-
 cilix Regno confederant, subditi sunt
 per Bullam Gregorij decimi tertij Do-
 ci Sabaudix, prout supra innuimus
 Gallici deniq; operâ Henricorum ter-
 tij & quarti Regum, exdivisi ab alijs
 Confratribus, per Bullam Pauli quin-
 ti Anno millesimo sexcentesimo septi-
 mo, tanquam novam, quamvis ejusdem

Instituti cum prioribus formarunt Societatem. Ab hoc tempore in illo Regno vigeat Ordo, sed cum fatalitate Bellorum, lapsus esse videretur, à Ludovico Magno restitutus est pristino splendori Anno millesimo sexcentesimo quinquagesimo quinto; non admittuntur ad Ordinem nisi Nobiles, habentq; distinctum Supremum Magistrum. Insigne est Crux in catenula aurea pendens albi encausti, ex ejus una parte conspicitur Effigies Sancti Lazari, ex altera verò Beatissimæ de Monte Carmelo, nam ad differentiam à Sabaudico ejusdem nominis, adiecit Rex Christianissimus Ordinem Montis Carmeli, & ita conjunctum, utroq; nomine appellari jussit. His temporibus portant aliqui dictas Cruces-

diagonaliter à brachio dextro, in Tænia lata rubri coloris, nec non stellam argenteam acu pictam in vestibus. Huius Ordinis sunt ex Polonis *Jacobus Dunin Referendarius Regni, Generalis Granowski; nec non Dominus Dzbancki.*

1385.
Neapoli.

Leenæ Societas, In Regno Neapolitano duravit ad tempora Ladislai Regis. Differentiæ inter Andegavenses ut duratios dederunt occasionem Institutionis illus. Verùm brevi extincta.

1413. in
Arragonia.

Lilij & Gryphis, Equites à Ferdinando Rege Arragoniæ, in honorem Beatissimæ Virginis, constituti Anno millesimo quadringentesimo decimo tertio. Insigne Ordinis erat Collare aureum ex folijs Liliorum & Gryphibus compositum, à quo pendeat Effigies
DEI.

DEIParæ Filium Infantem gestantis.
Vocabatur in Hispania hic Ordo de La
Yarra. *Non extat ampliùs.*

S. Ludovici in Gallia, Equites crea- 1693. in
Gallia.
ti à Ludovico XIV. Anno 1693. ipse
Rex declaravit se esse Supremum Ma-
gistrum, & alligavit hunc honorem
suis Successoribus. Distinxit Equites
in plures Classes. Primi sunt *Magna
Crucis*, & forte sex tantum numeran-
tur; *Commendatores* alij, cæteri cum
minoribus Crucibus incedentes. Distri-
bui solet hic Ordo solis Officialibus
Militaribus, qui præstant juramentum,
seu votum vivendi, ac moriendi in Fi-
de Catholica, suoq; Principi inviola-
bilem spondent fidelitatem. Conve-
niunt annuatim in Festo Divi Ludovi-

ci, habentq; non exiguos proventus. Insigne Ordinis est Crux aurea rubeo colore tincta, habens in medio Effigiem præfati S. Regis, atq; quatuor lilia aurea in angulis. Appendi solet in ligula punicea. Illi verò, qui gestant majores Cruces, appendunt eas diagonaliter, latâ tæniâ rubicundâ, habentq; elaboratam ex auro spineam Coronam, tres Clavos Passionis Dominicæ complectentem, ad sinistrum latus in vestimentis. Commendatores autem coronâ hâc non utuntur. Nam sunt Ecclesiastici.

1268. in
Sicilia.

Lunæ & Stelle, Ordo sumpsit Initium in Sicilia Anno Domini millesimo ducentesimo sexagesimo octavo, à Carolo Fratre Sancti Ludovici, Messinæ. Clemens quartus eundem approbavit.

Suc-

Successu temporis substitutus est illi alter solius stellæ: qui tunc in eo Regno floret celeberrimus.

Lunæ crescentis Ordinem instituit Renatus Andinus Rex Siciliæ & Neapolis, Anno millesimo quadringentesimo sexagesimo quarto, Andegavi. 1464. in Sicilia.
 Symbolum illius erat figura Lunæ crescentis ex triplici torque aureo suspensa, cum Epigraphe: *Los, sive: Lozen Croissant.* Iste quoq; Ordo cum Familia Andegavensi defecit.

S. Marci Ordo, Clarissimus in Republica Veneta. Venetj.
 Obstricti sunt Equites ad opponendum sese infidelibus. Insigne Ordinis, est numisma aureum, cum Torque, supra quod eminet Leo alatus, tenens Librum apertum, his verbis inscriptum: *Pax tibi Marce*
Evan.

Evangelista meus Equites communiter appellantur *Filij S. Marci*: ac nonnisi pro summis meritis, seu obsequijs Patriæ præstitis, hoc Insigni donantur. Qui admittuntur ad Ordinem; eo ipso recipiuntur ad Indigenatum, habentq; Jus imponendi suis armis fauces, sive, os Leonis, quæ apud Venetos est maximi Honoris tessera

1408. in
Navarra.

S. Mariæ de Lilio Ordo, fundatus dicitur à Garcia sexto Rege Navarræ, Anno millesimo quadringentesimo octavo, in Civitate Naiera. Destinabantur Equites triginta octo; qui exterminandis ex Regno Mauris continuam navarent operam. Torques constabat duplici catenulâ, plures literas M. antiquo more pictas colligante. Dependebat à Torque ovalis figura, con-

ti.

tinens liliū quasi recenter à tellure
nascens, atq; literam M. coronatam
sustentans. Supremus Magister credi-
tur fuisse olim Rex Navarræ: Jam
evanuit.

S. MARIAE Equitum Authores
fuerunt; Petrus Joannes Baptista, & 1618. in
Italia
Bernardus Petriniani Fratres Itali, con-
firmationemq; Ordinis à Paulo quin-
to Pontifice Anno millesimo sexcen-
tesimo decimo octavo, obtinuere. Mo-
tivum Institutionis fuit pugna contra
Turcas, ac defensio Fidei Christianæ.
Ex torque dependebat circulus, impo-
situs Cruci, in quatuor liliorum for-
mam compositæ, literas S. M. (nempe
Sancta MARIA) implicitas coronâ &
stellis redimitas complectens; in peri-
bolo verò Symbolum: *In hoc signo*

Pp

vin.

vincam. Singulis Crucis angulis impressa spectabatur stella radiata. *Interijt.*

S. Mariæ de Pœnitentia SS. Martyrum, quemadmodum sunt Religiosi: ita etiam Equites fuerunt, iisdem ornati insignibus, nimirum prominente Cruce rubeâ ex corde ejusdem coloris. Dividebantur in quinque Classes, cum differentibus Equitum notis, sub uno tamen nomine: *Desijt hic Ordo.*

1225. in
Hispania.

S. Mariæ Rosarij, Equites circa Annum millesimum ducentessimum, trigessimum quintum, brevi post obitum Divi Dominici instituti sunt per Fridericum Archiepiscopum Toletanum. Verum Ordo iste jam non nisi in signis, videlicet globulis devotionalibus durat, quibus ex pietate licet uti cuilibet.

S.

S. Mariæ Magdaleneæ Ordo fundatus Anno millesimo sexcentesimo decimo quarto, à Joanne Chenel Nobili Gallo. Illius professio erat vitare duella, nisi pro DEO & Patria exigenterentur. Statim disparuit.

1614. in
Gallia.

Matronarū virtuti mancipatarū Cætū, Eleonora Gonzaga Vidua, Ferdinandi tertij Imperatoris instituit, Anno millesimo sexcentesimo sexagesimo secundo, assumpto sibi Supremo Magisterio. Fuit is Ordo notabile incitamentum, ad practicandas virtutes, vitæ exemplaris fæminis Curiam frequentantibus. Numearus erum non excedebat triginta, habueruntq; statuta quædam. Gestabant in pectore solem aureum, diademate laureato coronatum, cum lemmate: *Sola triumphat*

1662. in
Germania

ubiq;, subintelligitur virtus. Jam *extinctus*.

408. in
Europa.

Melitenſis Ordo, aliàs Fratrum Hoſpitalariorum, vel S. Joannis Baptiſtæ. Cæpit Hieroſolimis, ab illis Equitibus qui Peregrinorum obſequio in Xeno- dochijs, eorumq; deſenſioni à Prædo- nibus Arabicis vitam dicaverant. Bre- vi hic Ordo per armorum exercitia evaſit potentiffimus, Hieroſolimitanâ Urbe iterum à Sarracenis captâ, ſubſti- terunt in Ptolomaide; quâ amiſſâ Cy- prus eos ſuſcepit. Erepta hoſtibus Rhodo Anno milleſimo trecentefimo octavo, cæpère dici Rhodij: ſed hac etiam ad Turcas devolutâ Anno mille- ſimo quingentefimo vigefimo tertio, Carolus quintus conceſſit illis Melitam ſeu Maltam, quam hucusq; Equites, ſub

sub Magistro strenuè sunt tutati. In
 plures Provincias, nempe: Arverniam,
 Franciam, Italiam, Arragoniam, Angli-
 am, Germaniam, Castiliam, dividun-
 tur. Insigne est Crux octogona (octo
 Beatitudines exprimi ajunt) candida,
 quam pallio affixam: cum alia ex au-
 ro operis encaustici albi suspensam,
 infra pectus, in ligula nigra, vel diago-
 naliter in tænia latiore gestant. Su-
 premus Magister habet titulum æqua-
 lem Cardinalibus, scilicet Eminentissi-
 mi & omnia Regalia. Legati ipsius, eo-
 dem modo tractantur in Aulis Prin-
 cipum; quo coronatorum capitum.
 Deductio genuinæ Nobilitatis vel ma-
 ximè ad Ordinem obtinendum exigi-
 tur: quare nonnisi Principes, Proce-
 res, Nobilesq; admittuntur. Ex Po-

1483.
Neapoli.

lonis fuerunt, & nunc sunt plurimi.

S. Michælis Equites à Ferdinando Rege Castellæ instituti fuerunt. Ordinis Insigne erat aureus Torques complectens circulos, cum numismate, cui inscriptum: *Decorum*. Plurimi censent hunc Ordinem conjunctum fuisse cum Ordine Armellini. Ambo *intèrièrè*.

1469. in
Gallia.

S. Michælis Ordo in Gallia, Ludovicum undecimum agnoscit Conditorem, qui eum instituit Anno millesimo quadringentesimo sexagesimo nono, Ambosiæ. Torques constat conchylijs, dependente *S. Michælis* præfati Imagine: Is enim creditus Propugnator Franciæ adversus Anglos. Symbolum est: *Immensi tremor Oceani*. Conjunctus est modò cum Ordine

ne

ne S. Spiritus, pridieq; confertur.

Montis Gaudij Ordo fundatus Anno millesimo centesimo octogesimo, ^{1180 in} *Palestina.*
per pios quosdam Nobiles. Nomen
derivavit à monte ejus nominis prope
Hierosolymam. Alphonsus nonus
Rex Hispaniæ ditaverat hunc Ordinem
in Hispania; qui reunitus Calatravenfi,
demum *extinctus est.*

Montese Equites à Jacobo secundo
Rege Arragoniæ Anno millesimo tre- ^{1317. in} *Arragonia.*
centesimo decimo septimo, stabiliti in
illis oris, præcipuè in Regno Valentia;
deinde adjuncti sunt Calatravenfibus.

Navis seu Conchæ, Equites voca- ^{1351.} *Neapol.*
bantur etiam *Argonautæ S. Nicolai*, ho-
rum Institutio attribuitur Carolo Du-
ratio in Regno Neapolitano, Anno mil-
lesimo trecentesimo octogesimo pri-
mo,

mo, eos deinde dicitur reinstituiffe. Divus Ludovicus Rex Galliarum sub titulo *Conchæ Marinae*: Iſdemq; ſymbolis, poſt Orientalem expeditionem, monetam inſignivit. Eundem Ordinem *Palliot* ait dictum à Navæ, vel ab expeditione tranſmarina, vel à duplici ſemiluna. Torques enim ex quo pendebat, navis picta, in figura ovali, ſingulis alternatim conchis, ac duplici ſemilunâ diſtinguebatur. *Non extat ampliùs.*

1352.
Neapol.

Nodi Equites, creati à Ludovico Principe Hungariæ, deinceps Rege Neapolitano, poſt inita connubia, & horrendum bellum cum Joanna Regina Neapolitana. In memoriam igitur deſideratæ pacis, Rex novus prædictum Ordinem inſtituit, Anno milleſi.

fimo trecentesimo quinquagesimo secundo, creavitq; sexaginta Equites (quos appellari voluit: *Nodi*) ex Nobilitate Neapolitana & Gallica applicando brachijs eorum nodos aureos unionibus atq; pretiosis lapidibus ornatos, sub Patrocinio S. Nicolai, Clemens sextus dederat ipsis observandam Regulam Divi Basilij, *tandem Ordo extinguitur.*

Parmæ Viridis Equites à Carolo sexto Rege Franciæ instituti jam defecerunt. Instituti sunt Anno millesimo trecentesimo quinquagesimo secundo. 1352. in Gallia.

Participantium Societas Romæ à Pio quinto instituta Anno millesimo quingentesimo quinquagesimo nono, multisq; aucta Privilegijs. 1559. Romæ.

Qq

tum

tum Piorum fuit Imago Divi Ambrosij Episcopi ab una parte, ab alia verò stemma honorificum, *iam non superest.*

1380 in
Anglia.

Passionis Dominicæ Ordo à Richardo secundo Rege Angliæ conditus circa Annum millesimum trecentesium octogesimum, vel millesimum quadragesimum, pro recuperanda Terra Sancta. Insigne Ordinis fuere Crux rubea ampla auro & argento tincta, repræsentans Passionem Domini. In medio conspiciebatur Agnus DEI resplendens, Symbolum CHRISTI resurgentis, *defecit.*

1671. in
Saxonia.

Passionis Dominicæ Ordo à quodam Duce Saxonie conditus Anno millesimo sexcentesimo septuagesimo primo, *iam non extat.*

Passio.

Passionis Nobilis, in Germania Ordo erectus à Duce Saxoweinsfeldi Anno ^{1704. in} millesimo septingentesimo quarto, Festum Ordinis est, S. Joannis: Dignitatis tessera tænia alba super brachium dextrum, auro ductili picta, ex utroq; margine, cui appensa est stella aurea, literis I. G. (id est Joannes Georgius) in campo cæruleo insignita, super Crucem rubeam sunt Insignia Principatus de *Quersfurt* cum lemmate: *Anno honorem quem virtus gignit.*

Periscelidis seu S. Georgij in Anglia ^{1435. in} celeberrimus Ordo ab Edvardo tertio Rege Angliæ, Anno millesimo quadringentesimo trigesimo quinto, conditus, ex causa levis momenti. Ferebatur hic Princeps fervidiore affectu in Comitissam Salisburgensem, eximiæ

pulchritudinis fæminam; cujus illicio nullam intermittebat occasionem, quin proderet amoris passionem. Quodam die in choragio publico, saltando Comitiffa cum Rege, amiserat Periscelidem cæruleam, Rex quàmprimùm eam humi jacentem advertit; manu propriâ levavit. Circumstantes Aulici, mox hanc actionem Regiam sinistrè interpretari cæperunt: quòd plurimùm ipsum Regem, & Comitiffæ innocentis virtutem offendit. Quare Rex manifestando puritatem suæ intentionis, punctualiter exclamavit, illius ævi idiotismo: *Honî soit qui mal y pense!* scilicet nostro loquendi modo: *Confundatur qui malè sentit!* Deinde protestatur, quòd ab eo tempore, quicunq; illum actum suum joco exhibilandum,

censebat; summè honoratum, postea
 se existimabit; si ei licuerit gestare si-
 milem periscelidem, congregatà igitur,
 Curia in Castro Vindsoviensi, institu-
 it præfatum Ordinem sub auspicijs
 Divi Georgij Protectoris Angliæ, &
 abhinc ubivis locorum summam habet
 celebritatem, nihilq; majus expectari
 potest ab Anglicis Proceribus, quàm
 ad hunc Cætum admissio. Equites
 fuere primitùs quadraginta, nunc sunt
 multò plures. Signum distinctivum
 Ordinis est Periscelis cærulea superiùs
 citatum Regis effatum, aureis caracte-
 ribus expressum referens, idq; ad pe-
 dem sinistrum applicata: ad dextrum
 verò nulla datur etiam ordinaria,
 propter Ordinis apparentiam, à bra-
 chio sinistro transversim. Portant.

Qq3

Equi-

Equites in tænia cærulea ampla Effigiem S. Georgij, ex auro affabrè confectam, aliquando, nimirum Festis solennioribus è torque ad Collum suspensam. Conspicitur quoq; in vestitu stella argentea cum Cruce. Ad hunc Ordinem admissus fuit, *Casimirus Jagiellonides Rex Poloniae* ab Henrico sexto Rege Angliæ, prout testatur supplementum *Morerij*.

1520.
Romæ.

SS. Petri & Pauli Ordo institutus Anno millesimo quingentesimo vigesimo, à Leone decimo Pontifice, Paulus tamen tertius, Anno millesimo quingentesimo quadagesimo alium creavit, sub uno Nomine S. Pauli. Ad extremum ne Prioris memoria deperiret, ambos reunivit. Distribuitur à Summis Pontificibus ad hæc usq; tempora.

Quer.

Quercus Ordo, in Regno Navarrae ^{722. in}
 circa Annum septingentesimum vige- ^{Navarra.}
 simum secundum floruit, institutus à
 Garcia Ximenes Principe Regij Got-
 torum Sangvinis, qui post multas re-
 portatas victorias de infidelibus, exi-
 mius in desertis Africae Eremita, dein-
 de Heros & Ductor Exercituum famo-
 sissimus, cum duceret copias contra
 Mauros, apparuit ipsi lucida Crux su-
 per summitatem arboris quercinae ab
 Angelis adorata, tanquam certae victo-
 riae signum, quare post victoriosum
 conflictum, Ordinem quercinum di-
 ctus Ximenes instituit. Portabant
 Equites ad pectus, super vestem can-
 didam, arborem acu pictam cui inni-
 tebatur Crux rubea. Idem signum
 assumpsit pro stemmate, loco vetu-
 stis

stiffimi, quo utebantur Gotti scilicet trium coronarum, adjectis hisce characteribus: *Non timebo millia circumdantes me*, præscripsitq; certa instituta Equitibus, tandem & hi defecerunt, post plurimas revolutiones istius Regni.

1379. in
Castilla.

Rationis Equites instituti à Joanne primo Rege Castiliæ, Anno millesimo trecentesimo septuagesimo nono; distribuebatur Ordo Heroibus pro summis meritis, quibus conferebatur Vexillum, uti olim Banarettis vel Baroneis in Gallia & in Anglia; dicti Equites componebant custodiam corporis Principis, tandem conjunctus est Ordo cum alio Columbæ dicto, ab eodem Rege erecto, inveniuntur hucusq; in Andalusia, & in aliquib; locis Castiliæ.

Re.

Redemptionis Captivorum Equites à Jacobo primo Rege Arragoniæ constituti Anno millesimo ducentesimo decimo octavo, ex certa revelatione facta S. Raymundo Ordinis Prædicatorum, Regio Pœnitentiariorum. Demum mutatus est Ordo in Ecclesiasticum.

1218. in

Arragonia.

Rutæ Ordo S. Andreae, apud Scotos celebris, cujus Insigne erat Torques duobus rutæ ramis constans, cum Icone Beati Andreae. Institutio ipsius refertur ab Authoribus ad Hugonem Regem Scotiæ, circa Annum nongentesimum vigesimum quartum, nonnulli conjungunt eundem cum alio ibidem S. Andreae de Carduo.

p 24. in

Scotia.

S. Salvatoris Equitum Ordo in Arragonia circa Annum millesimum centesimum decimum octavum ab Al-

1118. in

Arragonia

Rr

phon.

phonso Rege Hispaniæ, in Civitate Montreal erectus adversus Mauros, cujus Sodalium fortitudo expulsiōni hostium ingens momentum attulit, & ob hoc amplissimos redditus à Rege meruit. Refert autem ex *Favino Pallotus*, Templarijs primitus urbem illam Montreal concessam: sed his extirpatis, præfato Ordini datam, gestabant Equites è Regione stomachi Crucem anchoratam rubeam, quam ex triplici torque aureo suspendebant. Caput Ordinis erat Rex Arragoniæ. *Non extat amplius.*

1561. in
Svecia.

Salvatoris Equites, in Svecia instituti ab Erico decimo tertio Upsaliæ, Anno millesimo quingentesimo sexagesimo primo, sub solemnia Coronationis. Alij putant erectum Ordinem
in.

in honorem nuptiarum suarum, cum Infante Poloniæ Catharina. Torques constabat capitibus Angelicis alatis, à quo dependebat Effigies Salvatoris; *extincti.*

SS. Sanguinis Salvatoris, Ordinem condidit Vincenti, Gonzaga Dux Mantuæ, Anno millesimo sexcentesimo octavo; cognomen Nominis emanavit, inde, quia guttas ejus aliquas à Longino exceptas simul cum sponsia in Urbe Mantuana servari antiquissima probat traditio. Institutio facta in Nuptijs Filij Ducalis Francisci, cum Margari-
ta Sabaudica. Symbolum erat: *Nihil isto triste recepto.* Baltheus seu torques connectebat ovales figuras aureas, in quarum spatijs alternatim permixtæ voces: *Domine probasti*, candidis lite-
Rr 2 ris

1608.
Mantuæ.

ris exaratae, tum vascula aurifabrorum, quibus ad probandum aurum, uti solent flammis imposita comparebant. Dependebat ex torque iterum ovalis figura Angelos duos tenentes tabernaculum sive Ciborium coronatum, cum tribus guttis sanguineis, & symbolo supra dicto repræsentans. Haud ita pridem cum Ducibus Mantuanis ut suppono extinctus.

1318. in
Castilia.

Squama seu Scama, dictus Ordo sub Regimine Joannis secundi Regis Castiliæ celebris, cujus Insigne erat Crux ad instar squamarum piscium marinorum effigiata, Institutio illius creditur facta circa Annum millesimum tercentesimum decimum octavum. Crucem Equites portabant super pallijs albis, recipiebantur verò more &

Ri

Ritu Equitum Calatravenfium. Obligabantur inſuper Fidem & Regnum tueri contra infideles, tandem & hic Ordo in fluidi temporis abyſſo naufragium paſſus eſt.

Scuti aurei, in Gallia Author fuit, ^{1363. in Gallia.} Ludovicus ſecundus Dux Borbonij Anno milieſimo trecentefimo ſexageſimo tertio, ex Anglia redux. Scutum aureum percurrerat fascia margaritarum acu picta, cum voce *Allen* quaſi diceret: *Allons*. Interijt.

S. Sepulchri Equitum Ordo, cujus ^{326. in Paleſtina.} exordia aliqui ad Helenam Auguſtam Anno trecentefimo vigefimo ſexto, plures ad S. Jacobum Apoſtolum, alij ad Conſtantinum magnum, Gotfridum Bullonium Fratrem Godefridi, Anno milieſimo centefimo decimo viven-

Rr 3

tem,

tem referunt. Patriarcha Hierosolymitanus eorum erat Magister: deinde cum numerus excrevisset, etiam in Italiam transfierunt, sede electa Perusiæ. Innocentius Papa undecimus eosdem univit cum Rhodijs, Anno millesimo quadringentesimo octogesimo quarto. Sed post duodecim Annos Alexander sextus vindicavit sibi Ordinis Magisterium, & Gvardiano Bernardinorum S. Francisci Regulæ (qui usum habet etiam Pontificalium, & S. Sepulchri Custos est) potestatem contulit conferendi prærogativam Ordinis illis, qui religiosè ea loca Sancta visitarent. Insigne est Crux brachiata, cujus angulos singulæ Cruculæ obsident omnes minio tinctæ. Ex hoc Ordine inter alios fuerunt eximij Proceres Po-

loniæ, qui Sacrum Locum personali visitatione honorârunt: *Nicolaus Dux Radziwił Palatinus Vilmensis, & Christophorus Sapieha Pocillator M. D. L. atq; Joannes Soltan Thesaurarius M. D. L.*

S. Sepulchri Ordo, in Anglia institutus ab Henrico secundo, Anno millesimo centesimo decimo quarto. 1114. in Anglia. Ante admissionem tenebantur Equites obire biennem Novitium Hierosolymis ad S. Sepulchrum. Hic Ordo unâ cum Religione ibidem exolevit.

Siliquarum Fenetæ Ordo, quem Galli vocant: *de la cosse de Feneste*. 1234. in Gallia. Institutus est à S. Ludovico Rege Galliæ: sub Connubia sua cum Margarita de Provincia, Anno millesimo ducentesimo trigesimo quarto. Insigne Ordinis

nis fuit ex auro eandem herbam repræsentans lilijs intermixtam, cum pendente Cruce similiter lilijs terminata, atq; cum inscriptione: *exaltat humiles*. Duravit hic Ordo ad tempora Caroli sexti, non ampliùs.

Sinceritatis in Germania Ordo re-
 1690. in
 Saxonia. cognoscit Fundatores Anno millesimo
 sexcentesimo nonagesimo, Joannem,
 Georgium Saxonix, & Fridericum,
 tertium Brandenburgix Electores, qui
 Torgaviæ convenerant pro sopiendis
 quibusdam differentijs. Quare ambo
 instituerunt dictum Ordinem, ad de-
 monstrandam sinceram reconciliatio-
 nem. Insigne ipsius est numisma au-
 reum Cruce cærulea signatum, ex cu-
 ius una parte exprimuntur nomina
 prædictorum Principum cum lemma
 te

te: *amicitia sincera*; ex altera duæ manus sese comprimentes positæ super, gladios & duos ramos palmarum, cum inscriptione : *Uniti pro semper* . Ad hunc Ordinem admissus est Serenissimus Augustus *Secundus* Rex Poloniæ.

Solitudinis Ordo Fæmineus est, quem 1709. in Saxonia distribuere solebat Serenissima Christina Everchardina, de Domo Brandenburgica, Bareyt, Augusti Secundi Regis Poloniæ Consors. Insigne sunt, tria folia aurea, herbæ *solitaria* dictæ, viridi encausto tincta, & catenulæ aureæ appensa . In medio conspicitur litera P. quod significat *Preytz* locum residentię suæ Majestatis. Obtinuit hoc Insigne Illustrissima Palatina Trocensis Oginscia. Verùm Ordo cum sua Fundatrice, die quinta Septembris

bris, Anno millesimo septingentesimo vigesimo septimo è vivis sublata, sublatus est.

1450. in
Britannia.

Spicæ Ordinem, instituit Franciscus Dux Britanniaë, Anno millesimo quadringentesimo quinquagesimo. Torques Equitum constabat spicis, quas laquei amoris (ut nuncupari solent) colligabant, videbaturq; coronam quandam Cereris referre. Ex torque suspendebatur duabus catenulis mus Pontic, seu Hermionicus colliculo viridi insistentis cum symbolo: *Ad vitæ tempora*. Defecit Ordo hic extinctâ Britannicâ familiâ.

1452. in
Sicilia.

S. Spiritûs Ordo, in Sicilia institutus Anno millesimo trecentesimo quinquagesimo secundo à Ludovico Siciliae Rege; exolevit. Videatur Ordo Columbae.

S.

S. Spiritûs Montis Pessulani, Ordo
 Militaris Anno millesimo centesimo
 nonagesimo, fundatus à Gvidone Gvil-
 helmi Filio, Domino montis Pessulani.
 Habent ibidem Equites suum Domici-
 lium. Tantæ erant famæ; ut Inno-
 centius tertius Anno millesimo cente-
 simo nonagesimo nono, eosdem evo-
 caverit Romam, pro directione cele-
 berrimi Hospitalis *S. Spiritûs*. Hæc
 duo loca (quibus prima Nobilitas in-
 serviebat pietatis causâ) longo tempo-
 re disputabant supremum sibi deberi
 Magisterium Ordinis. Eam alterca-
 tionem Pontifex hoc modo sopivit, ut
 utrumq; Contubernium eodem titulo
 gauderet. Plurimum labefactatus est
 Ordo hisce temporibus, cujus redinte-
 grationi multæ Personæ qualificatæ in-
 cumbunt.

1578. in
Gallia.

S. Spiritûs seu Tæniæ cæruleæ, gloriosissimus Ordo in Gallia, nunc centum Equitib; constans, ab Henrico tertio Poloniæ & Franciæ (cui is Ordinem S. Michæelis reunivit) institutus Anno millesimo quingentesimo septuagesimo octavo, Die ima Januarij. Supremum illi, Magisterium adjunctum est Coronæ Galliarum. Admittuntur ad hunc Ordinem Viri Ecclesiastici, qui Commendatores vocantur, portantq; Insignia in Tæniæ cæruleæ à collo pendentia: Reliqui verò Equites gestabant eadem in simili fascia à brachio dextro sub sinistrum, stellam quoq; ad lævum latus per modum Crucis rubeæ radijs fulgentem, addita in medio Columba ex argento. Ad Tæniam verò circumferunt Crucem aure.

auream albo encausto tinctam, cuius extremitates globuli terminant, angulos verò lilia exornant. Repræsentatur in medio figura volantis Columbæ, ex altera parte Crucis, extat Imago S. Michæelis, pro memoria uniti Ordinis. Sub inaugurationem, & in celebrioribus festivitatibus Ordinis, gestantur hæc Insignia in torque aureo, qui componitur è lilijs aurejs, flammis, trophæis, ac literis quibusdam initialibus Regum Galliæ. Distribuitur pro beneplacito Regis prævia electione, præcipuè die Pentecostes. Fundamentum instituti Ordinis dicitur, esse Patrocinium S. Spiritûs, Henrico tertio specialissimè exhibitum. Festo enim Divinissimi Paracleti natus est, eodem in Regem Poloniæ electus, ac

deinde Rex Galliæ coronatus. Ad hunc Ordinem adlecti quoq; fuerunt Principes atq; Proceres aliqui ex Polonis, veluti *Joannes tertius Rex*, cum Filijs *Alexandro & Constantino*, *Genitor modernæ Regina Galliarum*, nec non *Michaël Comes Tarlo Palatinides Smolenscensis*, in Exercitu illius Regni Generalis.

Stellæ Ordo, Venetijs hucusq; durans.

Stellæ Ordo, hætenus in Sicilia celebris *Messinæ* institutus, & substitutus in locum Equitum lunæ crescentis, videatur sub Ordine lunæ & stellæ.

1332. in
Gallia.

Stellæ Ordinem condidit *Joannes Rex Franciæ*, Anno millesimo trecentesimo quinquagesimo secundo, in memoriam *Stellæ Ducis Magorum*.

Di.

Dicebantur etiam Confratres BV. & Divi Audoemi, à loco qui illis assignatus erat non procul Parisijs. Symbolum fuit stella ex torque aureo suspensa, vel alibi affixa, cum Inscriptione: *Monstrant Regibus astra viam.* Verùm exorto S. Michàélis Ordine, iste exolevit.

S. Stephani Equites, in Hungaria creantur, à quolibet Rege die Coronationis, post finitam Missam, in memoriam primi Christiani Regis Hungariæ, eo nomine appellati, Cælitumq; albo inscripti.

S. Stephani Papæ, Equites (cujus ^{1561. in} anniversario die ad Martianum poti- ^{Heituria.} tus est memorabili victoria) instituit Anno millesimo quingentesimo sexagesimo primo Cosmus Mediceus Magnus

gnus Hetruriæ Dux & illico Pij quarti Pontificis obtinuit confirmationem. Obligantur ad defensionem Fidei Christianæ, auxilium pauperum, & Redemptionem Captivorum. Crucis formam, Cum Melitensibus habent communem rubro encausto tinctam, atq; ad latus portandam. Eundem Ordinem obtinuit ex Polonis *Chrysostomus Zatuski Capitaneus Lublinensis*.

Stolæ vel Amphrifiæ, Equites in
 1416. in Arragonia, Italia, & Germania, usum
 Arragonia. portandi stolas derivarunt, ab ipsis
 Italia. adhuc Romanis. Hoc certum, quòd
 Germania. Alphonsus quintus plures hoc insigni
 honoraverit Equites, Anno millesimo
 quadringentesimo decimo sexto; eo-
 dem Sigismundus Imperator multos
 inauguravit in Italia. Coætaneus esse

dicitur Ordo, institutioni Draconis
& Bandæ. Invenitur quoq; apud Au-
thores sub nomine Societatis Amphri-
fiæ. Jam hic deletus est, solo nomi-
ne remanente.

Tabulæ Rotundæ, Ordo circa An-
num millesimum ducentesium dici-
tur extitisse in Anglia, adscribiturq; Ar-
to an potius Arturo Regi Angliæ, alij
verò referunt eundem Ordinem ad
Annum quingentesimum decimum,
sextum; portabant Equites super scuta
Aquilam volantem. *Cambdenus* multò
recentiorem eum facit, ac Torneamen-
tis, seu ludis militaribus Originem ipsius
attribuit. Non extat ampliùs.

Templariorum Ordo Anno mille-
simo centesimo decimo octavo, insti-
tutus, ideò sic dictus, quòd Equites

316. in
Anglia.

1118. in
Oriente, ac
in Europa.

Tt

pro.

prope Templum Hierosolymis à Rege locati fuerint: Origo ipsius adscribitur Baldvino: Objectum verò erat præbere securitatem, peregrinantibus ad Loca Sancta. Sed per Concilium generale Viennense tandem hic Ordo ob suspicionem hæreseos & gravissima vitia suppressus est. Anno millesimo trecentesimo undecimo.

1184. in
Germania.

Teutonicus Ordo sub nomine *Cru-*
cigerorum in Polonia cognitus, initia
sua debet quibusdam opulentis Civibus
Bremenſibus, & Lubecenſibus, qui vi-
ſitando Loca Sancta in Palæſtina eun-
dem ibidem fundaverunt. Anno
millesimo centesimo octogesimo quar-
to, approbatus deinde fuit per Ponti-
ficem Cæleſtinum tertium, Fridericus
verò ſecundus Imperator redux in
Ger-

Germaniam ex Palæstina, plures eorum Equitum adduxit, vocabanturq; Sanctæ MARIÆ Equites. Cùm autem è Syria ejecti fuissent, in varias partes commigrarunt. Conradus Dux Masoviae circa Annum millesimum ducentesimum vigesimum octavum, contra Prussos Idololatrias eosdem evocavit, ex instinctu Christiani Episcopi. Ingentia bella gesserunt cum Polonis, quo adusq; ultimus Magister de Domo Brandeburgica, Sigismundi primi Regis Poloniae cognatus, mutata Religione, Prussiam Regno subjecit, retinendo sibi partem, hætenus in ea Familia hærentem certis conditionibus; scilicet post extinctam Lineam, ad corpus Poloniae redituram. Super eandem exdivisam portionem, Dux

Prussiæ à præfato Rege creatus est dictus Magister. Habent in Germania plura domicilia, atq; supremum Magisterium, quo titulo non ita pridem gaudebat Franciscus Ludovicus Comes Palatinus Rheni, modernus Archiepiscopus & Elector Moguntinus. Dux Prussiæ eundem sibi titulum vendicat, ac Insignia distribuit: sed prorsus indebitè; cùm hic Ordo mutaverit formam in Prussia; tessera ipsius est Crux nigra, quam ab aliquibus video pingi Potentiatam seu brachiatam. Nigræ Cruci, alia itidem brachiata, sive in gradus terminata: (nonnulli tamen floridam pingunt) imponitur. Addit *Paillet* supremum Crucis marginem lilijs ornari Francicis ex dono (prout ipse vult) Ludovici noni Regis Gal-
li.

liarum. Porro Crux hæc nonnisi simplex est nigra in area argentea, sustinens in medio parmulam auream, Aquila nigrâ, nempe Emblemate Prusfiæ signatam, quemadmodum pingitur in Insignibus Magistrorum Ordinis.

S. Thomæ Equites, Instituti Anconæ à pijs Personis ad sublevandam pauperum inopiam, Anno millesimo ducentesimo trigesimo sexto, approbati ab Alexandro quarto. Hos demùm Alphonsus decimus Astrologus Anno millesimo ducentesimo octogesimo quarto, evocavit in Castiliam. Conjuncti deinde fuerunt cum Melitensibus. Tandem ea conjunctione non contenti, Ordinem suum ex parte restabiliverunt. At non diu duraverunt.

1236. in
Italia.

1190. in
Ptolomaide.

S. Thomæ Equitum, Ordo (à S. Thoma Cantuariensi: Præfule ac Patrono ita dictorum) à Richardo Rege Angliæ, in Urbe Ptolomaide pro Anglis institutus circa Annum millesimum centesimum nonagesimum. Jam interijt.

1579. in
Polonia.

S. Thomæ Societas, excogitata in Polonia sub Stephano Bathoreo, à Nuntijs Terrarum Hæreticis ad Comitia Regni electis. Portabant illi è collo pensilia Numismata aurea D. Thomæ Imagine insignita. Eodem fere tempore ab Ordinibus Regni Catholicis repressa evanuit, oppositâ & introductâ, tunc in Poloniam Confraternitate D. Annæ, Teste Demetrio Sulikowski in Commentarijs, folio 130.

Torquati Equites, vocantur illi, quos

quos Principes torquibus donant cum
sua effigie, uti Artium Liberalium in-
ventores, Nobiles in hastiludijs & exer-
citijs militaribus in præmium exhibitæ
dexteritatis, Viros Illustres, Historio-
graphos, Doctores, necnon Legatos-
Principum, aliasq; emeritas Personas.
Plurimi coloratos Principum vultus ge-
stant in pectore utinam omnes in cor-
de reponant.

Truxellenses Equites, sub Alphon-
so S. Ferdinandi Fratre floruerunt, 1195. in
Hispania.
in Hispania. Alphonsus nonus An-
no millesimo centesimo nonagesimo
quinto, multis eos cumulavit benefi-
cijs: deinde sunt incorporati Alcanta-
rensis. Supponitur quòd iidem
Originem suam derivarunt, ab Equi-
tibus Montis gaudij expulsis è Syria;
nam

nam eadem Insignia gestabant: videlicet stellam argenteam quinque radiorum, pallio rubro affixam. *Extincti.*

1562. in
Austria,
et Bohemia.

Tussini Equites, in Bohemia & in Austria sub Regula S. Basilij instituti, contra Turcas Hungariam infestantes. Obtinuere hunc Ordinem Ferdinandus & Carolus Archiduces, tum 200. Equites Anno millesimo quingentesimo sexagesimo secundo. Insigne erat, Crux viridis super pallium rubrum. *Extincti.*

1410. in
Hispania.

S. Vasculi Beatæ Virginis de Lilijs Ordinem, captâ Antiquerâ in memoriam Victoriæ de Mauris reportatæ Anno millesimo quadringentesimo decimo, Ferdinandus Infans Castiliæ dicitur instituisse. Torques duplex connectebat Gryphos vascula Lilijs ple.

plena tenentes, translatus hic Ordo
ex Castilia in Arragoniam succeden-
te in utrumq; Regnum Ferdinando;
disparuit.

S. Venceslai, in Bohemia dicitur,
fuisse Ordo; quo inaugurabantur Equi-
tes sub coronationem Regum. Sed
postquam hoc Regnum transijt in Hæ-
reditatem Austriacam, non amplius
præacticatur.

SS. Ursi & Galli, Ordinem attri-
buunt Authores Friderico secundo, ^{1212. in}
Anno millesimo ducentesimo duode-
cimo, qui eum in D. Galli Basilica,
fundaverat in honorem S. Ursi ex Le-
gione Thebea, *Soloduri* Martyrio coro-
nati. Baltheus id est Torques aure-
us erat, ex quo dependebat figura Ur-
si nigri, viridi solo insistentis. Cum

Uu

præ-

præcipuos Proceres Regionis, Cæsareo ornâisset Ordine, deinceps potestas conferendi eundem, Abbati collata est. Solennitas annua die S. Galli celebrari solebat. Additum deinde fertum aliud folijs quercinis constans, quo prior torques circumdabatur. Desijt tandem Ordo.

Weysensfeldicus Ordo, quem Duces Saxoniae ejusdem nominis distribuere solent: Est Crux encausto rubro. transparente elaborata. Quatuor Aquilis aureis per angulos ornata. In medio Crucis conspiciuntur. literæ Nominis Ducalis.

Wirtembergicus Ordo à Ducibus hujus familiae distribui solet, cujus Insigne est Crux alba ex auro, habens literam in medio W. appenditur collo
in.

in tænia rubra. Hoc donatus est,
Frater Principis Regiæ Constantinæ
Vesselius, alij dicunt eundem nominari
Ordinem *Confidentiae*.

Inveniuntur plurimi alij minoris-
notæ Ordines, & Societates, præser-
tim in Italia, & in Germania, ubi dis-
tribuuntur Anchoræ, Cruces, Numisma-
ta & his similia à varijs Principibus.
Sed quia mihi parum innotuerunt, à
descriptione illorum, manum atq; ca-
lamum amoveo; ne verò de præceden-
tia supradictorum Ordinum fiat quæ-
stio, ad evitandam quamlibet censu-
ram, placuit eos summatim recensere,
serie Alphabetica. Sufficiat itaq; suc-
cincta descriptio pro meliore curiosi
Lectoris informatione, quatenus vide-
at nullam esse Gentem bene Civilisa-
tam,

tam, nullum Regnum, nullamq; Rem-
publicam liberam, ubi Militares seu
Heroici Ordines, eorumq; distinctivæ
notæ, tanquam stimuli ad præclara
gesta, & eximia rectefactorum præmia
non inveniantur, & præcipuam non
consequantur ubivis locorum æstima-
tionem. Utiq; ampliorem poterit ha-
bere præmissorum notitiam ex Au-
thoribus, qui hanc materiam
fusiùs & ornatius ex pro-
fesso tractârunt.

De
PILEO. ENSE. & ROSA.

*Per Summos Pontifices benedictis.
Tum de Coronis aureis à Capitulo Vati-
cano miraculosis Imaginibus conferri
solitis.*

Pontificum Romanorum ea semper
fuit Ratio, ut Reges, Principes, Pro-
ceresque Christianos docentis manus
ad prælium & digitos ad bellum Domini
bella bellantes, vel certè pro Fide Or-
thodoxa, ac Ecclesia CHRISTI decer-
tatuos, impertitâ benedictione, vehe-
mentiùs animarent, & ad Castra Domi-
ni Exercituum in hoc signo victuros
propulsarent. Cùm verò sensus in-
ternos, per signa exteriora deprome-
re

*Illustris.
Josephus.
Zaluski Re-
ser. Regni
in Anale
Eli.*

re vellent, solenne ipsis fuit quotannis, *Gladium utrâque parte acutum* superposito Ducali pileo, ritu Sacro benedicendi, eaq; munera prout *gladium spiritûs, & galeam salutis* è Principibus magni Nominis uni benè de Ecclesia merito, vel adhuc benemerenti, per suos Ablegatos transmittendi, vel certè (cujus exemplum unicum quòd sciam, aut ferè rarum, simulq; domesticum in Vladislao IV. tunc Principe Regio, Poloniæ demùm Rege) in manus prævijs solitis precibus, & obsecrationibus, tradendi. Quo ad tempus ejusmodi Consecrationi prædefinitum illud fuisse in Vigilia Nativitatis Dominicæ (24 Decembris) abunde colligitur, ex vetusto quodam libro cæremoniæ à *Beyerling* citato, ubi hæc reperiri asserit verba. Pontifex Roma-

nus

7
nus in Vigilia Nativitatis Domini Ensem
consecrat cum galero Principali, eumque
Principi alicui Christiano contra Reli-
gionis hostes pugnanti vel pugnaturus, qua-
si victoriae symbolum & incitamentum,
muneris loco mittit. Obtinuerunt hunc
honorem à Sancta Sede ex Regibus &
Principibus Poloniæ. Sigismundus I.
Sigismundus Augustus. Stephanus Ba-
thore, Vladisla, IV. Michàel I. Joannes
III. Reges: nec non Frideric, Augustus
Regius Poloniæ & Electoralis Saxo-
niæ Princeps. Rosis verò benedictis
donatæ fuerant Anna Stephani, Con-
stantia Sigismundi III. Eleonora Mi-
chàélis I. Maria Casimira Joannis III.
thori & throni Consortes; nec non Eli-
sabetha Ducissa Radzivillia Leonis Sa-
pieha Palatini Vilnensis, Supremi Exer-
citus M. D. L. Ducis Conjux, pro

vin-

Usus
Coronandarum
Imaginum
B. V. M.

vindicata suo potissimum zelo cæde,
B. Josaphat Archi-Episcopi Polocensis
Martyris. Aliquando iisdem rosis so-
lent Summi Pontifices munerari mira-
culosas DEI Paræ Images, quas etiam
Capitulum Vaticanum ex fundatione
Alexandri Sforcia Cardinalis, aureis
diadematibus redimire consuevit, ut-
potè *in Polonia* Claromontanam seu
Częstochoviensem, Sokaliensem, Pod-
kamenensem, *in Lithuania* Trocen-
sem, Codnensem, Zyrovicensem thau-
maturgas Beatissimæ Icones, corona-
vit. &c.

Ad Zoilum.

*Donec totum legeris, sustine tantisper cal-
culum; post libet,
Nigrum, albumve dederis? Ego
feci quod potui.*

INDEX

Ordinum Militarium.

A.

- Agnus DEI . *in Svecia* fol: 221.
Alæ S. Michæélis *in Portugallia* fol: 222.
Alcantariæ *in Hispania* fol: 223.
Alexandri . *in Moschovia* fol: 225.
Amaranthæ . *in Svecia* fol: 226.
Ampullæ . *in Gallia* fol: 226.
S. Andreæ de Carduo *in Scotia* f. 227.
S. Andreæ . *in Moschovia* fol: 229.
Annuntiationis *in Sabaudia* fol: 230.
S. Antonij Abbatis *in Æthiopia* f. 231.
S. Antonij . *in Bavaria* fol: 232.
Aquilæ Albæ . *in Polonia* fol: 233.
Aquilæ Candidæ *in Bohemia & Au-*
stria . . . . . fol: 234.
Aquilæ nigræ . *in Prussia* fol: 234.
de

de l' Argata . . . *Neapoli* fol: 235.
 Armellini . . . *in Britannia* fol: 236.
 Armellini . . . *in Arragonia* fol: 237.
 Avifij . . . *in Portugallia* fol: 237.
 Aurati . . . *in Polonia* fol: 239.
 Aurei Equites . . . *in Germania* fol: 239.
 Aurei Equites . . . *in Polonia* fol: 240.
 Aurei seu Aurati . . . fol: 241.
 Aurei Velleris *in Hispania* fol: 241.

B.

Balnei Equites *in Anglia Gallia & Ita-*
lia . . . . . fol: 243.
 Balthei Militaris *in Svecia* fol: 244.
 Balthei Militaris *in Polonia* fol: 244.
 Balthei seu Bandæ *in Hispania* fol: 244.
 Balthei Equites . . . fol: 245.
 Banaretti *in Gallia, Anglia, Flandria*
 S. Blasij . . . *in Armenia* fol: 246.
 S. Brigittæ . . . *in Svecia* fol: 246.
 Burgundicæ Crucis *in Burgund:* f. 247.

C.

C.

- Calatravensium in Hispania fol: 248.
 Calcarium aureorum Romæ fol: 249.
 Calvariæ humanæ in Germania f. 249.
 Calza Venetijs . . . fol: 251.
 Campiones in Anglia . . .
 Canis & Galli in Gallia . fol: 252.
 Canis in Navarra . . . fol: 252.
 Cardui MARIÆ in Gallia fol: 253.
 S. Catharinæ in Palestina . fol: 253.
 S. Catharinæ in Moschovia . fol: 254.
 Charitatis proximi in Germania f. 255.
 Charitatis Christianæ in Gallia f. 256.
 Cherubini seu JESU in Svecia fol: 257.
 Cyprius seu Lufinianus in Cypro f. 257.
 Clavis aureæ in Germania fol: 259.
 Claromontanæ V. M. in Polonia f. 259.
 Columbæ & Rationis in Hispania f. 260.
 Conceptionis B. V. M. in Italia fol: 261.
 Concep: Immaculatæ in Polonia f. 261.

Con.

Concordiæ *in Germania* . fol: 263.
Coronæ Regiæ *in Germania* fol: 264.
Cosmæ & Damiani *in Palestina* f. 264.
Cruciatae Milites . . . 247.
S. Crucis *in Germania* . fol: 265.
Cygni & Ciconiæ *in Flandria* f 267.

D.

Danebrogij *in Dania* . fol: 268.
Draconis inversi *in Germania* f. 270.
Draconis *in Hungaria & Bohemia* f.270.

E.

Elephanti *in Dania* . . f. 270.
Enfiferi *in Livonia* . . fol: 272.

F.

Fratres hilares S. M. *in Italia* fol: 273.

G.

Generositatis *in Prussia* . f. 274.
Genetæ *in Gallia* . . fol: 275.
S. Gregorij *in Germania* fol: 277.

S.

- S. Georgij *vel* aurei Angeli *in Palesti-*
na . . . . fol: 277.
 S. Georgij Equites *in Germania* f. 281.
 S. Georgij *Genuæ* . . fol: 281.
 S. Georgij de Alphama *in Arrago-*
nia . . . . fol: 281.
 S. Georgij *Romæ* . . fol: 282.
 S. Georgij *item Romæ* . fol: 282.
 S. Georgij Equites *in Italia* fol: 282.
 S. Georgij *in Anglia* . fol: 283.
 S. Geryonis *in Germania* . f. 283.
 Gladij Equites *in Svecia* . fol: 283.

H.

- S. Huberti *in Germania* . fol: 283.
 Hystricis *in Gallia* . . fol: 285.

I.

- S. Jacobi Equites *in Hispania* fol: 285.
 S. Jacobi *in Holland:* . fol: 286.
 JESU CHRISTI *Romæ* . f. 287.
 JESU CHRISTI *in Portugallia* f. 288.

JE.

JESU CHRISTI *in Italia* fol: 288.
 JESU CHRISTI *in Hispania* fol: 289.
 JESUS MARIA *Romæ* . . .
 Infántiones seu Infantes *in Hispania*.
 S. Joannis Bapt: *in Palestina* fol: 290.
 S. Joannis *in Germania* . . fol: 290.
 SS. Joannis & Thomæ *in Syria* f. 290.
 S. Joannis Nepomuceni *in Bohemia* f. 291.
 S. Juliani *in Hispania* . . fol: 292.

L.

Laqueorum *in Gallia* . . fol: 292.
 Lauretani *in Italia* . . fol: 293.
 S. Lazari & Mauritij *in Sabaud:* f. 293.
 S. Lazari & Carmeli *in Gallia* f. 296.
 Leænæ Societas *Neapoli* . fol: 298.
 Lilij & Gryphis *in Arragonia* f. 298.
 S. Ludovici *in Gallia* . . fol: 299.
 Lunæ & Stellæ *in Sicilia* fol: 300.
 Lunæ crescentis *in Sicilia* fol: 301.
 Lunæ *in Turcia* . . . fol: 21.

M.

M.

- S. Marci *Venetijs* - fol: 301.
- S. MARIAE de Lilio in *Navarra* f. 302.
- S. MARIAE in *Italia* - fol: 303.
- S. MARIAE de *Pœnitentia* - fol: 304.
- S. MARIAE Rosarij in *Hispania* fol: 304.
- S. Mariæ Magdalenæ in *Gallia*
- Matronarum Virtutis in *Germ:* f. 305.
- Melitenfis Ordo in *Europa* fol: 306.
- S. Michâélis Equites *Neapoli* fol: 308.
- S. Michâélis Ordo in *Gallia* fol: 308.
- Montis Gaudij in *Palestina* fol: 309.
- Montesæ Equites in *Arragonia*

N.

- Navis seu Conchæ *Neapoli* fol: 309.
- Nerigori Equites in *Japonia* fol: 21.
- Nodi Equites *Neapoli* - fol: 310.

O.

- Oregones Equites in *America* f. 21.

P.

P.

- Parmæ viridis in Gallia* fol: 311.
Participantium Societas Romæ f. 311.
Passionis Dominicæ in Anglia fol: 312.
Passionis Dominicæ in Saxonia fol: 312.
Passionis Nobilis in Germania fol: 313.
Periscelidis in Anglia - fol: 313.
SS. Petri & Pauli Romæ - fol: 316.

Q

- Quercûs Ordo in Navarra* fol: 317.
Rationis Equites in Castilia fol: 318.
Redemptionis Captivorum in Arrago-
nia - - - - fol: 319.
Ricos Hombres in Hispania
Rutæ de S. Andrea in Scotia fol: 319.

S.

- Salvatoris in Arragonia* - fol: 319.
Salvatoris in Suecia - fol: 320.
Sanguinis Salvatoris Mantuæ fol: 321.
Scamæ seu Squamæ in Castilia f. 322.

Scu-

Scuti aurei in Gallia	. . .	f. 323.
Scutiferi in Anglia, Gallia, Italia	. . .	
S. Sepulchri in Palestina	. . .	f. 323.
S. Sepulchri in Anglia	. . .	fol: 325.
Siliquarum Jenetæ in Gallia		fol: 325.
Sinceritatis in Saxonia	. . .	fol: 326.
Solitudinis in Saxonia	. . .	fol: 327.
Spicæ in Britannia	. . .	fol: 328.
S. SPIRITUS in Sicilia	. . .	fol: 328.
S. SPIRITUS Pessulani in Italia		f. 329.
S. SPIRITUS in Gallia	. . .	fol: 330.
Stellæ Venetijs	. . .	fol: 332.
Stellæ in Sicilia	. . .	fol: 332.
Stellæ in Gallia	. . .	fol: 332.
S. Stephani in Hungaria	. . .	fol: 333.
S. Stephani in Hetruria	. . .	fol: 333.
Stolæ vel Amphrifiæ in Arragonia, Italia, Germania	. . .	fol: 334.

T.

- Tecuytli Equites *in America* fol: 21.
 Tabulæ rotundæ *in Anglia* fol: 335.
 Templarij *in Europa & oriente* fol: 335.
 Theutonicus *in Germania* - fol: 336.
 S. Thomæ Equites *in Italia* fol: 339.
 S. Thomæ *in Ptolomaide* - fol: 340.
 S. Thomæ Societatis *in Polonia* fol: 340.
 Torquati Equites *in Europa* fol: 340.
 Truxellenses *in Hispania* - f. 341.
 Tuffini *in Austria & Bohemia* fol: 341.

U.

- Vasculi B. V. *in Hispania* - fol: 342.
 S. Venceslai *in Bohemia* - fol: 343.
 SS. Ursi & Galli *in Helvetia* f. 343.

W.

- Weysenfeldicus *in Saxonia* fol: 344.
 Wirtembergensis *in Germania* f. 344.
 Summa Ordinum - . 165.

ERRATA CORRIGENDA

In Dedicatione

Hispania 1. HISPANIA.

In Discursu Preliminari.

Quibus 1. Quisquis

Hunc 1. Hinc.

Ibidē crescebat adde identidem.

Ibidem fuerit multitudo adde Equitum.

Ibidem Monozonij 1. item Monozonij.

ibidem in vertinis Lege Verri-

ris. Nuncupantur Lege nuncupabantur. ut satis Lege ut fitis

præcincti. huic Lege huc

S. Gregorij Lege Georgij.

Hunc adde Electum armigerum. prætea Lege præter ea.

Dux Castiliæ Lege Rex Castiliæ. Cingulos Lege cingulus.

Pingendas Lege depingendas.

donavit Lege ei donavit.

devovent Lege devovens.

habentq; Lege habensque.

Adoloinda Lege Adolfinda.

Donfilo Lege Don Silo.

Marchionum Lege Marchionatuum.

Jagellonide Lege Jagiellone.

intulerunt Lege intulerant

Errata in ipso Opere.

fol: 4. Comitum Lege comitem

f: 8. clauderat Lege clauderant.

f: 9. virtutes Lege virtutis.

f: 9. opposita Lege apposita.

f: 11. Eidem Lege Eisdem.

Et vario lapidū distinctas igne coronas Dividis ex æquo &c.

f: 14. vetutissimis Lege vetustissimis

f: 16. Avillai Lege Avillia.

f: 17. Torquem auream Lege Aureum.

f: 19. di collona Lege di collana.

f: 20. Equitum Lege Equestrium.

f: 29. Cordon cleu Lege Cordon Bleu.

f: 30. Supra enumerata adde diversarum gentium.

f: 50. indaginibus Lege imaginibus.

f: 57. civitatis Lege Civilitatis.

f: 58. Lango Lege Longo.

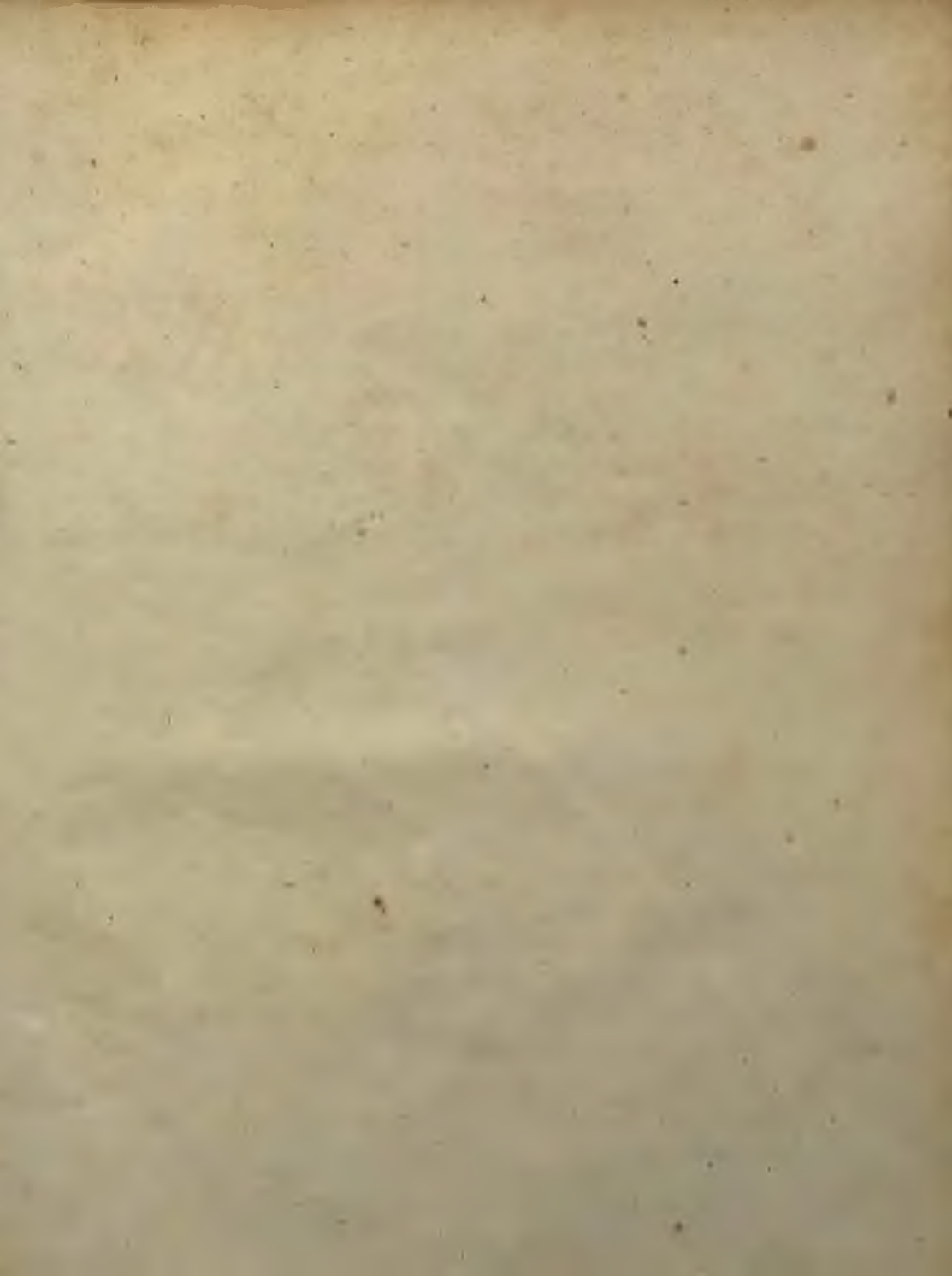
f: 59. cadere Lege cedere.

f: 66. erudito Lege erudita.

- f: 83. instituti *Lege* institutis.
 f: 93. Ducatum *Lege* Ducem.
 f: 97. accessit *Lege* accepit.
 f: 104. Patriæ Ordinis *Lege*
     Patrij Ordinis.
 f: 104. Nepoti *Lege* Nepote.
 f: 111. viro *Lege* vim.
 f: 122. Ditionuū *Lege* Ditionū.
 f: 123. Vedro *Lege* Vexillifer
     Drogiciensis.
 f: 144. Legati *Lege* Legali.
 f: 153. dūmodo statuta *adde* ipsa
 f: 155. tenore *Lege* tenores.
 f: 158. invidi *Lege* invidia.
 f: 163. fymbrijs *Lege* fimbrijs.
 f: 166. peculiari *L.* de peculiari
 f: 168. cum *adde* is.
 f: 172. Sanitatis *Lege* Sanitati.
 f: 190. institutor *L.* Reinstitutior
 f: 220. cruciatur *Lege* cruciat.
 f: 223. Famefius *Lege* Gomesius
 f: 228. titulo *adde* sub titulo.
ibidem dependente *adde* inde.
 f: 232. Anno 1182 *Lege* 1382.
 f: 236. hujus *Lege* hujus.
ibidem feceris *Lege* ferreis.
 f: 250. Ninirot *Lege* Nimrod.
 f: 252. Anno 440. *Lege* 499.
In Indice Agnus Dei *L.* Agni Dei   Mariæ Magdal: *adde* f: 305.
     Tuffini f: 341. *L.* 342. Thomæ Societatis *Lege* Societas.

ibidem 720. *Lege* 722.
 f: 253. Navarræ *Lege* Navarræ
 f: 264. concordat *L.* concordant.
 f: 268. Anno 1229. *Lege* 1219.
 f: 272. stabuli M.D.L. *adde* fuerant
 f: 274. Sustettans *L.* Sustentans.
 f: 279. deputat *Lege* disputat.
 f: 284. Vittemberg: *Lege* Vir-
     tembergensis.
 f: 286. Anno 1200. *Lege* 1290.
 f: 289. Anno 1200 *Lege* 1210.
 f: 293. Anno 1528. *Lege* 1578.
 f: 295. Maurittano. *L.* Mauritiano.
 f: 295. fundatus Ordo *Lege* Or-
     do fundatus.
 f: 298. ut duratios *Lege* & Dura-
     tios. *ibidem* illus *Lege* illius.
 f: 300. Lata *Lege* in Lata.
 f: 301. tunc *Lege* nunc.
 f: 303. à tellure *Lege* è tellure.
 f: 305. numearus erum *Lege*
     numerus earum.
 f: 310. à Navæ *Lege* à Nave.
 f: 312. fuère *Lege* fuerat.
 f: 325. Jenetæ *Lege* Genistæ.
 f: 330. gestabant *Lege* gestant
 f: 330. Franciæ *adde* Rege.

12 tabl.

12 II 2007i

D.J.

Śląska Biblioteka Publiczna

223258

II

12 tabl.

T.